

การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาในประเทศต่างๆ

3.1 การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกา

เนื่องจากกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดี (Discovery) มีหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่เป็นลักษณะพิเศษเฉพาะของประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้น การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดีในประเทศไทย จะใช้การดำเนินคดีอาญาของสหรัฐอเมริกาเป็นแนวทางในการศึกษา เพราะในประเทศไทย ทางปฏิบัติยอมรับหลักการค้นหาคำความจริงตามระบบการต่อสู้คดีเหมือนกับประเทศสหรัฐอเมริกาอยู่แล้ว จึงจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

3.1.1 ประสิทธิภาพของการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกา

ก่อนอื่นสมควรจะกล่าวถึงระบบการดำเนินคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกาเสียก่อน ทั้งนี้เพราะระบบการดำเนินคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เองที่เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้เกิดวิวัฒนาการและข้อโต้แย้งในเรื่องของการนำเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดีมาใช้

การดำเนินคดีอาญาของสหรัฐอเมริกา นั้น โดยทั่วไปยึดถือระบบการดำเนินคดีอาญาที่เรียกว่า "ระบบกล่าวหา" (Accusatorial System)¹ เช่นเดียวกับประเทศอังกฤษ ซึ่งศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้อย่างเด่นชัดในคดี Rogers V. Richmond²

¹ Thomas J. Gardner, Criminal Evidence, Principle, Cases and Reading, 2nd Edition, West Publishing Company, St. Paul, 1988, p. 8-10

² ศาลกล่าวว่า "ours is an accusatorial and not an inquisitorial system - a system in which the State must establish guilt by evidence independently and freely secured and may not by coercion prove its charge against an accused of his own mouth." Ibid.

ระบบกล่าวหาเป็นระบบที่มีบุคคลคนหนึ่งนำเรื่องราวมาฟ้องร้องกล่าวหาบุคคลอีกคนหนึ่งต่อผู้มีอำนาจ เพื่อให้ผู้มีอำนาจนี้ชำระคดีให้แก่ตน วิธีการชำระคดีนั้นแต่เดิมมาก็มีอยู่ต่าง ๆ กัน เช่น ให้พิสูจน์โดยวิธีนำน้ำมา ลุยไฟบ้าง ซึ่งเรียกว่า Trial by Ordeal หรือให้ต่อสู้กันด้วยหอกด้วยดาบบ้าง ซึ่งเรียกว่า Trial by Battle บางครั้งก็แทรกด้วยการบวงสรวงต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้ลดบั่นศาลาให้พ่วงะกัน เป็นการใช้พระเจ้าเข้ามาช่วยเป็นผู้ตัดสิน (Judgement of God) ด้วยเหตุนี้ผู้ชำระความจึงต้องวางตัวเป็นคนกลางจริงๆ เช่น คอยควบคุมไม่ให้อาวุธที่มีมีการได้เปรียบเสียเปรียบกัน ลักษณะของการดำเนินคดีอาญาจึงเท่ากับเป็นกรณีเอกชนคนหนึ่งฟ้องเอกชนอีกคนหนึ่ง ผู้ฟ้องหรือโจทก์กับผู้ถูกฟ้องหรือจำเลยจึงถือได้ว่ามีฐานะเท่าเทียมกันทำนองเดียวกับโจทก์จำเลยในคดีแพ่ง¹ รูปแบบของการดำเนินคดีอาญาจึงมีลักษณะเป็นการต่อสู้ระหว่างคู่ความทำนองเดียวกับคดีแพ่ง ผู้พิพากษานั้นเป็นเพียงผู้ควบคุมให้มีการต่อสู้ในเชิงคดีอย่างยุติธรรมตามกฎหมายเกณฑ์ที่ไว้วางไว้โดยเคร่งครัด² กล่าวคือ ศาลหรือผู้พิพากษาจะวางตัวเป็นกลางคอยทำหน้าที่ควบคุมให้การต่อสู้คดีดำเนินไปโดยถูกต้องตามหลักกฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐาน และทำหน้าที่ชี้ขาดตัดสินคดีจากพยานหลักฐานที่คู่ความนำมาเสนอต่อศาลเพื่อพิสูจน์ความจริงในคดี อันเป็นการดำเนินคดีอาญาที่ต่อสู้กันด้วยการนำพยานหลักฐานมาเทียบเคียงกันในการพิจารณาของศาลตามหลักการต่อสู้คดี (Fight Theory)³ ศาลจะวางเฉยไม่ถามเพื่อค้นหาความจริงจากพยานบุคคลที่มาอยู่ต่อหน้ามากกว่านั้น นอกจากจะเป็นการถามพยานเพื่อความชัดเจนแน่นอนหรือเพื่อความเป็นธรรมในการดำเนินคดี โดยไม่มีการถามพยานนอกเหนือจากที่คู่ความแต่ละฝ่ายนำสืบไว้ และโจทก์ผู้ฟ้องมีหน้าที่นำสืบ (burden of proof) ให้ศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงตามที่กล่าวหา ซึ่งหน้าที่นำสืบและระบบการถามค้านนี้แสดงให้เห็นถึงพื้นฐานของการต่อสู้ทำนองเดียวกับคดีแพ่ง⁴

¹ คณิต ฅ นทร, "วิธีพิจารณาความอาญาไทย : หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน", นิติศาสตร์, หน้า 3-4

² เข็มชัย ชูติวงศ์, คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน, (สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2529), หน้า 3-4

³ John H. Langbein, Comparative Criminal Procedure Germany, (St. Paul : West Publishing Company, 1977), p. 58

⁴ คณิต ฅ นทร, "วิธีพิจารณาความอาญาไทย : หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน", นิติศาสตร์, หน้า 4

การดำเนินคดีอาญาที่เป่าหมายคือการค้นหาความจริง ซึ่งศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้เคยกล่าวไว้ในคดี *Tehan v. Shott* ว่า "วัตถุประสงค์พื้นฐานของการพิจารณาคดีก็คือการตัดสินด้วยความจริง¹ และการให้ไต่มาซึ่งความจริงในสหรัฐอเมริกาที่มีความคิดเห็นกันว่า แนวทางที่ดีที่สุดเพื่อให้ไต่มาซึ่งความจริงก็คือการเปิดโอกาสให้มีการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกันตามระบบกล่าวหาตนเอง²

โดยที่การดำเนินคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งยึดถือระบบกล่าวหา อันเป็นการต่อสู้กันระหว่างคู่ความ 2 ฝ่าย ได้แก่พนักงานอัยการซึ่งกระทำการในนามของรัฐในฐานะเป็นตัวแทนของผู้เสียหายในคดีอาญาฝ่ายหนึ่ง กับจำเลยหรือทนายจำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง โดยถือว่าคู่ความทั้ง 2 ฝ่ายนี้มีโอกาสในการต่อสู้โต้แย้งคัดค้านกันได้อย่างเท่าเทียมกัน ประกอบกับการที่มีความคิดเห็นกันว่าแนวทางที่จะไต่มาซึ่งความจริงที่ดีที่สุดก็คือ การให้หลักการค้นหาความจริงโดยวิธีการต่อสู้คดีดังกล่าวแล้วนั่นเอง ทำให้กฎหมายคอมมอน ลอว์ (Common Law) ของสหรัฐอเมริกาที่ยึดถือต่อเนื่องมาจากประเทศอังกฤษแต่ดั้งเดิมนั้น ไม่มีการขออนุญาตเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณา³ กล่าวคือ ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่อาจที่จะเข้าตรวจดู (inspection) พยานหลักฐาน (เอกสาร) ที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการได้⁴ และดูเหมือนว่าศาลเองก็ไม่สามารถบังคับให้พนักงานอัยการเปิดเผยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานแก่ผู้ต้องหา⁵ เช่นกัน โดยศาลชี้ให้เห็นว่า ประสงค์การดำเนินการพิจารณาคดีอาญาที่ผ่านมาสอนให้ศาลรู้ว่า บ่อยครั้งที่การเปิดเผยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานก่อนพิจารณาทำให้ไม่สามารถค้นหาความจริงที่ถูกต้องได้ แต่กลับทำให้ไต่มาซึ่งการเปิดความเท็จและการปกปิดพยานหลักฐาน (suppression of evidence)⁶

¹คดี *Tehan v. Shott* 382 U.S. 406, 86 S. Ct 459(1966)

²*Sue Titus Reid, Criminal and Criminology, (New York : holt, Rienhart and Wington, 1979), p. 320*

³*Hill, Rossen and Sogg, Smith's Review, Legal Gem Series, Criminal Procedure, p. 42*

⁴คดี *Shores v. United States, 174 F. 2d 838(8th Cri. 1949)*

⁵คดี *People v. Stokes, 24 Misc. 2d 755, 204 NYS 2d 827 American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 712*

⁶*Ibid., p. 712-713*

ในคดี *People exrel Lemon V. Supreme Court 1927*¹ ผู้พิพากษา Cardozo ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่เห็นพ้องด้วยกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดี ได้วินิจฉัยยกกระบวนการพิจารณาของศาลล่างที่มีคำสั่งให้พนักงานอัยการอนุญาตให้หมายจำเลยคัดสำเนาคำให้การของผู้ต้องหา และผลการตรวจพิสูจน์ผู้เสียหาย เพราะเห็นว่าเป็นการขัดต่อกฎหมาย Common Law อย่างไรก็ดี ผู้พิพากษา Cardozo ก็ยังเห็นว่าการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาคดีในคดีอาญา อาจกระทำได้เฉพาะโดยการออกเบญจตุฎฎหมายมายังคัมมิชชันเนอ²

ความคิดเห็นที่ไม่เห็นพ้องด้วยกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาคดีในคดีอาญานี้ ยิ่งแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดในคดี *State V. Tune*³ ซึ่งศาลสูงของมลรัฐ New Jersey ได้กล่าวว่า "ประสิทธิภาพของการพิจารณาคดีอาญาที่ยาวนานสอนให้เราเห็นว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณานั้น บ่อยครั้งได้นำไปสู่การค้นหายข้อเท็จจริง (fact) ที่ไม่สุจริต โดยอยู่บนพื้นฐานของการเปิดความเท็จและการปกปิดพยาน (suppression of evidence) ผลประการอื่นที่ตามมาก็คือ จำเลยในคดีอาญาซึ่งรัฐชื่อของพยานของรัฐ (State's witnesses) ก็อาจมีการให้สินบนหรือข่มขู่พยานเพื่อให้พยานเปิดความหรือให้การเท็จ หรือนำให้เขาไม่สามารถมาให้การได้ ยิ่งกว่านั้น พยานจำนวนมากเมื่อรู้ว่าจำเลยได้รู้ชื่อของเขา ก่อนพิจารณาคดีแล้ว ก็มักไม่ใคร่เต็มใจที่จะมาให้การเป็นพยานในคดีนั้น อันตรายทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นสิ่งสำคัญที่ยังติดแน่นอยู่ในการพิจารณาคดีอาญาเกินกว่าจะอนุญาตได้ การอนุญาตให้เปิดเผยข้อเท็จจริงของคำให้การและข่าวสาร (information) ทั้งหมดที่อยู่ในความครอบครองของรัฐก่อนพิจารณาคดีนั้น จะเป็นการทำลายความยุติธรรมที่เกิดขึ้น"⁴

¹คดี *People exrel Lemon V. Supreme Court, 245 N.Y. 24, 156 N.E. 84(1927)*

²Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 13

³คดี *State V. Tune, 13 N.J. 203, 98A. 2d 881(1953)*

⁴Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 14

ดังนั้น ในประเทศสหรัฐอเมริกาในระยะเริ่มแรกนั้น หากไม่มีบทบัญญัติกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ปฏิบัติกล่าวไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว ก็ถือเป็นหลักทั่วไปว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีสิทธิ (not entitled) เข้าตรวจดูพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการ¹ และไม่มีสิทธิอย่างใดที่จะร้องขอหรืออ้างถึงกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณา เพื่อใช้เป็นวิธีการเข้าตรวจสอบพยานหลักฐานของรัฐ โดยมุ่งหวังเพียงว่าพยานหลักฐานนั้นอาจจะช่วยเขาในการต่อสู้คดี หรือเป็นแนวทางสำหรับการรวบรวมพยานหลักฐาน เว้นเสียแต่ว่า การพิจารณานั้นกระทำไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และมีเหตุผลที่ดีมาแสดง หรือเมื่อจำเป็นและสมควรต่อการบริหารงานยุติธรรม ก็มีสิทธิที่จะเข้าลวงรัฐขอเท็จจริงก่อนพิจารณาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลโดยเฉพาะ²

การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณา ในประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มปรากฏให้เห็นเด่นชัดเมื่อไม่นานมานี้ โดยมลรัฐส่วนใหญ่ที่แนวโน้มที่จะให้การเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณานับอยู่กับการตัดสินใจโดยสมัครใจ โดยอาศัยโอกาสในคดีตัวอย่างในการพิจารณาของศาล ซึ่งนำมาใช้เฉพาะสำหรับคดีที่เป็นกรณีเปิดเผยข้อเท็จจริงแก่จำเลย โดยแต่เดิมศาลจะใช้ดุลพินิจและมีคำสั่งในครั้งแรก³ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณา เริ่มเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยคำสั่งหรืออำนาจศาล (inherent power) มากเสียยิ่งกว่าอาศัยบทบัญญัติของกฎหมาย⁴

อย่างไรก็ดี วิวัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาในสหรัฐอเมริกาก็ค่อนข้างจะล่าช้า ทั้งนี้เพราะสาเหตุประการหนึ่งสืบเนื่องมาจากแนวความคิดเห็นที่คัดค้านของผู้พิพากษาที่มีชื่อเสียง อาทิเช่น Learned Hand และ Benjamin Cardozo เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือ เห็นกันว่าการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญานั้นเป็น

¹American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 712-713

²Ibid., p. 713

³Ibid.

⁴Ibid.

การคัดค้านแนวคิดเกี่ยวกับระบบการดำเนินคดีอาญาที่ดีว่าเป็นการต่อสู้มาแต่ดั้งเดิม¹ นั้นเอง

มาในศตวรรษที่ 20 Wigmore ซึ่งเห็นนักกฎหมายที่มีชื่อเสียงมากของสหรัฐอเมริกา ได้กล่าววิจารณ์แนวคิดเห็นของผู้พิพากษา Cardozo ว่า สิ่งที่ดีควรเข้าใจกระจ่างชัดที่สุดก็คือ อำนาจของศาลสูงนั้นมีมากพอที่จะอนุญาตให้ตำรวจดู (inspection) ความถูกต้องในคดีได้ โดยไม่จำเป็นต้องรอคอยให้กฎหมายบัญญัติออกมาให้อำนาจเสียก่อน เพราะปัญหานี้เป็นเรื่องของนโยบายประการหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องของอำนาจ จึงเห็นที่น่าประหลาดใจมากที่ศาลสูงซึ่งเป็นผู้นำ และเต็มไปด้วยความรู้ทางความคิดที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในการพิจารณาคดี จะต้องมารอคอยการบัญญัติกฎหมายเพื่อที่จะทำให้เกิดความยุติธรรมขึ้น²

เหตุผลสำคัญที่เริ่มยอมรับเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณามาใช้ในคดีอาญานี้ ก็เริ่มจากการยอมรับในแนวคิดพื้นฐานบนหลักการของกฎหมายวิธีพิจารณาความ-อาญาที่สำคัญคือ การยืนยันถึงหน้าที่ของรัฐมีอยู่ ในอันที่จะต้องทำให้หลักประกันแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าจะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม (fair trial)³ ทั้งก่อนพิจารณาและในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล⁴ โดยมีเป้าหมายของการดำเนินคดีอาญาที่สำคัญคือการค้นหาความจริง และการไขว้ความจริงนั้น แม้จะมีความคิดเห็นกันว่า หนทางที่ดีที่สุดเพื่อให้ได้มาซึ่งความจริงก็คือ การเปิดโอกาสให้มีการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกันตามระบบกล่าวหา⁵ นั้นก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้ว ความเท่าเทียมกันคงเป็นเพียงภาพในทางทฤษฎีเท่านั้น ภาพของการดำเนินคดีอาญาในทางปฏิบัติกลับเป็นการต่อสู้อย่างไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างรัฐซึ่งมีกลไกในการแสวงหาพยานหลักฐานมากมาย กับจำเลยซึ่งมักจะเป็นคนยากจนและต้องการศึกษา

¹Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 26.

²Ibid., p. 13

³Ibid., p. 11

⁴Weston & Wells, Criminal Evidence for Police, p. 314

⁵Sue Titus Reid, Criminal and Criminology, p. 320

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินคดีอาชญากรรมระหว่างคู่ความทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งมีความเท่าเทียมกัน
 แต่ในทางทฤษฎีนี้เอง จึงได้สะท้อนกลับไปเป็นประโยชน์ของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว¹ เพราะ
 ฐานะของรัฐในกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายนั้น ส่วนแต่อยู่ในฐานะที่ได้รับประ-
 โยชน์จากพยานหลักฐานอย่างเต็มที่ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ
 มักจะไปอยู่ในสถานที่เกิดเหตุแทนจะในทันทีหลังจากที่อาชญากรรมได้เกิดขึ้น ซึ่งในระหว่างนั้น
 เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถที่จะเข้าถึงและสอบปากคำพยานบุคคลซึ่งยังคงจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสดๆ
 ร้อนๆ ได้ดีกว่า ทั้งยังมีอำนาจที่จะยึดพยานหลักฐานที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ด้วย ยิ่งกว่านั้น
 แม้พิจารณาในด้านการเงินและแนวทางในการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมาย
 แล้ว ก็เื้ออำนาจต่อการวิเคราะห์แยกแยะพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทั้งหมดได้อย่างกว้าง
 ขวางอีกด้วย นอกจากนี้ ถ้าพยานคนใดไม่ให้ความร่วมมือ พนักงานอัยการก็มีวิธีการมาก
 มายที่จะบังคับพยานให้มาเบิกปากคำ (testimony) เช่น อาจทำได้โดยคำร้องของผู้ไต่สวน
 (coroner's inquest) หรือการไต่สวนมูลฟ้อง (preliminary hearing) และถ้าพนักงาน
 อัยการไม่ต้องการกระทำต่อหน้าพยานจำเลย บางศาลก็อนุญาตให้พนักงานอัยการนำพยานมา
 ให้เบิกปากคำได้โดยไม่ต้องมีจำเลยหรือทนายจำเลยอยู่ด้วย พยานที่ไม่ให้ความร่วมมือก็อาจถูกหมาย
 เรียกให้มาให้ปากคำต่อคณะลูกขุนใหญ่ (grand jury) โดยที่ไม่ใคร่ได้กระทำต่อหน้าพยานด้วย
 และโดยทั่วไป ทนายจำเลยก็ไม่สามารถที่จะลวงรู้บันทึกของคณะลูกขุนใหญ่ (grand jury) ได้

ฝ่ายจำเลยนั้น หากได้ก็เพียงจำเลยคนหนึ่งซึ่งไม่มีความชำนาญในการสอบสวนหาพยานเป็น
 พยานความผิด ซึ่งกว่าพยานความผิดจะไปถึงสถานที่เกิดเหตุก็ล่วงเลยเวลาที่อาชญากรรมได้เกิดขึ้น
 และเห็นเวลาภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการสอบสวนไปนานแล้ว ทนายจำเลยอาจ
 วิเคราะห์เหตุการณ์ได้จากหากสถานที่เกิดเหตุนี้เองอยู่ในความครอบครองของเอกชน ทั้งยังอาจ
 ล้วงเอาความจริงจากพยานผู้เห็นเหตุการณ์ได้น้อย เนื่องจากกาลเวลาที่ล่วงเลยไปนั้นย่อมมีอิทธิ-
 พлотต่อการจดจำเหตุการณ์ การนึกคิดไตร่ตรอง ตลอดจนคำแนะนำจากบุคคลผู้เกี่ยวข้องในคดีอา-
 ญาอาจส่งผลให้พยานกลับใจ เล่าเหตุการณ์ให้ทนายจำเลยฟังโดยเบี่ยงเบนไปจากความจริงได้

---

¹Louisell, "Criminal Discovery:Dilemma Real or Apparent?",
 49 Calif. L. Rev., p. 56, 86-90; Goldstein, "The State and the Accused:
 Balance of Advantage in Criminal Procedure", 69 Yale L. J., p. 1149,1180-99

การรวบรวมพยานหลักฐานของฝ่ายจำเลยที่จะให้ไต่ความแน่นอนจึงเป็นไปได้ยาก ข้ำรายอ้างว่า นั่นก็คือ จำเลยบางคนไม่สามารถจะหาหนทางความได้ หรือไม่ก็ถูกคุมขังไว้ในระหว่างสอบสวน จำเลยจึงอยู่ในสภาวะที่ปราศจากความพร้อม เพราะไม่สามารถจะล่วงรู้ได้ว่าพนักงานอัยการจะ อ้างอิงพยานหลักฐานใดบ้าง เพื่อพิสูจน์ความผิดของ เขาให้ปรากฏต่อศาล จึงเป็นการกระทบกระ เทือนต่อสิทธิของจำเลยที่จะได้มีโอกาสเตรียมตัวต่อสู้คดีแก้ออกกล่าวหาได้อย่างเต็มที่ และนับเป็น อุปสรรคต่อการค้นหาความจริง เป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินคดีอาญามีความสมดุลทั้ง 2 ฝ่ายและมุ่งไปสู่การค้นหาความ จริงอย่างแท้จริง จึง เริ่มมีแนวความคิดที่จะนำเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาใน คดีอาญามาใช้ โดยชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องของทฤษฎีที่ทำให้จำเลยตกอยู่ในฐานะที่ต่ำกว่ารัฐ อันเกิดจากความไม่สอดคล้องกันระหว่างทฤษฎีกับผลที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติดังกล่าว โดยมีความคิด ว่าพนักงานอัยการนั้นที่หน้าที่ต้องแสดง ต่อผู้ต้องหาถึงความยุติธรรมที่ดำเนินไป การที่พนักงาน อัยการจะอ้างคดี และอ้างเอกสิทธิของรัฐในการที่จะละเมิดบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับผู้ต้องหา ซึ่งสิ่งนั้นอาจมีความสำคัญในการต่อสู้คดีของเขาแล้ว ย่อมไม่เป็นธรรมอย่างยิ่ง¹ เหตุผลของ การเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาในคดีอาญาคือความสมดุลระหว่างสิทธิของผู้ต้องหา และผล ประโยชน์ของสังคม² กล่าวคือ การเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาในคดีอาญาแสดงให้เห็นถึง ความต้องการคำชี้ขาดข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์และตรงกับความจริงมากที่สุด ยิ่งกว่าความต้องการของ สังคมที่จะเห็นพยานหลักฐานที่อาจทำให้ประหลาดใจ (surprise evidence) ในชั้นพิจารณา³

¹ Weston & Wells, Criminal Evidence for Police, p. 314

² Ibid.

³ Ibid., p. 314-315

จึงเห็นว่าการค้นหาความจริงควรเป็นไปอย่างสมดุลทั้ง 2 ฝ่าย การพิจารณาหลักฐานไม่ควรถือลักษณะเด่นเดียวกับเกมสีกีฬา ซึ่งผู้ใดต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเดียว ปราศจากการสร้างความสมดุล (balance) ของทั้ง 2 ฝ่าย¹ เหตุผลอีกประการหนึ่งก็คือความเชื่อว่าการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อเท็จจริงยอมเป็นไปได้จะทำให้การพิจารณาคดีเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม เพราะอาจทำให้ความสามารถของจำเลยในการแก้หาความผิดหลักฐานดังกล่าวข้างต้น เกิดความสมดุลเท่าเทียมกับฝ่ายรัฐซึ่งเข้มแข็ง และเป็นการจัดไปเสียสิ่ง "เหตุผลของการต่อสู้แข่งขันกีฬา" (sporting theory) ในกระบวนการยุติธรรม ไปปราศจากการคัดค้านซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเกมสีกีฬา²

ในรัฐ California ในคดี People v. Risor 1956 ศาลได้วินิจฉัยให้สิทธิแก่จำเลยที่จะได้รับการเปิดเผยคำให้การพยานของพนักงานอัยการก่อนพิจารณาคดี โดยศาลให้เหตุผลว่า รัฐไม่พึงผลประโยชน์อันใดที่จะปฏิเสธคำร้องขอผู้ต้องหา ที่ต้องการเข้าถึงพยานหลักฐานทั้งหมดที่จะทำให้ประเด็นในคดีกระจ่างขึ้น การปฏิเสธสิทธิที่จะเข้าถึงรัฐข้อเท็จจริง พยานหลักฐานนั้น ย่อมจะเป็นการสร้างความไม่สมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างผลประโยชน์ของรัฐ และฝ่ายจำเลย ซึ่งอาจทำให้สูญเสียวัตถุประสงค์ของการค้นหาความจริงในคดีอาญา นั่นคือ ความเที่ยงแท้แน่นอนของข้อเท็จจริง (fact) ไปในที่สุด³

นับแต่บัดนี้ โดยผลของคำตัดสินในคดีต่างๆ ได้แสดงให้เห็นถึงการยอมรับสิทธิของจำเลยที่จะสามารถเข้าตรวจสอบ ถ่วงรู้ข้อเท็จจริง พยานหลักฐานต่างๆ ได้ เช่น ตรวจสอบบันทึกคำให้การที่จำเลยให้การแก่ตำรวจไว้ เช่นคดี Cash v. Superior Court, 53 Cal 2d 72, 346 P.2d 407(1959), ตรวจสอบคำให้การของบุคคลที่สามที่อยู่ในความครอบครองของพนักงาน

¹Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 14

²Weston & Wells, Criminal Evidence for Police, p. 315

³Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 16

อัยการ เช่นคดี *People V. Garnar*, 57 Cal 2d. 135, 367 R2d 680, 18 Cal Rptr. 40(1961), เมื่อบริษัทตรวจรูปถ่าย (photographs) เช่นคดี *Norton V. Superior Court*, 173 Cal App. 2d 133, 343 p. 2d 139(Dist Ct App(1959)), ตรวจจุก รายงานการสืบสวนสอบสวนทางวิทยาศาสตร์ เช่นคดี *Brenard V. Superior Court*, 172 Cal. App 2d 314, 341 P.2d 743(Dist Ct App1959), ตรวจจุกชื่อและที่อยู่ของเหยื่อ เช่นคดี *People V. Lopez*, 60 Cal 2d 223, 32 Cal Rptr. 424, 384 P.2d 16(1963) บางมลรัฐถึงดับออกเป็นกฎหมายให้สิทธิจำเลยที่จะเข้าตรวจจุกข้อเท็จจริงในคดีที่จะ เป็นปฏิโกษต่อเขา¹

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า วิวัฒนาการของกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณา ในคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น เริ่มพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยอาศัยคำวินิจฉัยของศาล ในแต่ละคดีเป็นสำคัญ² โดยเฉพาะคำวินิจฉัยของศาลมลรัฐต่างๆ นั้น พัฒนามากยิ่งกว่าคำวินิจฉัยของศาลสหรัฐเสียอีก³ ทั้งนี้โดยเน้นถึงความไม่เท่าเทียมกันระหว่างผลประโยชน์ของรัฐกับผลประโยชน์ของผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อให้การค้นหาความจริง เป็นไปอย่างสมดุลย์ทั้ง 2 ฝ่าย เพราะเห็นว่าการศึกษาไม่ควรถือลักษณะ เช่นเดียวกับ เกมสกีที่ต่างกล่าวแล้ว ซึ่งหากจะกล่าวให้ถูกต้องก็คือ การดำเนินคดีอาญาควรถือว่าเป็นการ ค้นหาความจริงโดยไม่ปกปิดแต่อย่างใด⁴

¹Ibid.

²Ibid., p. 17

³Hill, Rossen and Sogg, Smith's Review, Legal Gem Series, Criminal Procedure, p. 43

⁴Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 14

3.1.2 หลักเกณฑ์ทั่วไปของการเปิดข้อเท็จจริงในคดีอาญาของพนักงานอัยการ

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นการปกครองแบบสหพันธรัฐ หรือเรียกว่าปกครองโดยรัฐบาลสหพันธ์ (federal government) กล่าวคือ เป็นการปกครองที่มีระบบรัฐบาลเป็นรัฐบาลคู่ ซึ่งอำนาจในการปกครองแบ่งแยกกันในระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลมลรัฐ แต่ละมลรัฐมีอำนาจบริหารกิจการภายในแก่รัฐของตนเอง มีรัฐธรรมนูญ มีกฎหมาย รวมทั้งศาลของตนเอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกมลรัฐ รัฐบาลกลางก็มีกฎหมายและระบบศาลของตนเองเช่นกัน โดยมีศาลสูงสหรัฐเป็นสถาบันสุดท้ายที่จะวินิจฉัยว่ากฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (judicial review)¹

รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาได้ประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1789 และมีบทแก้ไขเพิ่มเติม (Amendment) ต่อมาเรื่อยๆ รวม 25 ฉบับ บทแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 10 (First Amendment to Tenth Amendment) ประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1790 ในสมัยประชุมแรกของรัฐสภา บทแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 10 นี้ ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิต่างๆของบุคคล จึงมีชื่อเรียกว่า The Bill of Right และ The Bill of Right นี้เองที่เป็นที่มาของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในปัจจุบัน โดยศาลสูงสหรัฐได้เน้นถึงความสำคัญของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึงถูกเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแนวรัฐธรรมนูญ (Constitutional Criminal Procedure)²

อิทธิพลของรัฐธรรมนูญที่มีต่อวิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกาภาคเหนือตอนนั้น ยังขึ้นอยู่กับทัศนะของศาลสูงสหรัฐ ที่จะนำบทบัญญัติเหล่านั้นมาใช้ตีความอย่างกว้างหรือแคบ กล่าวคือ หากตีความอย่างแคบ หลักการตามรัฐธรรมนูญอาจจะไม่มีความสำคัญต่อกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามากนัก เพราะมีบทบัญญัติอยู่น้อยเพื่อเทียบกับกระบวนการพิจารณาคดีอาญาทั้งหมด และเป็นข้อจำกัด

¹ วิสาร พันธุระ, "วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกา", กฎหมาย 25 (กันยายน-ตุลาคม 2521), หน้า 39

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 41

ในเรื่องที่ไม่มีความสำคัญเท่าใด แต่หากมีการตีความอย่างกว้าง หลักการเหล่านี้ก็เปรียบเสมือนประมวลกฎหมายที่ครอบคลุมทุกลักษณะของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา¹

เมื่อนานแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับที่ 14 (Fourteenth Amendment) ได้ถูกบัญญัติขึ้น ถึงแม้จะถือว่าเป็นการขยายอำนาจรัฐธรรมนูญของรัฐบาลกลางไปควบคุมการกระทำของรัฐในมลรัฐใดก็ตาม กล่าวคือ โดยบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับที่ 14 (Fourteenth Amendment) นี้ ได้บัญญัติไว้ตอนหนึ่งว่า "ห้ามมิให้แต่ละรัฐตราหรือใช้บังคับกฎหมายซึ่งลิดรอนสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนแห่งสหรัฐอเมริกา หรือกระทำกีดกันประการใดๆ อันเป็นการจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินของบุคคล โดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมแห่งกฎหมาย หรือปฏิเสศ ไม่ให้ความคุ้มครองโดยเท่าเทียมกันในกฎหมาย แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งในรัฐ" และศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้อาศัยบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับที่ 14 นี้เองวินิจฉัยว่า สิทธิส่วนใหญ่ใน The Bill of Right ใช้บังคับแก่มลรัฐด้วย โดยเฉพาะสมัยที่ Earl Warren ดำรงตำแหน่งประธานศาลสูงสหรัฐอเมริกา ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้ตีความขยายบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ให้บังคับแก่วิธีพิจารณาความอาญาของมลรัฐอย่างกว้างขวาง²

การเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาคดีอาญา (Discovery) แม้ว่าจะไม่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่นับแต่ปี ค.ศ. 1912 เป็นต้นมา ศาลสูงของมลรัฐ Minnesota³ และมลรัฐอื่นๆ รวมทั้งศาลสูงของสหรัฐอเมริกาก็เริ่มยอมรับกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาคดีอาญา ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นไปได้ ที่จะทำให้การพิจารณาคดีอาญาเป็นไปอย่างเที่ยงธรรม ทำให้เกิดความสมดุลขึ้นซึ่ง 2 ฝ่ายระหว่างฝ่ายรัฐ

¹ วิสาร พันธุะ, "วิธีพิจารณาความอาญาในสหรัฐอเมริกา", กฎหมาย, หน้า 42

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 40-48

³ Jerry E. Norton, "Discovery in The Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 13

กับฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลย¹ และเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้มีความแน่แท้ของความจริง² อย่างไม่ก็ตาม การเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาในคดีอาญาที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็มิใช่การที่รับรองโดยกระบวนการยุติธรรม³ (due process) และกรณีที่ศาลฎีเสศ คำร้องของจำเลยที่ขอเข้าตรวจดูข้อเขียน คำกล่าว หรือคำให้การรับสารภาพ (confession) ของเขาเองซึ่งอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการ หรืออยู่ในความครอบครองของพยานอัยการนั้น ก็มิใช่เป็นการขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งรัฐที่รับรองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการแจ้งข้อกล่าวหาเกี่ยวกับคดีในความผิดที่ฟ้อง เขานั้นอย่างเต็มที่แต่อย่างใด⁴

กรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจที่จะอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย เข้าตรวจดูก่อนพิจารณานหรือไม่ และคำสั่งของศาลที่ปฏิเสธไม่ให้จำเลยเข้าตรวจดูคำให้การรับสารภาพของตนก่อนพิจารณานั้นก็มิใช่ถือว่าเป็นการขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14 และขัดต่อกระบวนการยุติธรรม (due process) ทั้งนี้หมายรวมถึงกรณีที่ปฏิเสธคำร้องของจำเลยที่ขอเข้าตรวจดูรายงานและบันทึกที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน ก็มิใช่ถือว่าเป็นการขัดต่อสิทธิของจำเลยตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐหรือตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6, 7 และที่ 14 เช่นกัน⁵

ดังนั้น โดยทั่วไปจึงอาจกล่าวได้ว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาในคดีอาญานั้น มิใช่เป็นสิทธิที่รับรองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด และการที่ศาลอนุญาตให้มีการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาในคดีอาญา ก็มิใช่เป็นการบังคับโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แต่เป็นการสนับสนุนเพื่อแสวงหาความจริงเท่านั้น⁶ อย่างไม่ก็ตาม ศาลสูงสหรัฐอเมริกาก็ได้วางหลักเกณฑ์

¹Weston & Wells, Criminal Evidence for Police, p. 315

²American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 721

³Ibid.

⁴Ibid.

⁵Ibid., p. 721-722

⁶American Jurisprudence (Vol. 23), Second Edition, New York,

เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาขยายรวมไปถึงกรณีที่กำหนดว่าพนักงานอัยการมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญที่จะต้องให้หลักประกันความเที่ยงธรรมในการพิจารณาคดี โดยการเปิดเผยพยานหลักฐานที่เป็นคุณให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบด้วย ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

การเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาในคดีอาญา ในสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดไว้ใน Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานก่อนและในระหว่างพิจารณาทั้งของรัฐและผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้¹

---

¹Sanford H. Kadish, Monral G. Paulsen, Criminal Law and It's Processes, Cases and Materials, Third Edition, Little, Brown and Company, Boston, 1975, p. 1276-1279

อนึ่ง เนื่องจากวิธานิพนธ์ฉบับนี้จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานโดยฝ่ายรัฐ ดังนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานโดยผู้ต้องหาหรือจำเลย จึงจะขอหยิบยกมาแสดงให้เห็นแต่เพียงหลักเกณฑ์ที่มีบัญญัติไว้ใน Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 และใน A.B.A. Standard Discovery and Procedure Before Trial (ซึ่งจะกล่าวต่อไปในหัวข้อที่ 3.1.4) เพื่อให้เห็นความเด่นชัดในกรณีที่ศาลจะเข้ามามีบทบาทในการบังคับให้การเปิดเผยเป็นไปอย่างสัมฤทธิ์ผล แต่จะไม่กล่าวถึงในรายละเอียด หากผู้ใดสนใจจะศึกษาในรายละเอียด โปรดดู

American Jurisprudence (Vol. 23), 1965

American Jurisprudence (Vol. 23), 1983

Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure

Hill, Rossen, Sogg, Smitn's Review, Legal Gem Series,

Criminal Procedure

Gordon Dean, "Advance specifications of defense in Criminal case", American Bar Association Journal (Vol. 20), 1934

ข้อ 1. เมื่อจำเลยร้องขอ รัฐต้องอนุญาตให้จำเลยเข้าตรวจสอบ ดัดสำเนาหรือถ่ายภาพเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็น (relevant) หรือบันทึกคำกล่าวของจำเลย (recorded statements) ซึ่งอยู่ในความครอบครอง ความคุมของรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการได้รู้ถึงความเกี่ยวข้อง เห็น หรืออาจรู้ได้หากได้ดำเนินการตามหน้าที่ อันได้แก่ หลักฐานเกี่ยวข้องกับคำกล่าวด้วยวาจา (oral statement) ของจำเลย ซึ่งรัฐเจตนาจะอ้างเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณาไม่ว่าจะเป็นก่อนคำที่จำเลยได้กล่าวก่อนหรือหลังการจับกุม ในการตอบข้อซักถามของบุคคลใดๆ ก็ตามซึ่งกระทำในนามตัวแทนของรัฐ รวมทั้งบันทึกคำให้การ (recorded testimony) ของจำเลยที่ให้การต่อคณะลูกขุนใหญ่ (grand jury) เกี่ยวกับฐานความผิดที่ฟ้อง ในกรณีที่จำเลยเป็นบริษัท ห้างหุ้นส่วน สมาคม หรือสหภาพแรงงาน เมื่อร้องขอ ศาลอาจอนุญาตให้จำเลยเข้าตรวจสอบบันทึกคำให้การ (recorded testimony) ของพยานที่เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง ซึ่งอ้างถึง อันมีผลผูกมัดจำเลยในการทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อหาที่ฟ้อง ที่เขาได้ให้การกับคณะลูกขุนใหญ่ (grand jury) ไว้ ไม่ว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือการดำเนินการดำเนินคดีของคณะลูกขุนใหญ่

ข้อ 2. เมื่อจำเลยร้องขอ รัฐต้องเปิดโอกาสให้จำเลยดัดสำเนานับบันทึกของจำเลยที่ได้ให้ไว้ก่อน

ข้อ 3. เมื่อจำเลยร้องขอ รัฐต้องเปิดโอกาสให้จำเลยเข้าตรวจสอบและดัดสำเนาหรือถ่ายภาพหนังสือ (book) รายงาน (papers) เอกสาร (documents) ภาพถ่าย (photographs) พยานวัตถุ (tangible object) ตลอดจนอาคาร (buildings) หรือสถานที่ (place) หรือดัดสำเนาสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ และสิ่งพยานหลักฐานเหล่านี้มีความสำคัญต่อการต่อสู้คดีของจำเลย หรือเป็นพยานหลักฐานสำคัญที่รัฐมีเจตนาจะใช้อ้างต่อศาลในชั้นพิจารณาคดี หรือเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาจากหรือเป็นของจำเลย

(ต่อ) Stephen A. Saltzburg, American Criminal Procedure, Second Edition (West Publishing Company, 1985)

Fred E. Inbua, Claude R. Sowlè, Criminal Justice : Case and Comments, second edition, (Brooklyn The Foundation Press, Inc., 1964)

Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61)

Stephen A. Saltzburg, American Criminal Procedure

ข้อ 4. เมื่อจำเลยร้องขอ รัฐต้องเปิดโอกาสให้จำเลยเข้าตรวจสอบ และคัดสำเนาหรือถ่ายภาพรายงานผลเกี่ยวกับการตรวจสภาพร่างกายหรือจิตใจของจำเลย ตลอดจนผลการทดสอบหรือตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์ที่ได้กระทำขึ้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญานั้น ซึ่งอยู่ในความครอบครองดูแลของรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการได้รู้ถึงความมีอยู่เช่นนั้น หรืออาจรู้ได้หากได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐ และเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเตรียมต่อสู้คดี หรือที่รัฐตั้งใจจะใช้เป็นพยานหลักฐานสำคัญในชั้นพิจารณาของศาล

ข้อ 5. เมื่อจำเลยร้องขอ รัฐต้องเปิดโอกาสให้จำเลยจุดชื่อและที่อยู่ของพยานบุคคลทั้งหมดของรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการมีเจตนาจะนำเข้าสู่เป็นพยานในศาล พร้อมทั้งบันทึกการลงโทษครั้งก่อนของพยาน เมื่อจำเลยร้องขอให้เปิดเผยเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของพยานเช่นนี้ รัฐต้องสนองตอบคำร้องของจำเลยเสมอ

ข้อ 6. นอกจากข้อ 1, 2, 4 แล้ว ข้อกำหนดนี้ไม่อนุญาตให้เปิดเผยหรือตรวจสอบรายงาน บันทึก หรือเอกสารอื่นๆของรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆของรัฐได้ทำขึ้นเกี่ยวกับการสอบสวนเฝ้าระวังคดี หรือคำกล่าว (statement) ของพยานของรัฐ (government witnesses) หรือบุคคลซึ่งคาดหมายว่าจะมาเป็นพยานของรัฐ

ข้อ 7. นอกจากที่กล่าวไว้ในข้อ 1 ข้อกำหนดเหล่านี้ไม่เกี่ยวกับการเปิดเผยหรือตรวจสอบบันทึกการดำเนินคดีของคณะลูกขุนใหญ่ (grand jury) แต่อย่างใด

ข้อ 8. เมื่อรัฐร้องขอ จำเลยต้องเปิดโอกาสให้รัฐเข้าตรวจสอบและคัดสำเนาหรือถ่ายภาพนิ่งสื่อ รายงาน เอกสาร ภาพถ่าย วัตถุที่มีตัวตน ซึ่งอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของจำเลย ซึ่งจำเลยตั้งใจจะอ้างเป็นพยานหลักฐานสำคัญในชั้นพิจารณาของศาล

ข้อ 9. เมื่อรัฐร้องขอ จำเลยต้องเปิดโอกาสให้รัฐเข้าตรวจสอบและคัดสำเนาหรือถ่ายภาพผลหรือรายงานเกี่ยวกับการตรวจสภาพร่างกายหรือจิตใจ ตลอดจนผลการทดสอบทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับคดีซึ่งอยู่ในความครอบครองดูแลของจำเลย ซึ่งจำเลยตั้งใจจะอ้างเป็นพยานหลักฐานสำคัญในชั้นพิจารณา หรือพยานบุคคลที่จำเลยได้เตรียมและมีเจตนาที่จะเรียกมาเป็นพยานในชั้นพิจารณาของศาล เมื่อผลหรือรายงานนั้นเกี่ยวข้องกับคำให้การของเขา

ข้อ 10. เมื่อรัฐร้องขอ จำเลยต้องเปิดโอกาสให้รัฐจุดชื่อและที่อยู่ของพยานบุคคลที่จำเลยเจตนาจะเรียกมาเป็นพยานต่อศาล เมื่อรัฐร้องขอให้เปิดเผยชื่อและที่อยู่ของพยานเช่นนี้ จำเลยต้องสนองตอบคำร้องขอของรัฐเสมอ

ข้อ 11. นอกจากที่เกี่ยวกับรายงานทางวิทยาศาสตร์เรื่องการรักษาแล้ว ข้อกำหนด
นี้ไม่อนุญาตให้เปิดเผยหรือตรวจสอบรายงาน บันทึกความจำ หรือเอกสารต่อผู้ภายในอื่นๆ ที่จำ
เลขหรือตัวแทนใดทำขึ้นเกี่ยวกับการฟ้องหรือคดี ก่อตั้งบันทึกคำกล่าวของจำเลย,
ของพยานของรัฐ หรือที่คาดหมายว่าจะมาเป็นพยานของรัฐในการต่อสู้คดีกับจำเลยหรือทนายจำเลย

ข้อ 12. กรณีที่ชื่อของพยานบุคคลใดถูกเปิดเผยแล้วภายใต้ข้อกำหนัดนี้ หากเป็นเหตุ
ขัดข้องให้มีการยกเลิกการเรียกบุคคลมาเป็นพยานไม่

ข้อ 13. ก่อนหรือในระหว่างการพิจารณา ถ้าผู้ความฝ่ายใดได้รับคำร้องขอ หรือ
คำสั่งให้เปิดเผยพยานหลักฐาน หรือรูปพรรณสัณฐานของพยานบุคคลคนหนึ่ง หรือหลายคนเกิดขึ้น
ภายใต้กฎเกณฑ์ในเรื่องการเปิดเผยหรือตรวจสอบพยานหลักฐานนี้ ผู้ความฝ่ายนั้นจะมีหน้าที่ต้องแจ้ง
ให้ผู้ความอีกฝ่ายหนึ่ง หรือตัวแทนของผู้ความฝ่ายนั้น หรือศาลได้ทราบเกี่ยวกับสาระสำคัญที่เพิ่ม
ขึ้น หรือที่เกี่ยวกับพยานบุคคลโดยทันที

ข้อ 14. เมื่อมีเหตุผลเพียงพอไม่ว่าเวลาใดๆ ศาลอาจมีคำสั่งปฏิเสธ จำกัดหรือ
หน่วงเหนี่ยวคัดค้าน หรือมีคำสั่งอื่นใดตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการเปิดเผย หรือตรวจสอบพยาน
หลักฐาน เมื่อผู้ความฝ่ายหนึ่งร้องขอ ศาลอาจอนุญาตให้ผู้ความอีกฝ่ายหนึ่งแสดง เอกสารทั้งหมด
หรือบางส่วนให้ศาลตรวจดูโดยคำพิง ถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องขอ ข้อความในเอกสาร
ทั้งหมดจะถูกบันทึกไว้ในสำนวนพิจารณาของศาล เพื่อที่ศาลอุทธรณ์จะตรวจดูได้กรณีที่มีการอุทธรณ์

ข้อ 15. ไม่ว่าเวลาใดๆ ในระหว่างพิจารณา ผู้ความฝ่ายหนึ่งอาจเสนอปัญหาสู่การ
พิจารณาของศาล ในกรณีที่ผู้ความฝ่ายหนึ่งได้เปิดเผยไม่ยินยอมตามข้อกำหนัดนี้ กรณีเช่นนั้นศาล
อาจมีคำสั่งให้มีการเปิดเผย หรือเข้าตรวจสอบ หรือห้ามมิให้นำพยานหลักฐานที่มีได้เปิดเผยมา
เป็นพยาน หรือศาลอาจมีคำสั่งประการอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อความยุติธรรม ในสภาวการณ์
เช่นนั้น ศาลอาจกำหนดเวลา สถานที่ และวิธีการเปิดเผยหรือตรวจสอบพยานหลักฐานขึ้นโดย
เฉพาะเจาะจงก็ได้ และอาจกำหนดขอบเขตและเงื่อนไขใดๆ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมก็ได้

ข้อ 16. คำสั่งศาลที่อนุญาตภายใต้ข้อกำหนัดนี้ ศาลอาจกำหนดเวลา สถานที่และ
ลักษณะของการให้เปิดเผยและเข้าตรวจดูโดยเฉพาะได้ รวมทั้งการกำหนดขอบเขตและเงื่อนไข
ที่เหมาะสมได้

ข้อ 17. คำร้องขอตามข้อกำหนัดนี้ อาจกระทำได้ภายใน 10 วัน หลังจากที่ได้รับข้อ
กล่าวหาให้ผู้ต้องหาหรือจำเลย (defendant) ทราบ หรือภายในเวลาที่สมควรหลังจากที่ศาล
อนุญาต

Rule 16 แห่ง Federal Rules of Criminal Procedure นี้ ศาลสูง
สหรัฐได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสร็จและประกาศออกมาเพื่อให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม
1974 เป็นต้นไป แต่ถึงถูกโต้แย้งโดยสภาองเกรส อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 31 กรกฎาคม
1974 นั้นเอง ประธานาธิบดีนิกสันได้เซ็นให้กฎหมายฉบับนี้ผ่าน โดยให้ผลบังคับเลื่อนไป
เป็นวันที่ 1 สิงหาคม 1975¹

การเข้าลวงรู้ ตรวจดู (inspection) เอกสาร พยานหลักฐานตาม Rule 16
นี้ ไม่ถูกรับรองให้เป็นเสมือนสิทธิ แต่เป็นการกำหนดไว้อย่างแน่ชัดถึงกรณีที่จะเข้าลวงรู้ถึง
หนังสือ วัตถุพยาน รายงาน หรือเอกสารซึ่งได้รับจากหรือเป็นของผู้ต้องหาหรือจำเลยเอง
และอื่นๆ ทั้งหมด รวมทั้งบันทึกคำพูดและสิ่งของที่ได้รับจากบุคคลอื่น² ไม่ว่าจะเป็นการร้องขอ
โดยรัฐหรือผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ตาม

การเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานก่อนพิจารณาคดีอาญานั้น ตาม Rule 16
ใช้ถ้อยคำว่า "รัฐจะต้องอนุญาต" (The government shall permit) เป็นการแสดง
ให้เห็นกระจ่างชัดว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานก่อนพิจารณาคดีอาญาที่จะบังคับ
ใช้เฉพาะคู่ความเอง ศาลพยายามจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ เว้นแต่กรณีที่มิใช่ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับ
ข้อเท็จจริง (matter) ว่าอาจเปิดเผยได้หรือไม่ หรือที่เกี่ยวกับคำร้องขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่ง
คุ้มครอง³

Rule 16 แห่ง Federal Rules of Criminal Procedure นี้ ได้แยกแยะ
แจ่มแจ้งรายละเอียดที่ว่าอะไรที่อนุญาตให้เปิดเผยก่อนพิจารณาคดีอาญาได้ และเป็นข้อกำหนด
ที่จำเลยจะสามารถเข้าลวงรู้ข้อเท็จจริง เรื่องราว เอกสารหรือพยานหลักฐานโดยตัวของเขา
เองได้ทางเดียวเท่านั้น โดยวัตถุประสงค์ของ Rule 16 นี้ก็คือ ให้จำเลยสามารถเข้าลวงรู้

¹Kadish & Paulsen, Criminal Law and It's Processes, Cases and Materials, 1975, p. 1276

²American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 718

³American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 689

ถึงข้อเท็จจริง (to know materials) ที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ ซึ่งจำเลยไม่สามารถที่จะแสวงหาได้เอง ¹

นอกเหนือจากหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานทั้งก่อนและในระหว่างพิจารณาคดีคืออาญาโดยรัฐและผู้ต้องหาหรือจำเลยดังที่กล่าวมาใน Rule 16 แห่ง Federal Rules of Criminal Procedure นั้น ศาลสูงสหรัฐอเมริกายังได้วิงิจฉัยคดีวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานก่อนพิจารณาคดี (Pre-trial Discovery) ทยายรวมไปถึงกรณีที่ เป็นสิทธิของฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการเปิดเผยตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญด้วย โดยถือเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการตามรัฐธรรมนูญที่จะต้องแจ้งหรือเปิดเผยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานในคดีที่เป็นจุดแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ต้องร้องขอแต่อย่างใด ทั้งนี้ ในส่วนหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาของพนักงานอัยการนี้ อาจแบ่งได้เป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอให้เปิดเผย และ
2. กรณีที่พนักงานอัยการเห็นว่าต้องเปิดเผยโดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ต้องร้องขอ

3.1.2.1 กรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอให้เปิดเผย

ตาม Rule 16 แห่ง Federal Rules of Criminal Procedure ได้กำหนดให้การเปิดเผยข้อเท็จจริง เรื่องราว เอกสาร หรือพยานหลักฐานนั้นขึ้นอยู่กับคำร้องของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นสำคัญ จึงเห็นได้ว่าการเปิดเผยนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่จักต้องกระทำก่อนฟ้อง ² (prior to indictment or information) กรณีที่ไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ศาลรัฐบาลกลาง (federal court) อาจกำหนดระยะเวลาสำหรับให้ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอเพื่อให้การเปิดเผยก็ได้ในเวลาที่ยุทธหาหรือจำเลยได้รับแจ้งคำกล่าวหาหรือคำฟ้อง หรือภายหลังจากนั้นทันที และผู้ต้องหาหรือจำเลยก็อาจร้องขอให้รัฐบอกกล่าวพยานหลักฐานบางประการที่ใช้และที่ซึ่งผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการเปิดเผยได้ แต่คำร้องขอซึ่งได้กระทำในระยะ

¹ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 716

² American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 690

เวลาสั้นๆก่อนพิจารณาคดีว่าไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย อย่างไรก็ตาม คำร้องขอสำหรับให้เปิดเผยก็อาจกระทำในชั้นพิจารณาคดี เพราะศาลอาจพิจารณาคดีว่าควรให้เลื่อนการพิจารณาคดีออกไปหรือไม่ โดยทั่วไปหากได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดข้อเท็จจริงแห่งคดี (verdict) ไปแล้ว หรือภายหลังที่ได้มีคำพิพากษาลงโทษแล้ว การเปิดเผยก็อาจจะไม่ได้รับการอนุญาต เว้นแต่กรณีที่เป็นคำร้องเกี่ยวกับการขอให้พิจารณาคดีใหม่ และเป็นการขอให้เปิดเผยพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ²

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอให้มีการเปิดเผยข้อเท็จจริง เรื่องราว หรือพยานหลักฐานก่อนพิจารณาคดีอาชญากรรม ตาม Rule 16 ข้อ 1 ไม่ได้กำหนดว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องเจาะจงข้อเท็จจริงที่ต้องการลวงรู้ เพราะเหตุว่าบ่อยครั้งที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่อาจที่จะรู้ได้ถึงการมีอยู่ของข้อเท็จจริงนั้นๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคำให้การของพยาน เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจำแนกข้อมูขข้อเท็จจริงซึ่งตั้งใจจะเสนอเป็นพยานหลักฐาน อย่างไรก็ตาม ฆลรัฐจำนวนมากก็ต้องการว่าคำร้องขอให้เปิดเผยนั้นจะต้องอธิบายถึงข้อมูข, ข้อเท็จจริงที่ขอให้เปิดเผยด้วยความมีเหตุผลโดยเฉพาะเจาะจง คำร้องขอที่ครอบคลุมทั่วไปหรือกว้างขวางมากก็อาจถูกปฏิเสธ เพราะผู้ต้องหาหรือจำเลยจกต้องแสดงถึงเหตุผลที่ดีกว่า ไม่เพียงแต่ว่าต้องการเห็นข้อเท็จจริงทั้งหมดที่รัฐได้รับมา หรือคำร้องขอที่ให้เปิดเผยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องทั้งหมดนั้นกว้างขวางเกินกว่าที่จะอนุญาตได้ตามที่กำหนดไว้ใน Rule 16 ข้อ 3³

โดยทั่วไป พนักงานอัยการไม่มีหน้าที่จะต้องเปิดเผยทุกสิ่งที่เป็นเองได้รู้แก่ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างไม่มีจำกัด⁴ แต่ตาม Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 นี้ได้กำหนดขอบเขตที่แน่นอนไว้ เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอรัฐจะต้องอนุญาตให้ผู้ต้องหาเข้าตรวจดูและคัดถ่ายหรือถ่ายภาพพยานหลักฐานนั้นๆ และศาลก็จะอนุญาตให้เปิดเผยพยานหลักฐานของพนักงานอัยการหากเห็นว่ากรณีไม่เปิดเผยนั้นอาจทำให้ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยต้องเสียเปรียบอย่างมาก

¹American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 698

²Ibid.

³Ibid., p. 699-700

⁴Ibid., p. 696

ควบคุมของรัฐ" นั้น ยังหมายรวมถึงกรณีข้อเท็จจริง เรื่องราว เอกสาร พยานหลักฐาน (material) นี้ อยู่ในความครอบครองของตัวแทนรัฐ (federal agency) ที่ไม่อยู่ในสำนักทำงานของพนักงานอัยการนั้นด้วย และถืออยู่ในข่ายที่จะเปิดเผยต่อนายจำเลยได้หากว่าจำเลยร้องขอขึ้นมา แม้ว่ารัฐเองจะยังไม่ได้อ่านขยายความก็ตาม¹

นอกจากนี้ การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอให้มีการเปิดเผย อาทิเช่นตาม Rule 16 ข้อ 3 นั้นชี้ให้เห็นว่า หนังสือ (books), รายงาน (papers), เอกสาร (documents), ภาพถ่าย (photographs), วัตถุพยาน (tangible objects) ตลอดจนสิ่งก่อสร้างหรืออาคารสถานที่ ไม่เพียงแต่จะต้องอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของรัฐเท่านั้น พยานหลักฐานดังกล่าวจะต้องเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมคดีของผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือในการที่รัฐตั้งใจจะอ้างเป็นพยานหลักฐานสำคัญในชั้นพิจารณา หรือเป็นสิ่งที่ได้รับจากหรือเป็นของผู้ต้องหาด้วย ส่วนกรณีร้องขอให้เปิดเผยหรือให้รัฐอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าตรวจดูและคัดถ่าย หรือถ่ายภาพผลหรือรายงานผลเกี่ยวกับการตรวจสอบสภาพร่างกายหรือจิตใจ และผลการทดสอบหรือตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์ที่ได้ทำขึ้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญา ตาม Rule 16 ข้อ 4 นั้นก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้จะต้องเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมคดีของผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือในการที่รัฐตั้งใจจะอ้างเป็นพยานหลักฐานสำคัญในชั้นพิจารณาคดี

ข้อเท็จจริง ข่าวดังกล่าว (information) ที่จะให้พนักงานอัยการเปิดเผยนั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องแสดงเฉพาะในประเด็นที่เป็นภารกิจสูงเนินความผิดหรือบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกรณีที่อาจเป็นประโยชน์เพื่อวัตถุประสงค์ impeachment อันเป็นการแสดงว่าคำให้การของพยานคนใดคนหนึ่งอาจเป็นผลสำหรับการต่อรอง (bargain) กับพนักงานอัยการ หรือเพื่อสนับสนุนข้อต่อสู้ว่าพนักงานอัยการนั้นเลือกปฏิบัติที่จะเป็นปฏิปักษ์กับผู้ต้องหาหรือจำเลย² อย่างไรก็ตามก็เห็นว่าที่ดังกล่าวนี้จะกระทำไปเพื่อประโยชน์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อนพิจารณาคดี แต่รัฐก็ไม่จำเป็นต้องคัดถ่ายสำเนาและถ่ายภาพสำหรับผู้ต้องหาหรือ

¹American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 690

²Ibid., p. 697

จำเลย เพียงแต่ให้โอกาสผู้ต้องหาเรื่องจำเลยได้คัดค้าน เช่นนั้นก็เพียงพอแล้ว ที่ไม่ต้องส่งเอกสาร รายงานในผู้ต้องหาเรื่องจำเลยด้วย พนักงานอัยการเพียงแจ้งเตรียมให้ผู้ต้องหาเรื่องจำเลยอาจแสวงหาได้จากสำนักงานของพนักงานอัยการก็พอแล้ว¹

การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดีของพนักงานอัยการเกี่ยวกับคำกล่าวของผู้ต้องหา (accused's statement) ตาม Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 ข้อ 1 นั้น พนักงานอัยการจะต้องอนุญาตในทันทีทันใดเมื่อมีเหตุผลที่เป็นไปได้ คำกล่าวนี้สามารถที่จะเปิดเผยได้แม้ว่าเป็นการได้มาโดยปราศจากความยินยอมของผู้ต้องหา และแม้ว่าคำกล่าวนั้นได้ถูกตัด (suppression) ไม่ใช้ในชั้นพิจารณาคดีตาม² ตาม Rule 16 ข้อ 1 นี้เมื่อผู้ต้องหาร้องขอ รัฐต้องอนุญาตให้ผู้ต้องหาเข้าตรวจดูและคัดลอกหรือถ่ายภาพคำกล่าว (statement) ซึ่งรัฐตั้งใจที่จะอ้างอิงเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี ซึ่งผู้ต้องหาได้กล่าวไว้ไม่ว่าก่อนหรือหลังการจับกุม ในการตอบคำถามของบุคคลซึ่งผู้ต้องหาได้ทราบภายหลังว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ³ หรือคำกล่าวที่ได้กล่าวโดยสมัครใจต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐภายหลังจากที่เขาถูกจับกุม⁴

นอกจากนี้ยังถือว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะเข้าตรวจดูและคัดลอกบันทึกการสนทนาระหว่าง เขากับเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเขามาเข้าร่วมในการสนทนาด้วย รวมทั้งคำกล่าวที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กรอกแบบพิมพ์และเซ็นชื่อไว้เป็นบันทึก ซึ่งหัวหน้าเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จัดทำขึ้นในสถานที่ทำงาน ตลอดจนคำกล่าวของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่กล่าวต่อพนักงานอัยการท้องถิ่นในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่สามารถจำได้ว่าได้กล่าวอะไร และเป็นคำกล่าวที่เขาได้กล่าวไปในขณะที่ปราศจากนายความอยู่ร่วมด้วยในขณะนั้น และคำกล่าวนั้นเป็นถึงจำเป็นสำหรับการเตรียมตัวต่อสู้คดีของเขา⁵ ทั้งยังมีสิทธิเข้าตรวจดูเอกสารคำกล่าวที่ผู้ต้องหาหรือ

¹American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 697-698

²Ibid., p. 701

³Ibid., p. 704

⁴American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 725

⁵American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 701

จำเลยได้เซ็นชื่อไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายได้จัดทำขึ้นตามหน้าที่ในขณะที่ถูกต้องหาหรือจำเลยถูกจับกุมและไม่เห็นหมายความคอยช่วยเหลือ¹ และไม่พบบันทึกการสนทนาระหว่างเขากับเจ้าหน้าที่ตำรวจภายหลังจากถูกจับกุม ในกรณีที่เขาลืมไปว่าได้พูดอะไรบางอย่างในเวลาที่ถูกจับและอ้างว่าบันทึกที่นั่นเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยขบหาความจริงของเขาได้²

ตาม Rule 16 ข้อ 1 นั้น จำกัดเฉพาะคำกล่าวของผู้ต้องหาหรือจำเลยเท่านั้น ไม่รวมถึงเจ้าหน้าที่ (officers), นายจ้างของจำเลยร่วม เว้นแต่ที่เกี่ยวกับคำให้การ (testimony) ตลอดจนลูกขุนใหญ่ และไม่หมายรวมถึงตัวแทน (agents) ส่วนตัวของจำเลยด้วย³ องค์กรใดก็ตาม คำกล่าวของผู้ร่วมสมคบ (coconspirators) ก็ถือว่าเป็นคำกล่าวของผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วย เพราะสามารถนำมาใช้อ้างเป็นพยานหลักฐานกับผู้ต้องหาหรือจำเลยราวกับเป็นคำกล่าวของตนเองได้ เว้นเสียแต่ผู้ร่วมสมคบนั้นเป็นที่คาดหมายว่าจะเป็นพยานรัฐ (government witness)⁴

อนึ่ง คำว่า "คำกล่าว" (statement) ของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ไม่จำกัดเฉพาะเพียงการบรรยายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเท่านั้น รัฐจะต้องเปิดเผยคำกล่าวของผู้ต้องหาที่ได้ให้ไว้ก่อนการจับกุมด้วย ไม่ว่าเนื้อหาคำกล่าวนั้นจะเป็นการกระทำต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ รวมทั้งบันทึกคำกล่าวที่ผู้ต้องหาได้เซ็นชื่อไว้ หรือเป็นสิ่งที่ได้จากตัวผู้ต้องหา ตลอดจนบันทึกการสนทนาของผู้ต้องหา แม้ว่าจะได้กระทำเป็นการลับหรือกึ่งลับก็ตาม อย่างไรก็ตาม องค์กรที่ไม่จำเอาบันทึกดังกล่าวมาเปิดเผยก็ไม่ใช่กรณีสำคัญอันจะถือเป็นการฝ่าฝืนหน้าที่ของพนักงานอัยการ หากบันทึกดังกล่าวหาไม่ได้ หรือไม่อาจนำมาใช้ได้ และไม่อาจพิสูจน์ถึงความมีอคติของเจ้าหน้าที่ที่ทำการสอบถามคำให้การ (testifies) เกี่ยวกับคำกล่าวของผู้ต้องหาหรือจำเลยและสถานการณ์แวดล้อมของการทำถ้อยคำได้⁵

¹ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 725

² Ibid.

³ American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 701

⁴ Ibid., p. 702

⁵ Ibid., p. 703-704

ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอเข้าตรวจดูคำให้การรับสารภาพ (confession) หรือข้อเขียนคำกล่าวอื่น ๆ ของตน ที่รัฐได้จัดทำขึ้นในกระบวนการสืบสวนสอบสวนในความผิดที่กล่าวหา ซึ่งไม่มีบัญญัติไว้ในกฎเกณฑ์การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาของพนักงานอัยการตาม Federal Rules of Criminal Procedure นั้น ศาลเองก็มีความคิดเห็นแตกต่างกันมากมาย¹ และโดยทั่วไปถือหลักว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่สามารถที่จะบังคับให้พนักงานอัยการยินยอมให้ตนคัดลอกสำเนาคำให้การรับสารภาพ (confession) ที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ลงลายมือชื่อไว้เพื่อตรวจดูได้² และขณะเดียวกันก็ถือว่าคำให้การรับสารภาพนั้นเป็นสิ่งที่จำเลยไม่อาจจะเข้าลวงรัฐหรือได้รับการเปิดเผยตาม Rule 16³

ถึงแม้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะไม่มีสิทธิโดยเด็ดขาดที่จะเข้าตรวจดู ลวงรัฐข้อเขียนคำกล่าวที่เป็นคำให้การรับสารภาพ (confession) หรือคำยอมรับ (admission) ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองซึ่งอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการใดก็ตาม แต่อย่างไรก็ดี มาในปัจจุบัน แนวโน้มของการพิจารณาคดีอาญาสมัยใหม่ได้ทำให้มีรัฐจำนวนมากในประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มยอมรับว่า แม้ปราศจากกฎเกณฑ์หรือบทบัญญัติของกฎหมาย ศาลก็ไม่ถูกจำกัดอำนาจที่จะสั่งให้พนักงานอัยการอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยคัดลอกสำเนาคำให้การรับสารภาพของเขาได้ หากรัฐตั้งใจจะใช้คำให้การนั้นเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณา และศาลถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ดังนั้น การเปิดเผยคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงถือกันว่าเป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล (discretion)⁴ ที่จะ

¹State V. Tune (1953)

²American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 723

³Shores V. United States; 172 F.2d 838(8th Cir. 1949)

สำหรับกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้การยอมรับ (admission) ต่อบุคคลที่สามนั้น คำกล่าวของบุคคลที่สามที่ให้การออกมาถือว่าเป็นสิ่งที่จะเปิดเผยตาม Rule 16 ข้อ 1 แต่กรณีเข้าข่ายถือว่าเป็นผู้ที่จะมาเป็นพยานรัฐตาม Rule 16 ข้อ 5 ดู Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1228

⁴Ibid., p. 1226

ที่อำนาจถึง เลิที่มีอยู่ (inherent power) สั่งอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าตรวจดู
 ได้ในกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (interest of justice)¹ ทั้งผู้ต้องหา
 หรือจำเลยเองก็ต้องแสดงให้เห็นที่พอใจด้วยว่า หากเขาได้รับอนุญาตให้เข้าล่วงรู้คำให้การ
 รับสารภาพนั้น จะช่วยเขาในการตัดสินใจด้วยข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในประเด็นนั้นๆ ได้ หรือ
 แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยให้เขาได้ตรวจดูคำให้การรับสารภาพนั้น เป็นกรณีจำเป็นบนพื้น
 ฐานของความยุติธรรม (fairness)²

ในคดี State V. Cicenia, 6N.J. 296, 78 A.2d 568(1951) ศาลได้
 ตัดสินว่าจำเลยไม่มีสิทธิโดยปริยายที่จะเข้าตรวจดูคำให้การรับสารภาพของเขาเอง อย่างไร
 ก็ดี การตรวจดูคำให้การรับสารภาพนั้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล³ โดยศาลมีอำนาจใช้
 ดุลพินิจที่จะอนุญาตให้ผู้ต้องหาเข้าตรวจดูคำให้การรับสารภาพ (confession) ของเขา
 หรือข้อเขียนคำกล่าวอื่นก่อนพิจารณาคดี⁴ บางคดีก็ให้สิทธิจำเลยที่จะร้องขอเข้าคัดค้านคำ
 กล่าวหรือคำให้การรับสารภาพ (confession) ของเขาได้หากจำเลยได้ถูกไต่สวนในชั้น
 ไต่สวนมูลฟ้อง ซึ่งการเปิดเผยดังกล่าวนี้มีขึ้นเป็นการบังคับตามแบบบัญญัติรัฐธรรมนูญ และ
 หากจำเลยร้องขอ ศาลจะไม่อนุญาตให้เปิดเผยจนกว่าการไต่สวนมูลฟ้องจะเสร็จสิ้นก็ได้⁵
 บางกฎเกณฑ์ก็กำหนดให้เปิดเผยคำกล่าวทั้งหมดของผู้ต้องหา ไม่ว่าจะใช้เพื่อพิสูจน์ความผิด
 หรือบริสุทธิ์หรือไม่ก็ตาม⁶

¹American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 723, American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 701

²American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 723

³Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerola H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1221

⁴American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 725

⁵American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 698

⁶Ibid., p. 701

อย่างไรก็ดี บางมลรัฐก็มีบัญญัติไว้อย่างกระฉ่างผิดว่า "คำให้การรับสารภาพหรือข้อเขียนคำพูด" (confession or written statement) เป็นข้อเท็จจริง เรื่องราวที่สามารถเข้าตรวจดูได้ ไม่ว่าจะเป็นคำกล่าวของจำเลยหรือจำเลยร่วม / บทบัญญัตินี้ได้ถูกตีความขยายรวมไปถึงบันทึกคำพูดถอดเทปว่าเป็นเช่นเดียวกันกับการบันทึกด้วยกระดาษที่สามารถเข้าตรวจดูได้ง่ายได้¹ และบางมลรัฐก็ถือว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะเข้าตรวจดูคำให้การรับสารภาพ (confession) ที่เขียนไว้และอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการ โดยถือเสมือนว่าเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญ เว้นแต่กรณีที่มีรัฐไม่ต้องการที่จะอ้างหรือเสนอเป็นพยานเพื่อพิสูจน์คำให้การรับสารภาพนั้น²

กรณีจำเลยร้องขอให้เปิดเผยคำกล่าวของจำเลยร่วม (codefendants) นั้น โดยทั่วไป ตาม Federal Rules of Criminal Procedure มิได้บัญญัติให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะเข้าตรวจดู คำรู้คำกล่าวของจำเลยร่วมได้เช่นกัน โดยบทบัญญัติหรือกฎหมายของศาลจำนวนมากยึดถือหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ เช่นในคดี Morison V. State, 217 Tenn 374, 397 S.W.2d 826(1965) ศาลตัดสินปฏิเสธยื่นขออนุญาตให้มีการเปิดเผยคำกล่าวของจำเลยร่วม (codefendants statement) ก่อนพิจารณาคดี โดยอ้างว่าบทบัญญัติของกฎหมายอนุญาตให้เปิดเผยเฉพาะคำกล่าวของจำเลย (defendant's statement) เท่านั้น³ อย่างไรก็ดี กฎเกณฑ์ของบางมลรัฐก็โอนอ่อนว่าคำกล่าวของจำเลยร่วมสามารถที่จะเปิดเผยได้ ศาล(มลรัฐแคลิฟอร์เนีย) อนุญาตให้ตรวจดูคำกล่าวร่วมกันของผู้ต้องหาหรือจำเลยและจำเลยร่วม⁴ แต่ต้องไม่ใช่คำกล่าวที่ให้การแยกกันในขณะที่บุคคลหนึ่งไม่อยู่ ซึ่งคำกล่าวดังกล่าวนี้อาจรับฟังใช้ชั้นอีกฝ่ายหนึ่งได้ และจำเลยต้องแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นบางประการของคำกล่าวนั้นด้วย⁵

¹American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 725

²Ibid., p. 726, American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 701

³Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1228-1229

⁴People V. Garmer, 57 Cal 2d 135, 18 Cal Rptr 40

⁵American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 702

นอกจากนี้ ตาม Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 (ข้อ 3) ผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถที่จะเข้าตรวจดูหนังสือ (books), รายงาน (papers), เอกสาร (documents) ซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาจากหรือเป็นของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้¹ โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวกับการฟ้องร้องขอฐานหลบหนีภาษีอากร (tax evasion) ซึ่งมีการสมคบและใช้สื่อทางไปรษณีย์ในการฉ้อโกง รวมทั้งที่สมคบกันหลอกลวงเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจและการให้ลิขณเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจ เอกสาร, รายงานซึ่งได้รับจากเจ้าหน้าที่หรือเป็นของผู้ต้องหาหรือจำเลยนี้ ถือเป็นสิ่งที่เปิดเผยและเข้าถึงได้ตาม Rule 16 นี้²

สำหรับกรณีลักษณะและหลักเกณฑ์การเปิดเผยตาม Rule 16 ข้อ 3 เกี่ยวกับกรณีที่รัฐต้องอนุญาตให้ผู้ต้องหาเข้าตรวจดูและคัดลอกหรือถ่ายภาพหนังสือ รายงาน เอกสาร ฯลฯ ซึ่งอยู่ในความครอบครองของรัฐนั้นขึ้นอยู่กับ (1) ฝ่ายผู้ต้องหาสามารถแสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยนั้นเป็นสาระสำคัญในการเตรียมคดี (2) รัฐตั้งใจที่จะใช้ข้อเท็จจริงดังกล่าวอ้างเป็นพยานหลักฐานสำคัญในการฟ้องร้องคดี (3) ข้อเท็จจริง (material) นั้นได้รับจากหรือเป็นของผู้ต้องหา ซึ่งมีข้อสังเกตว่าเงื่อนไขทั้ง 3 ประการนี้ เป็นอิสระแยกต่างหากจากกันเพียงพอที่จะให้เปิดเผยได้ในแต่ละข้อ และฝ่ายผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะเข้าตรวจดูและคัดลอกเอกสารดังกล่าวนั้น หากใช่เป็นการยับยั้งมิให้ใช้ในตัวของตนเองไม่ ทั้งนี้โดยข้อทดสอบว่าผู้ต้องหาได้แสดงให้เห็นว่าข้อเท็จจริงนั้นมีคุณค่าต่อการเปลี่ยนแปลงในการที่จะพิสูจน์เพื่อเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายตนหรือไม่ และหากเป็นการช่วยสำหรับการเตรียมตัวต่อสู้คดีแล้ว รัฐเองก็ควรให้ฝ่ายผู้ต้องหาเข้าถึงบรรดาเอกสารเสียแต่เป็นๆ รวมทั้งบอกกล่าวแก่ฝ่ายผู้ต้องหาด้วยว่ามีเอกสารบางประเภทที่รวมอยู่และอาจใช้เสนอเป็นพยานหลักฐานได้⁴ นอกจากนี้ ศาลของบางมลรัฐก็แสดงให้เห็นว่าในกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

¹ ฎีกา 30

² American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 729

³ Ibid.

⁴ American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 706

หากมีเหตุผลเพียงพอ (great caution) ศาลอาจใช้อำนาจดั้งเดิม (inherent power) ที่มีอยู่ มีคำสั่งอนุญาตให้เข้าตรวจดูบรรดาเอกสารของกลางที่แสดง (exhibit) ต่อศาล ซึ่งอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้ และทางฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยก็ต้องแสดงถึงเหตุผลที่สมเหตุสมผล (valid reason) สำหรับการเข้าตรวจดูด้วย¹ และที่ผ่านมาในหลายๆคดีก็แสดงให้เห็นเป็นตัวอย่าง อาทิเช่น ในกรณีที่จำเลยถูกกล่าวหาว่าฆ่าคนตาย และมีได้แสดงให้เห็นปรากฏว่าปกติอาจพบเห็นได้เช่นเดียวกับการดำเนินคดีนี้ จำเลยก็ไม่มีสิทธิเข้าตรวจดูเอกสาร ของกลางในคดี เช่น เลือดและรอยเปื้อนอื่นๆ เส้นผมและ fiber ซึ่งอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการ หรือในคดีที่จำเลยถูกฟ้องฐานฆ่าคนตาย ก็จะไม่ได้รับการเข้าตรวจดูปืนพก (pistol) ซึ่งอ้างว่าจำเลยได้ซื้อถือและมีลายพิมพ์นิ้วมือของจำเลยก่อนพิจารณาวินิจฉัยแต่มีกรณีให้เห็นว่าปืนนั้นมีลายพิมพ์นิ้วมือของบางคนอยู่² นอกจากนี้ ในคดีที่คนต่างชาติดูถูกฟ้องในข้อหาพยายามนำเข้าสิ่งของซึ่งผิดกฎหมายมาในสหรัฐอเมริกา ศาลก็เคยปฏิเสธคำร้องของจำเลยที่ขอเข้าตรวจดูกระเป๋าบรรจุเสื้อผ้า รวมทั้งสิ่งของของจำเลยร่วมกับอีกคนหนึ่งซึ่งถูกกล่าวหาและยึดได้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่จำเป็นสำหรับการเข้าตรวจดู³

อย่างไรก็ดี ก็มีตัวอย่างที่ศาลอาจมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าตรวจดูได้ เช่น ตัวอย่างเนื้อเยื่อ (tissue) ซึ่งได้มาจากการผ่าศพชันสูตรผู้ตายนั้น สมควรที่จะให้จำเลยเข้าตรวจดูได้หากปรากฏว่าตัวอย่างเนื้อเยื่อนั้นมีแนวโน้มที่จะแสดงให้เห็นถึงสาเหตุแห่งการตาย⁴ และหากกรณีที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมในการดำเนินคดี ศาลก็มีอำนาจสั่งให้พนักงานอัยการอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าตรวจดูพยานวัตถุต่างๆเกี่ยวกับคดีฆ่าคนตายได้ เช่น ปืน (pistols) , กระสุนปืนที่ได้จากตัวผู้ตายที่อ้างว่าถูกจำเลยยิง หรือ

¹ Ibid., p. 716

² American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 732

³ Ibid.

⁴ Ibid.

เสื้อเชิ้ต (shirt), กุญแจรถ (car keys)¹, เสื้อผ้า (clothing, blankets) และ
 สิ่งของ (materials) ซึ่งพบ ณ ที่เกิดเหตุฆาตกรรม, เสื้อผ้าของเหยื่อที่ถูกข่มขืน, สินค้าที่
 ถูกขโมย² นอกจากนี้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกฟ้องในข้อหาซื้อขายยาเสพติดโดยผิดกฎหมายก็
 มีสิทธิตาม Rule 16 ที่จะเข้าตรวจดูและวิเคราะห์ยาเสพติดที่อยู่ในความครอบครองของรัฐได้
 ด้วยเหตุผลที่ว่าคำฟ้องนั้นอาจถูกยกฟ้องได้ถ้ายาเสพติดที่อ้างถึงนั้นไม่ใช่ยาเสพติดตามแบบบัญญัติของ
 กฎหมายในความผิดที่จำเลยถูกฟ้อง และคำร้องขอเข้าตรวจดูและวิเคราะห์ (analysis)
 นั้น มีเหตุผลที่จำเป็นเพียงพอเพื่อการเตรียมคดีของจำเลย³ แต่สำหรับลายพิมพ์นิ้วมือ
 (fingerprints) ที่เก็บได้จากสถานที่เกิดเหตุนั้น ไม่เข้าข่ายกรณีแบบบัญญัติที่ว่าด้วยการเปิดเผย
 วัตถุพยาน (tangible objects) ที่พนักงานอัยการตั้งใจจะอ้างเป็นพยานหลักฐาน และไม่
 ใช้สิ่งที่ได้จากหรือเป็นของผู้ต้องหาหรือจำเลย ส่วนการเปิดเผยลายพิมพ์นิ้วมือนั้นเป็นเรื่องที่อยู่
 ในดุลพินิจ (discretion) ของศาล⁴ กระนั้นก็ตาม ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็มีสิทธิเข้า
 ตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือซึ่งอาจใช้เป็นเครื่องพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ (exculpatory) ได้

สำหรับกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอเข้าตรวจดูและคัดถ่ายหรือถ่ายภาพผลหรือรายงาน
 การตรวจสอบสภาพร่างกายหรือจิตใจ หรือการทดสอบ, บทความทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งอยู่ในความ
 ครอบครองของรัฐหรือพนักงานอัยการตาม Rule 16 ข้อ 4 นั้นมีข้อสังเกตว่า ผลหรือรายงาน
 การตรวจสอบนี้ก็ควรจะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเตรียมต่อสู้คดี (material to the prosecution
 of the defense) หรือที่รัฐตั้งใจจะใช้เป็นพยานหลักฐานที่สำคัญ และการเปิดเผยต้องใช้
 สำหรับการดำเนินคดีนั้น ไม่รวมความไปถึงรายงานที่อยู่ในความควบคุมของศาลด้วย⁵ ทั้ง
 เผลอรายงานก็จักต้องเป็นกรณีพิเศษเฉพาะในการฟ้องร้องผู้ต้องหาเท่านั้น ไม่ใช่เป็นคำสั่งในรูป

¹ Ibid.

² American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 716

³ Ibid.

⁴ Ibid., p. 718

⁵ Ibid.

นโยบายทั่วไปในเรื่องของการปฏิบัติทดลองที่แน่นอน หรือรายงานการทดลองครั้งก่อนๆที่ไม่เกี่ยวกับผู้ต้องหา¹ ยิ่งกว่านั้น ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิเข้าถึงเฉพาะรายงานของผู้เชี่ยวชาญ (expert's report) กล่าวคือ เฉพาะรายงานที่มีอยู่เท่านั้น ไม่รวมถึงบันทึกการทำงาน (working notes) ด้วย

สำหรับรายงานนั้นๆ ก็ควรเปิดเผยให้ทันเวลาสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะเตรียมคดีในเรื่องผู้เชี่ยวชาญของตน ถ้าไม่มีเวลาพอก็อาจร้องขอขยายระยะเวลาออกไปอีกก็ได้ อย่างไรก็ตาม บางกรณีรายงานอาจถูกส่งในชั้นพิจารณาคดีได้ ตราบเท่าที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยยังมีโอกาสพิจารณาคดีก่อนการทดสอบก่อนถามผู้เชี่ยวชาญ² ตัวอย่างรายงานต่างๆที่ศาลได้เคยตัดสินไว้ เช่น คดีฟ้องฐานฆ่าคนตาย ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะเข้าตรวจสอบรายงานการชันสูตรพลิกศพที่อ้างว่าเป็นผู้ตายนั้นได้ ด้วยเหตุผลว่ารายงานที่เจ้าหน้าที่ผู้ชันสูตรพลิกศพเก็บรักษาไว้นี้เป็นบันทึกมหาชน (public record)³ ที่ทุกคนสามารถเข้าตรวจสอบได้ หรือในกรณีที่ปรากฏว่ารายงานนั้นอาจเป็นประเด็นสำคัญในการต่อสู้เรื่องป้องกัน (self-defense)⁴ หรือในกรณีที่จำเลยเป็นคนต่างชาติที่อยู่ยังอยู่ในเขตที่ต้องขึ้นศาลเด็ก และไม่มีทนายเพียงพอก็จะช่วยตนเองในการสืบสวนสอบสวน ศาลอาจใช้ดุลพินิจสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องคดีนำหรืออนุญาตให้จำเลยเข้าตรวจสอบรายงานการชันสูตรพลิกศพทั้งหมดของผู้ที่อ้างว่าเป็นผู้ตายได้ ไม่ถือว่าศาลใช้ดุลพินิจอย่างผิดพลาดแต่อย่างใด⁵

¹ American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 718

² Ibid.

³ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 730; Walker v. Superior Court of Mendocino County, 155 Cal App 2d 134, 317 P2d 130

⁴ Ibid. ; People v. Stokes, 24 Mic 2d 755, 204 NYS 2d 319

⁵ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 730

นอกจากนี้ แมกคริตที่บทบัญญัติ (statute) ถือว่ารายงานดังกล่าวนี้เป็นความลับ (confidential) และห้ามเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับภารกิจหรือเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เปิดเผยก็ตาม ก็ถือว่ายังไม่เป็นเอกสิทธิ์ (privileged) ที่จะมิให้จำเลยที่ถูกกล่าวหาว่าฆ่าผู้ตายเข้าตรวจดูเสียชีวิต แต่สิทธิในการเข้าตรวจดูรายงานดังกล่าวขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลเป็นสำคัญ¹

อย่างไรก็ดี ในคดีที่ฆาตกรนั้นหากจำเลยไม่ได้ร้องขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ผู้ชันสูตร (coroner) เพื่อเข้าตรวจดูรายงานนั้นแต่แรก หรือไม่มีสิ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิเสธมิให้เข้าตรวจดูรายงานนั้นเป็นการขัดขวางความยุติธรรมในการพิจารณาคดี การที่ศาลปฏิเสธคำร้องขอเข้าตรวจดูก่อนพิจารณา กรณีเช่นนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการผิดพลาดแต่อย่างใด²

เฉพาะในกรณีพิเศษ ศาลก็มีอำนาจที่จะอนุญาตให้เข้าตรวจดูรายงาน, บันทึกอื่น ๆ ก่อนพิจารณาได้ เช่น รายงานการตรวจสอบของ FBI. ที่เก็บรวบรวมได้ อันเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องชนค้ของจำเลยซึ่งถูกกล่าวหาว่าใช้ปืนเครื่องมือในการฆ่าเด็ก, รายงานการตรวจสอบเสื้อผ้า (clothing), ผลการตรวจบุคคลและตัวอย่างเลือดของบุคคลที่ถูกฟ้องในคดีฆาตกรและผู้ตาย³ รวมทั้งรายงานการบ่งชี้ในคดีอาญาของหน่วยงานรัฐเกี่ยวกับวัตถุ, สิ่งของ (materials) ที่เป็นข้อสังเกตหรือที่ได้จากรองเท้าของจำเลยในคดีที่เขาถูกฟ้องว่าใช้รองเท้านั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย⁴ เหล่านี้ล้วนเป็นกรณีที่ศาลได้เคยอนุญาตให้เข้าตรวจดูมาแล้ว

¹ Ibid.

² Ibid. p. 730-731 ; American Jurisprudence (Vol. 23), 1933, p. 719

³ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 731

⁴ Ibid.

ในทางตรงข้าม ศาลก็ได้ปฏิเสธการเปิดเผยรายงานหรือการทดลองบางประการ เช่น รายงานของผู้ชำนาญโรคจิต ซึ่งศาลได้สั่งให้ตรวจสอบผู้ต้องหาในความผิดฐานทำร้ายร่างกาย และศาลพบว่าหรือรายงานนั้นได้ขังชื่อว่าจำเลยมีจิตใจ (mentally) ที่สมบูรณ์สามารถต่อสู้คดีได้ (competent to stand trial)¹ หรือรายงานการตรวจสอบโดยใช้เครื่องจับเท็จ (lie-detector test) ของผู้ต้องหาคนหนึ่งซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้สมคบในการกระทำความผิดฐานฆ่าคนตาย ในกรณีที่การทดสอบนั้นไม่อาจถือหรือสามารถนำมาเป็นพยานหลักฐานได้ในตัวของมันเอง² รวมทั้งการตรวจสอบตัวอย่างเลือดและแอลกอฮอล์ของผู้ต้องหาและผู้ตายในคดีฆ่าคนตาย หากไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่าการปฏิเสธของศาลนั้นจะทำให้เสียความเที่ยงธรรมในการพิจารณาคดี นอกจากนี้ กรณีที่จำเลยถูกฟ้องฐานฆ่าคนตายในสถานที่หวงห้ามของทางราชการ (government reservation) ก็ไม่มีสิทธิตาม Rule 16 ที่จะเข้าตรวจดูรายงานการตรวจสอบเลือดฝาดของเขา และรายงานทางวิทยาศาสตร์อื่น ๆ อันเกี่ยวกับการพิมพ์นิ้วมือ, การตรวจสอบเลือดและ ฟ้ายาบึกแผลที่ลอกออกมา (plaster casts) และมลรัฐต่างๆที่นำ Rule 16 นี้ไปปรับใช้ต่างก็ถือเป็นหลักว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีสิทธิที่จะเข้าตรวจดูรายงานผลการตรวจสอบปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกกล่าวหาในความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา และฐานขับรถในขณะมึนเมา แม้ศาลจะมีอำนาจกึ่งเดิม (inherent power) ที่จะสั่งให้เปิดเผยได้ แต่ก็ไม่ใช่อำนาจตาม Rule นี้ แต่ก็สั่งได้เฉพาะกรณีที่ถือว่ารายงานนั้นเป็นแหล่งข้อมูล (source of information) เกี่ยวกับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ดูอ้างว่ามีเมาน์ในคืนที่เกิดคดีอาชญากรรมตามข้อกล่าวหา³ แต่การที่ศาลไม่อนุญาตให้จำเลยเข้าตรวจดูรายงานทางวิชาชีพของวิศวกร (professional engineer's report) ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของคดีรัฐ ในกรณีที่จำเลยถูกกล่าวหาว่าฉ้อโกงเงินรัฐโดยการแสดงข้อความเท็จ คือประมาณการจ่ายต่ำกว่าสิ่งของที่ใช้สำหรับการก่อสร้างโครงการ highway นั้น เป็นการใช้อุบายที่ผิดกฎหมาย⁴

¹ Ibid.

² Ibid.

³ Ibid.

⁴ คดี Layman V. State (Okla. Crime) 355 P2d 444

โดยทั่วไปผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีสิทธิเข้าตรวจ (inspect) โน้ต (notes) และบันทึก (memoranda) ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ, แม้ส่วนการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (police investigative files) หรือการสืบสวนสอบสวน (investigative) หรือรายงานคดีอาญา (Crime report)¹ โดยกฎหมายหรือบรรทัดฐานยึดถือกันว่า การเปิดเผยคำกล่าวของพยานตามรายงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นสิ่งที่เบียดเบียนสืบสวน แต่ฎี เฉพาะกรณีที่รายงานนั้นพยานได้เขียนและเซ็นชื่อไว้ หรือมิฉะนั้นก็ให้ความยินยอมเท่านั้น หรือถ้ารายงานนั้นมีเนื้อหาสาระอ้างถึงคำกล่าวของพยานคำต่อคำ ผู้ต้องหาหรือจำเลยก็มีสิทธิเข้าถึงรายงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อรายงานนั้นเป็นพยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ (contains exculpatory evidence) ได้² การเปิดเผยแฟ้ม (file) หรือบันทึกส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่ในการจับกุมก็กระทำได้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่นั้นถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้บุกรุกในคดีความผิดฐานทำร้ายร่างกาย และขณะเดียวกันแฟ้มบันทึกดังกล่าวนี้ก็ถือถือเป็นเงื่อนไขอันมีเอกสิทธิ แต่เอกสิทธินี้ก็ไม้อาจยกขึ้นอ้างได้หากมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (interest of justice) ที่จะต้องเปิดเผย³ นอกจากนี้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจขอให้ศาลเข้าตรวจสอบบันทึกการจับกุมของเจ้าหน้าที่เป็นการลับ (in-camera) ได้ เพื่อศาลจักได้พิจารณาตัดสินว่าบันทึกนั้นมีพยานสำคัญบางประการและมีคุณค่าที่จะอ้างเอกสิทธิได้หรือไม่⁴ อย่างไรก็ตามก็ดี บางศาลก็ปฏิเสธไม่ให้เปิดเผยด้วยเหตุผลที่ว่า การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นมีใช้สิ่งจำเป็นสำหรับการตัดสินในประเด็นที่ว่าจำเลยมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายหรือไม่ เพราะเป็นไปได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นอาจกระทำไปเพื่อป้องกัน หรือด้วยเหตุผลที่ว่าพยานหลักฐานอื่นๆ ของเจ้าหน้าที่ที่กระทำนั้น ไม่อาจรับฟังได้ว่าเจ้าหน้าที่ได้กระทำไปโดยบุกรุกและผิดลักษณะ หรือถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการต่อสู้⁵

¹ Ibid., p. 707

² Ibid., p. 707-708

³ Ibid., p. 709

⁴ Ibid., p. 710

⁵ Ibid., p. 709

บันทึกคดีอาญา หรือบันทึกการลงโทษของผู้เสียหายนั้น ปกติแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลย ในคดีอาญาไม่มีสิทธิที่จะได้รับการเปิดเผย เพราะเป็นสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นในคดี แม้ว่า บันทึกนั้นจะนำไปสู่การรวบรวมพยานหลักฐานต่อไปก็ตาม¹

ส่วนกรณีการเข้าตรวจดู หรือกรณีที่จำเลยจะได้รับการเปิดเผยข้อเขียน, บันทึกคำกล่าวของพยานรัฐก่อนการพิจารณานั้นเป็นการต้องห้าม กล่าวคือ ถือเป็นหลักการว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับการเปิดเผยหรือเข้าตรวจดูคำกล่าวของพยานรัฐหรือผู้ที่จะมาเป็น พยานรัฐ² รวมทั้งโน้ต (note), ใบบันทึก (transcript), คำกล่าวของพยานบุคคล ของรัฐที่ให้การไว้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาคดี (prosecuting officer) ในการ เตรียมคดีขึ้นพิจารณา หรือที่เป็นผลงาน (work product) ของพนักงานอัยการ เช่น คำกล่าวของบุคคลอื่นที่ไม่ใช่จำเลยกล่าวและเซ็นชื่อไว้³ ถ้อยคำหรือคำกล่าวของพยานหรือผู้ที่ จะมาเป็นพยานของพนักงานอัยการก็ไม่อาจที่จะอ้าง Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 เพื่อการเปิดเผยได้⁴ ในกรณีที่บางมลรัฐไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงเรื่องนี้อย่างชัดเจน ศาลก็ได้อาศัยเหตุผลต่างๆที่จะยกคำร้องของจำเลยที่ขอเข้าตรวจดูคำกล่าวของบุคคลที่จะมาเป็น พยานรัฐก่อนพิจารณา โดยอ้างเหตุผลต่างๆดังนี้ (1) การเปิดเผยนั้นอาจมีผลอย่างมากที่จะ ก่อให้เกิดอันตรายจากการเบิกความเท็จ การข่มขู่พยาน หรือทำให้ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ (2) จำเลยเองก็มีโอกาสมากพอในการเตรียมตัวก่อนพิจารณา รวมทั้ง การตรวจสอบพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง หรือสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้อันพยานนั้น (3) จำเลยมีโอกาสมากพอที่จะคัดค้านคำเบิกความของพยานอัยการในชั้นพิจารณา (4) การ เปิดเผยคำกล่าวของพยานนั้นจะเป็นการก้าวล่วงเข้าไปใน "ผลงานของการไต่สวน" (the prosecution's work) (5) บทบัญญัติกฎหมายบางกรณีก็บัญญัติให้เปิดเผยก่อนพิจารณาคดี

¹ Ibid., p. 710

² American Jurisprudence (Vol. 23), 1933, p. 711

³ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 727

⁴ Ibid., p. 728 และดู American Jurisprudence (Vol. 23), 1933,

เฉพาะคำกล่าวของจำเลยและคำกล่าวของพยานในชั้นพิจารณา ซึ่งเท่ากับบ่งชี้ว่าบทบัญญัตินั้นไม่รวมถึงการเปิดเผยคำกล่าวของบุคคลที่จะมาเป็นพยานก่อนพิจารณาคำพิพากษา¹

นอกจากนี้ในกรณีที่เป็นการฟ้องคดีอาญาของรัฐบาลกลาง ตามกฎหมาย Jencks Act²

¹Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1234-1235

²ความเป็นมาของ Jencks Act นี้ สืบเนื่องจากวิวัฒนาการของหลักกฎหมาย Discovery ของศาล นับตั้งแต่ปี 1950 เป็นต้นมา ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาตัวอย่างของขอบเขตการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่นในปี 1953 คดี Gordon v. United States, 344 U.S. 414, 418-19 ศาลสูงได้วินิจฉัยว่าจำเลยในคดีอาญามีสิทธิที่จะได้รับการเปิดเผยให้ทราบถึงถ้อยคำที่ขัดกันของพยานบุคคล เมื่อการขัดกันนั้นเป็นสาระสำคัญ และคำร้องขอนั้นเป็นการร้องขอให้เปิดเผยเอกสารโดยเฉพาะเจาะจง มิได้กระทำเพียงเพื่อจะสำรวจเอกสารของรัฐเท่านั้น

หลายปีต่อมา หลักเกณฑ์คำวินิจฉัยดังกล่าวได้ขยายกว้างขวางยิ่งขึ้น นำไปสู่คำวินิจฉัยในคดี Jencks v. United States, 353 U.S. 675 (1957) ซึ่งคดีนี้จำเลยร้องขออนุญาตให้การตรวจสอบรายงาน (reports) การสอบสวนซึ่งทำขึ้นโดยพยานบุคคล 2 คนที่เป็นตัวแทนอย่างลับๆของ F.B.I. และได้ให้การไว้รวมทั้งที่เป็นปฏิปักษ์ต่อจำเลย ศาลสูงวินิจฉัยว่าศาลล่างควรจะอนุญาตให้จำเลยได้ตรวจสอบรายงานดังกล่าว เพราะรายงานทั้ง 2 ชุดนั้นทำขึ้นในเวลาเดียวกันกับที่พยานคนหลังไปเบิกความต่อศาล จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของคำเบิกความของพยานในชั้นพิจารณา โดยผลของคำวินิจฉัยคดีนี้กลายเป็นปัญหาระดับชาติ กล่าวคือ คำตัดสินคดีนี้ของศาลเท่ากับเป็นการบังคับให้รัฐต้องเลือกเอาระหว่างการแสดงเอกสารตามคำร้องขอของจำเลยและเปิดเผยความลับของ รัฐเท่าที่จะสามารถทำได้ กับการอุกฤษฏ์ฟ้องคดีนั้น ดังนั้น เพื่อขจัดปัญหาดังกล่าวและต้องการรักษาความลับของรัฐบาลประการไว้ เช่น ความลับอันเกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีนั้นๆด้วย รัฐสภาจึงได้ออกกฎหมายฉบับหนึ่งชื่อ Jencks Act 1964 มาเพื่อ

ยังมีบัญญัติว่าคำกล่าว (statement) หรือรายงานที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ ซึ่งได้ทำขึ้นโดยพยานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ที่จะมาเป็นพยานรัฐที่ได้กระทำต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะเปิดเผยหรือเข้าตรวจก่อนพิจารณาก็ได้ จนกว่าพยานนั้นจะได้ให้การในการตอบคำถามโดยตรงในการพิจารณาคดีนั้นแล้ว¹ ซึ่งตามกฎหมาย Jencks Act นี้มีไว้บังคับใช้สำหรับการพิจารณาคดีอาญาในสหรัฐด้วย แต่โดยทั่วไปมลรัฐต่างๆก็รับรองเป็นหลักว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกฟ้องในคดีไม่มีสิทธิได้รับการเปิดเผยคำกล่าวของพยานรัฐที่กล่าวมานี้ได้² ดังนั้น Jencks Act จึงเป็นบทบัญญัติกฎหมายที่ป้องกันการเปิดเผยคำกล่าวของผู้ที่จะมาเป็นพยานรัฐก่อนพิจารณาและถึงแม้ว่าภายหลังรัฐจะไม่เรียกบุคคลดังกล่าวมาเป็นพยานในชั้นพิจารณาก็ตาม อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์ข้อห้ามเข้าตรวจดูข้อเขียนคำกล่าวของบุคคลผู้ที่จะมาเป็นพยานรัฐในการพิจารณาคดีอาญาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ก็มีข้อยกเว้นบางอย่างจำกัด เพราะเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่มีอยู่เพื่อการพิสูจน์ความผิดความบริสุทธิ์ของจำเลย³ ทั้งการเปิดเผยคำกล่าวของพยานรัฐก่อนพิจารณาก็อาจช่วยในการเตรียมคดีของฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วย แต่ต้องเป็นกรณีที่มีสถานการณ์พิเศษเท่านั้น⁴ ทั้งนี้โดยศาลมีดุลพินิจอย่างกว้างขวางที่จะพิจารณาว่า

(ต่อ) จำกัดขอบเขตของการเปิดเผยคำกล่าวของพยานรัฐก่อนพิจารณาไว้ ในกรณีที่พยานนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังที่กล่าวมานี้ ฎ Jerry E. Norton, "Discovery in The Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science, 1970, p. 28 นอกจากนี้ฎ Abraham S. Goldstein and Leonard Orland, Criminal Procedure, Case and Material on the Administration of Criminal Law, (Little, Brown and Company, Boston, 1974), p. 968-974 และฎ Hill, Rossen and Sogg, Smith's Review, Legal Gem Series, Criminal Procedure, p. 46-47

¹ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 728

² American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 712-713

³ Ibid., p. 713

⁴ Ibid., p. 712

เมื่อใดจึงต้องคว่ำกรณียข้อยกเว้นนี้ รวมทั้งกรณีเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้พนักงานอัยการอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยเข้าตรวจดูและคัดถ่ายสำเนา หรือถ่ายภาพ designated books, วัตถุพยาน (tangible objects), รายงาน (papers) หรือเอกสาร (documents) ซึ่งได้รับจากบุคคลอื่นได้ เว้นแต่ข้อเขียน คำกล่าว หรือคำรับสารภาพ (except written statements or confessions)²

สำหรับกรณีที่ถือเป็น "ผลงาน" (work product) ของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการฟ้องคดีและเข้าข่ายห้ามมิให้เปิดเผยนั้น ในคำวินิจฉัยของศาลหลายคดีได้ตัดสินว่า คำกล่าวของพยาน (witnesses' statements) ที่ให้ไว้ต่อพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ ถือเป็นกรณีที่ไม่ต้องเปิดเผย โดยถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นส่วนหนึ่งของ "ผลงาน" (work product) ของพนักงานอัยการ³ ใน Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 นี้ ก็ได้อธิบายให้เห็นถึงลักษณะของ "ผลงาน" (work product) ที่อยู่ในข่ายไม่ต้องเปิดเผยไว้คือ (1) รายงาน บันทึกความจำ และเอกสารภายในอื่นๆของรัฐที่พนักงานอัยการของรัฐได้จัดทำขึ้น (2) คำกล่าวของพยานบุคคลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลผู้ที่จะมาเป็นพยานของรัฐ ซึ่งได้ให้การต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ⁴ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าตาม Rule 16 นี้ ไม่ให้สิทธิแก่ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการเปิดเผยหรือเข้าตรวจดูรายงาน บันทึกความจำหรือเอกสารภายในของรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนหรือการฟ้องคดีไว้ทำขึ้น⁵ โดยถือเป็น "ผลงาน" (work product) และได้รับการรับรองในมลรัฐต่างๆเช่นเดียวกันคือต้องห้ามมิให้เปิดเผยในคดีอาญา

¹ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 727

² Ibid., p. 723

³ Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1238

⁴ Ibid., p. 1240 และดู Kadish & Paulsen, Criminal Law and It's Processes, Cases and Materials, 1975, p. 1276-1277

⁵ American Jurisprudence (Vol. 23), 1933, p. 712

โดยทั่วไป ข้อเท็จจริง (materials) ที่ถือว่าเข้าข่ายเป็นเอกสิทธิ์ผลงานและ
 ต้องห้ามมิให้เปิดเผยนั้น เป็นสิ่งที่ได้รับความคุ้มครองโดยเอกสิทธิ์ของฝ่ายบริหาร สำหรับ
 เอกสารที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการซึ่งรัฐได้ตัดสินและวางกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ มีอาทิเช่น
 ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีสิทธิที่จะได้รับการบอกกล่าวถึงรายงานการสืบสวนสอบสวน (investi-
 gatory reports) ทั้งหมดซึ่งพนักงานอัยการได้นำขึ้น, บันทึกความจำ (memoranda)
 เกี่ยวกับบทสรุปทางกฎหมายหรือความเห็นก็เป็นสิ่งที่ไม่อาจเปิดเผยได้ เพราะผู้ต้องหาไม่มีสิทธิ
 ที่จะล่วงรู้เกี่ยวกับการวินิจฉัยสำคัญของพนักงานอัยการว่าจะฟ้องหรือไม่ บางกรณียังคุ้มครองไป
 ถึงการค้นคว้า (research) บางประการของพนักงานอัยการเกี่ยวกับคณะบุคคล (members)
 ซึ่งจะมาเป็นคณะลูกขุน นอกจากนี้ ศาลของมลรัฐยังขยายรวมไปถึงงานของผู้ทำการสืบสวน
 สอบสวน (the work of investigators) และปฏิเสธที่จะนำโน้ตของผู้ทำการสืบสวนสอบ
 สวนมาเปิดเผยด้วยเหตุผลที่ว่า สิ่งนั้นไม่มีคำกล่าวของจำเลยหรือที่จำเลยยอมรับ, ไม่มีคำกล่าว
 ของพยานและรูปภาพที่เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนได้ถ่ายหรือทำขึ้นตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งไม่มี
 การบันทึกเทปอย่างลับๆที่เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนทำขึ้นตามคำสั่งของพนักงานอัยการโดยตรง²

Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 นี้ คงมีผลใช้บังคับใน
 ศาลสหรัฐเท่านั้น ไม่มีผลบังคับไปถึงมลรัฐด้วย มลรัฐเกือบครึ่งที่บังคับใช้โดยบทบัญญัติกฎหมาย
 หรือกฎเกณฑ์ของศาล (statute or court rule) ที่เป็นของตนเอง ส่วนมลรัฐที่เหลือนั้น
 ก็ขึ้นอยู่กับแนวคำวินิจฉัยของศาล (judged decision) เป็นสำคัญ³ ซึ่งอาจกล่าวได้ทีเดียว
 ว่าศาลสหรัฐ (Federal Court) นั้นมิใช่เป็นผู้นำในการเคลื่อนไหวให้การเปิดเผยข้อเท็จจริง
 ในคดีอาญาก่อนพิจารณาก็เป็นไปอย่างกว้างขวาง⁴ อย่างไรก็ตามก็ Federal Rules of
 Criminal Procedure Rule 16 นี้ ก็อาจถือเป็นแนวทางหรือเป็นแบบอย่างให้แก่มลรัฐอื่นๆ

¹ Ibid., p. 713

² Ibid.

³ Yale Kamisar, Wayne R. LaFare, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1216

⁴ Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science(Vol.61), p. 26

ในส่วนที่จะกล่าวต่อไปนี้ เป็นการแสดงถึงการยอมรับสิทธิหรือประโยชน์บางประการของผู้ต้องหาหรือจำเลยตามรัฐธรรมนูญ ที่จะได้รับการแจ้งหรือเปิดเผยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานในคดีที่รัฐครอบครองอยู่ โดยถือเป็นที่หน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องแจ้งหรือเปิดเผยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานในคดีที่เป็นคดีใหญ่ผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบเสมอ โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ต้องร้องขอ เพื่อเป็นการสนองตอบสิทธิหรือประโยชน์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมดังกล่าวนี้อีก

3. 1. 2. 2 กรณีพนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยโดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ต้องร้องขอ

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาชญากรรมก่อนพิจารณา (Discovery) เป็นกระบวนการวิธีพิจารณาคดีที่แปลกใหม่ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งพัฒนามาจากแนวความคิดพื้นฐานบนหลักการของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาชญากรรมที่สำคัญคือ การยืนยันถึงหน้าที่ของรัฐมีอยู่ในอันที่จะต้องให้หลักประกันแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าจะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม (fair-trial)¹ ทั้งก่อนพิจารณาและในระหว่างการพิจารณาของศาล² เริ่มด้วยความคิดว่า การดำเนินคดีอาชญากรรมมิได้มีเป้าหมายคือการค้นหาความจริงและการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้องของเนื้อหาแต่เพียงประการเดียว แต่ต้องเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามวิถีทางยุติธรรมด้วย³ กล่าวคือ ไม่ว่า

¹ Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science, p. 11

² Weston & Wells, Criminal Evidence for Police, p. 314

³ ลลิต ฤ นทร, "ฐานะของผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาชญากรรม", บทบัญญัติ, เล่มที่ 42 ตอนที่ 2 (2529), หน้า 15

ในเรื่องใดๆ การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาไม่เพียงแต่จะต้องค้นหาความจริงภายในขอบเขตของกฎหมายเท่านั้น แต่จะต้องรับรองว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมด้วย¹ สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมนี้ เป็นหลักประกันประการหนึ่งที่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าจะได้รับการพิจารณาคดีด้วยความเที่ยงธรรม โดยถือเป็นสิทธิขั้นมูลฐานที่เด็ดขาดของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ถือกันว่าไม่อาจล่วงละเมิดได้ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าการปฏิเสธสิทธิดังกล่าวเท่ากับเป็นการปฏิเสธกระบวนการยุติธรรมแห่งกฎหมาย (due process of Law)²

ในส่วนของการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการนั้น หน้าที่สำคัญของพนักงานอัยการก็คือ ในฐานะเป็นผู้คุ้มครองส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องไม่เฉพาะของสังคมเท่านั้น หากแต่ยังมีหน้าที่คุ้มครองสิทธิส่วนได้เสียของผู้ต้องหาหรือจำเลยด้วย³ ฐานะของพนักงานอัยการไม่ใช่คู่ความ แม้ในระหว่างพิจารณาคดีตาม ถ้าจะถือว่าเป็นคู่ความก็เป็นเพียงความหมายในทางเทคนิคเท่านั้น⁴ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ จะต้องค้นหาความจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในทางข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด

¹American Jurisprudence (Vol. 21), Second Edition, New York, The Lawyer Co-operative Publishing Co., Rochester, 1983, p. 272, Thomas J. Gardner, Criminal Evidence, Principle, Cases and Reading, p. 5

²American Jurisprudence (Vol. 21), 1983, p. 271

³เรวัตี ลำเจดิม, ชะลอการฟ้อง, หน้า 11

⁴อุทิส แสนโลกสิข, ผู้แปล, "บทบาทของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีอาญา", อัยการนิเทศ, หน้า 45

หน้าที่ของพนักงานอัยการจึงมิใช่เพียงฟ้องบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเพื่อให้ศาลลงโทษเท่านั้น หากแต่ยังมีหน้าที่ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในการพิจารณาคดีของศาลด้วย¹ การแจ้งให้ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบว่ามีพยานหลักฐานอยู่อย่างใดที่อาจเป็นประโยชน์แก่เขาได้ จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่พนักงานอัยการจะพึงกระทำ²

ในประเทศสหรัฐอเมริกาถือเป็นหลักการว่า พนักงานอัยการมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริง พยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในการต่อสู้คดีเสมอ ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวนี้ถือเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการตามรัฐธรรมนูญที่ซึ่งหลักว่า การดำเนินคดีอาญาจะต้องเป็นกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย (Due Process of Law)

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ถือกันว่าเป็นที่มาของหลักการดังกล่าวนี้ก็คือ บทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 (Fifth Amendment) ซึ่งบัญญัติไว้ตอนหนึ่งว่า "บุคคลใด...จะถูกจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สิน โดยไม่ต้องด้วยกระบวนการแห่งกฎหมายไม่ได้..."³ ทั้งนี้ ศาลสูงสหรัฐได้ตีความบทบัญญัติดังกล่าวโดยยืนยันหลักการว่า การดำเนินคดีอาญาจะต้องเป็นกระบวนการที่ชอบธรรมตามกฎหมาย (Due Process of Law) และเน้นให้เห็นถึงความพยายามที่จะกำจัดความไม่เท่าเทียมกันของกระบวนการกฎหมายอาญาออกไปจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา⁴ ดังนั้นในการดำเนินคดีอาญาทุกคดี ผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมตามกฎหมาย (fair-trial) และถือเป็นสิทธิขั้นมูลฐานที่จะได้

¹ อุทิส แส่นโกสีก, เรื่องเดียวกัน, หน้า 42-43

² จิตติ ถึงภักดิ์, หลักวิชาชีพนักกฎหมาย, หน้า 155-156

³ วินัย เจริญงาม, กฎหมายแองโกลอเมริกัน, (คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530), หน้า 168

⁴ วิสาร พันธุระ, "วิธีพิจารณาคดีอาญาในสหรัฐอเมริกา", อุทธรณ์, หน้า 68-69

รับความคุ้มครองโดยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 14 (Fourteenth Amendment)
 ที่บัญญัติไว้ตอนหนึ่งว่า "ห้ามมิให้มลรัฐตราหรือใช้บังคับกฎหมายที่ลิดรอนสิทธิหรือเสรีภาพของประชา-
 ชนแห่งสหรัฐอเมริกา หรือระงับการปฏิบัติอันเป็นการจำกัดสิทธิในชีวิต เสรีภาพหรือทรัพย์สิน
 ของบุคคลโดยไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรมแห่งกฎหมาย" ซึ่งศาลสูงสหรัฐได้อาศัยบทบัญญัตินี้เอง
 ตีความขยายใช้บังคับไปถึงมลรัฐด้วยว่าพนักงานอัยการของมลรัฐมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญต้อง เปิดเผย
 ข้อเท็จจริงที่จะใช้ในการพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในการต่อสู้คดีเสมอ² ดังนั้น
 ในการดำเนินคดีอาญาทุกคดี ผู้ต้องหาหรือจำเลยจึงมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่จะได้รับการ
 พิจารณาตัวอย่าง เป็นธรรมตามกฎหมาย และทำให้พนักงานอัยการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่
 ตามรัฐธรรมนูญจะไม่กระทำการหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นการละเมิดสิทธิของ
 ผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าว

วิวัฒนาการของหลักกฎหมายว่าด้วยการเปิดเผยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในคดีโดย
 พนักงานอัยการให้จำเลยทราบนั้น ศาลสูงสหรัฐได้วินิจฉัยเป็นคดีแรกในคดี *Mooney V. Holohan*,
 294 U.S. 103(1935) คดีนี้ศาลสูงสหรัฐวินิจฉัยว่า การที่พนักงานอัยการจงใจให้พยานโจทก์
 เบิกความเท็จต่อศาล โดยมุ่งให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยโดยรู้ข้อเท็จจริงที่พยานเบิกความ เป็น
 เท็จ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาตัวอย่าง เป็นธรรม จำเลยมีสิทธิ
 ขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ คำวินิจฉัยนี้ได้รับการยืนยันต่อมาในคดี *Pyle V. Kansas*, 317 U.S.
 213(1942) ซึ่งศาลสูงสหรัฐตัดสินว่าคำร้องของจำเลยที่ขอให้พิจารณาคดีใหม่ โดยอ้างว่าเหตุที่
 ศาลพิพากษาจำคุกจำเลยเป็นผลจากการเบิกความเท็จของพยานซึ่งพนักงานอัยการโจทก์ทราบคือว่า
 เป็นพยานเท็จนั้น ถือได้ว่าจำเลยอ้างว่าสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาตัวอย่าง เป็นธรรมถูกล่วงละเมิด

ต่อมาในปี ค.ศ. 1957 ศาลสูงสหรัฐได้ขยายหลักที่วางไว้ข้างบนออกไปโดยวินิจฉัยใน
 คดี *Alcorta V. Texas*, 355 U.S. 28(1957) ว่า การที่พนักงานอัยการไม่แถลงให้ศาล
 ทราบว่าคำเบิกความของพยานโจทก์ก่อนไต่ถามเป็นสารปรักปรำจำเลย ทั้งที่รู้ข้อเท็จจริงที่ปรัก-
 ปรำนั้นเป็นเท็จ เป็นการกระทำที่จะละเมิดสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาตัวอย่าง เป็นธรรม

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 46

² American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 720

เช่นกัน แม้ความจะปรากฏว่าพนักงานอัยการมีเจตนาที่จะให้พยานเปิดความปรักปรำจำเลยก็ตาม กรณีจำเลยถูกฟ้องฐานฆ่าภรรยาของตน และต่อสู้ว่ากระทำโดยบันดาลโทสะเพราะพบว่าภรรยามีชู้ ในชั้นสอบสวน พนักงานอัยการนำชายที่ถูกหาว่าเป็นชู้กับภรรยาจำเลยเข้าสืบเป็นพยานโจทก์ พยานเบิกความว่าเป็นเพื่อนกับผู้ชายโดยไม่มีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกัน ซึ่งความจริงพยานเลขให้การไว้กับพนักงานอัยการก่อนพิจารณาคดีว่าเลขร่วมหลับนอนกับผู้ชายหลายครั้ง การที่พนักงานอัยการไม่แก้ไขคำเบิกความของพยานเสียให้ถูกต้องในขณะที่ศาลพิจารณาคดีถือว่าเป็นการปกปิดข้อเท็จจริงที่เป็นคุณแก่จำเลยในการต่อสู้คดี จำเลยจึงมีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ได้

ปีค.ศ. 1959 ในคดี Napue v. Illinois, 360 U.S. 264(1959) ศาลสูงสหรัฐได้ตัดสินเป็นผลขยายหลักที่วางไว้ออกไปอีก ในคดีนี้พยานปากเอกของพนักงานอัยการเบิกความว่ามีได้รับความับัญญาใดๆจากพนักงานอัยการเป็นการตอบแทนกับการยอมมาเบิกความเป็นพยานโจทก์ ซึ่งความจริงพยานเบิกความเพราะพนักงานอัยการสัญญาว่าจะไม่ฟ้องตนเป็นจำเลย การที่พนักงานอัยการไม่แถลงความจริงข้อนี้ให้ศาลทราบ ศาลสูงสหรัฐถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม เพราะข้อที่พยานเบิกความเท็จดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความน่าเชื่อถือของพยานเอง โดยศาลให้เหตุผลว่า "หลักที่ว่ารัฐต้องไม่นำพยานเท็จมาสืบเพื่อให้ศาลลงโทษจำเลยนั้น ต้องนำมาใช้ในคดีที่ข้อความอันเป็นเท็จนั้นมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของพยานด้วย เพราะหลักดังกล่าวนี้มีไว้เพื่อคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ การที่ลูกขุนจะเชื่อข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำความผิดหรือเป็นผู้บริสุทธิ์ ย่อมต้องอาศัยการประเมินความน่าเชื่อถือและความมีสำจะของพยานเป็นสำคัญ ชีวิตและเสรีภาพของจำเลยจึงขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของพยานที่มาเบิกความโดยแท้

จากเหตุการณดังกล่าวเกี่ยวกับคดี Mooney คดี Alcorta และคดี Napue นี้ กล่าวโดยสรุปก็คือ หากพนักงานอัยการมีพยานหลักฐานใดอยู่ในมือที่แสดงว่าพยานของพนักงานอัยการเองเบิกความเท็จต่อศาล พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยให้ศาลทราบทันที การปกปิดพยานหลักฐานนั้นไว้แม้จะกระทำโดยไม่จงใจ ย่อมเป็นเหตุให้จำเลยขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ได้เสมอ และกรณีไม่จำก็อยู่เพียงการเบิกความเท็จที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดเท่านั้น แม้เป็นกรณีนี้อาจทำให้จำเลยได้รับโทษหนักขึ้นหรือเพียงแต่เกี่ยวข้องกับความน่าเชื่อถือของพยานเอง จำเลยก็มีสิทธิอ้างไว้ว่าการปกปิดพยานหลักฐานเช่นนั้นไว้เป็นการละเมิดสิทธิของ

จำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคืออย่างเป็นธรรม ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าพยานหลักฐานใดก็ตามที่อาจชี้ได้ว่าพยานโจทก์เปิดความเท็จ และพยานหลักฐานนั้นอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการ ถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่มีความสำคัญถึงขนาดทำให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยเสมอ¹ โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่ต้องร้องขอ

จะเห็นได้ว่าแนวคำวินิจฉัยของศาลสูงสหรัฐที่กล่าวมาข้างต้นนั้น มีหลักพิจารณาสำคัญอยู่ที่การกระทำอันมิชอบของพนักงานอัยการในการเสนอพยานหลักฐานเท็จต่อศาล แต่ศาลสูงสหรัฐยังมีคำวินิจฉัยเลขไปถึงปัญหาที่ว่า พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการหรือไม่ และหากปกปิดไว้จะมีผลต่อการดำเนินคดีอย่างไร

จนกระทั่งในปี 1963 ศาลสูงสหรัฐจึงได้ตัดสินไว้ในคดี Brady v. Maryland, 373 U.S. 83(1963) ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแนวคำวินิจฉัยในปัญหานี้ โดยแทนที่จะเน้นหลักการพิจารณาว่าพนักงานอัยการกระทำมิชอบในการนำพยานหลักฐานเท็จมาสืบหรือไม่ ศาลสูงสหรัฐก็ได้หันไปยึดหลักการพิจารณาว่า พนักงานอัยการหลีกเลี่ยงไม่นำพยานหลักฐานที่เป็นคุณต่อจำเลยมาสืบต่อศาลหรือไม่ ซึ่งเป็นการมุ่งให้การพิจารณาคดีอาญาเกิดความเป็นธรรมต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยอย่างแท้จริง

ในคดี Brady นี้ ปรากฏว่าจำเลยถูกฟ้องฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา และให้การรับว่าได้ร่วมกระทำความผิดกับผู้อื่นจริง แต่จำเลยอ้างว่ามีใตลงมือฆ่าผู้ตายด้วยตนเอง บุคคลที่ลงมือฆ่าผู้ตายคือเพื่อนของจำเลยชื่อ Bolbit ซึ่งถูกฟ้องแยกกันคนละคดี ในชั้นแถลงสรุปข้อเท็จจริงต่อลูกขุน ทนายจำเลยได้แถลงรับข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยหวังว่าลูกขุนจะนำมาเป็นข้อพิจารณาไม่ตัดสินลงโทษประหารชีวิตจำเลย แต่ลูกขุนไม่ยอมรับข้อเท็จจริงที่จำเลยอ้าง จึงตัดสินให้ประหารชีวิตจำเลย ปรากฏว่าก่อนพิจารณาคดีนี้ ทนายจำเลยได้เคยร้องขอต่อพนักงานอัยการโจทก์ขอตรวจคำให้การขึ้นสอบสวนของ Bolbit ทั้งหมด พนักงานอัยการยอมให้ทนาย

¹ ไรนัส ทัสเนียนนท์, จิตรศักดิ์ พรหมทอง, "หน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีให้จำเลยทราบ", วารสารอัยการ, หน้า 66-67, 69-70

จำเลยตรวจดูคำให้การหลายฉบับ แต่กลับปิดปิดคำให้การฉบับหนึ่งที่ Bolbit เคยให้การรับว่าเป็นคนยิงผู้ตายเอง ทนายจำเลยทราบว่าการปิดปิดคำให้การฉบับนี้หลังจากศาลตัดสินคดีแล้ว จึงยื่นคำร้องต่อศาลขอให้พิจารณาคดีใหม่ โดยอ้างเหตุว่าพนักงานอัยการปิดปิดพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่จำเลย

ศาลสูงสหรัฐวินิจฉัยว่า การที่พนักงานอัยการปิดปิดหรือหลีกเลี่ยงไม่นำสืบพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่จำเลยเมื่อจำเลยร้องขอ เป็นการละเมิดสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม แต่ทั้งนี้ต้องได้ความว่าพยานหลักฐานนั้นเป็นพยานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ความผิดของจำเลยหรือเกี่ยวกับการกำหนดโทษ โดยไม่จำต้องคำนึงว่าพนักงานอัยการได้กระทำไปโดยสุจริตหรือไม่ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เมื่อจำเลยร้องขอ พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยพยานหลักฐานสำคัญที่เป็นคุณแก่จำเลยที่ไว้ในครอบครองให้ฝ่ายจำเลยทราบเสมอ

จะเห็นได้ว่ากรณีพฤติการณ์ในคดี Brady นี้ เป็นกรณีที่จำเลยร้องขอต่อพนักงานอัยการให้เปิดเผยพยานหลักฐานใดโดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งพนักงานอัยการเพียงแค่มิพยานหลักฐานบางอย่าง และฝ่ายจำเลยได้เคยร้องขอให้เปิดเผยพยานหลักฐานนั้นให้ตนทราบ แต่พนักงานอัยการกลับปิดปิดไว้ ศาลสูงสหรัฐเห็นว่ากรณีเช่นนี้ การร้องขอของจำเลยทำให้พนักงานอัยการอยู่ในฐานะที่ทราบคำว่าพยานหลักฐานใดบ้างที่จำเลยเห็นว่า เป็นคุณและสำคัญแก่การต่อสู้คดีของเขา พนักงานอัยการจึงควรต้องมีหน้าที่เปิดเผยให้จำเลยทราบ โดยศาลให้เหตุผลว่า ถึงแม้พนักงานอัยการจะไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานทั้งหมดในความครอบครองของตนให้จำเลยทราบก็ตาม แต่ถ้าปรากฏว่าสิ่งที่จำเลยขอทราบนั้นเป็นข้อสำคัญในการต่อสู้คดีของจำเลย หรือมีเหตุผลสำคัญอย่างแท้จริงในการอ้างว่ามีข้อสำคัญเช่นนั้นในการร้องขอ ก็ย่อมมีเหตุผลสมควรที่จะกำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่สนองตอบคำร้องขอของจำเลย โดยเปิดโอกาสให้ทนายจำเลยได้ตรวจสอบพยานหลักฐานที่ขอทราบนั้น หรืออาจเสนอปัญหาให้ผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีนี้พิจารณาว่าควรเปิดเผยให้จำเลยทราบหรือไม่ การที่พนักงานอัยการจงใจปิดปิด

¹Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1296

พยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่เป็นจุดต่อจำเลยไว้ ทั้งๆที่จำเลยมีคำร้องขอมาโดยเฉพาะเจาะจง จึงไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้ (ว่าพนักงานอัยการมิได้ตั้งใจละเมิดสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นกรรม)

สำหรับมาตรฐานในการพิจารณาว่าพยานหลักฐานใดที่พนักงานอัยการปกปิดไว้มีความสำคัญเพียงพอที่จะทำให้พนักงานอัยการที่หน้าที่ต้องเปิดเผยให้จำเลยทราบหรือไม่นั้น ศาลสูงสหรัฐได้วางหลักไว้ว่า ต้องเป็นพยานหลักฐานที่อาจทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไปได้¹ (the suppressed evidence might have affected the outcome of the trial) ดังนั้นพยานหลักฐานที่ดีถือว่าสำคัญในกรณีเช่นนี้จึงไม่จำเป็นต้องเป็นพยานหลักฐานชนิดที่ต้องสามารถพิสูจน์ได้ว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์เท่านั้น ถึงแม้เป็นเพียงพยานหลักฐานที่อาจทำให้จำเลยมีเหตุบรรเทาโทษหรือลดโทษ ก็ถือว่าอยู่ในข่ายได้รับการพิจารณาคดี²

คำวินิจฉัยในคดี Brady ดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดปัญหาสำคัญ 2 ประการคือ ประการแรกปัญหามีว่า หน้าที่ของพนักงานอัยการที่ต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นเกิดขึ้นต่อเมื่อจำเลยร้องขอทราบเท่านั้นใช่หรือไม่ ปัญหาประการที่ 2 ก็คือ พยานหลักฐานอย่างใดที่ดีถือว่าสำคัญและเป็นจุดแก่การต่อสู้คดีของจำเลยถึงขนาดที่ทำให้พนักงานอัยการเกิดหน้าที่ต้องเปิดเผยให้จำเลยทราบ ซึ่งปัญหานี้โดยเฉพาะทำให้เกิดความลำบากแก่พนักงานอัยการเป็นอย่างมากในการตัดสินใจว่า พยานหลักฐานใดในคดีที่ดีถือว่าเป็นจุดแก่จำเลย และสำคัญถึงขนาดทำให้มีหน้าที่ต้องเปิดเผยให้จำเลยทราบ เพราะคำวินิจฉัยของศาลสูงสหรัฐในคดี Brady นี้ได้ให้แนวทางการวินิจฉัยไว้อย่างชัดเจน ความเคลือบคลุมในปัญหาทั้งสองประการนี้ได้ถูกทิ้งไว้โดยมิได้มีการคลี่คลายขยายความเป็นเวลาดัง 10 ปีเศษ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1976 ศาลสูงสหรัฐจึงมีโอกาสดำเนินคดีและ

¹ Kadish & Paulsen, Criminal Law and It's Processes, Cases and Materials, p. 1292-1295 และดู ฌ็อง ฌัก นีเยานนท์, จีรศักดิ์ พรหมทอง, "หน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีให้จำเลยทราบ", วารสารอัยการ, หน้า 71

² Kadish & Paulsen, Criminal Law and It's Processes, Cases and Materials, p. 1295

วางบรรทัดฐานเกี่ยวกับปัญหาทั้งสองในคดี United States V. Agurs, 427 U.S. 97 (1976) และถือว่าการวินิจฉัยของศาลสูงสหรัฐในคดีนี้ เป็นบรรทัดฐานของหลักกฎหมายในปัจจุบันที่เกี่ยวกับหน้าที่ของพนักงานอัยการในการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีให้จำเลยทราบ

ข้อเท็จจริงในคดี United States V. Agurs, 427 U.S. 97(1976) นี้มีว่า จำเลยถูกฟ้องว่าใช้มีดแทง James Sewell จนถึงแก่ความตาย ในชั้นพิจารณา นายจำเลยไม่นำพยานเข้าสืบ แต่โจทก์พยายามแสดงเหตุผลในชั้นสรุปข้อเท็จจริงให้ลูกขุนเห็นว่าจำเลยฆ่าผู้ตายเพื่อป้องกันตัวอันสมควรแก่เหตุ เหตุผลที่นายจำเลยนำมาสนับสนุนข้อต่อสู้ของคดีคือ ข้อเท็จจริงที่ได้ความจากการสืบพยานโจทก์ว่า ขณะเกิดเหตุผู้ตายเองถือมีดอยู่ในมือถึง 2 เล่ม และเล่มหนึ่งเป็นมีดโบว์ แสดงว่าผู้ตายเป็นคนมีอุปนิสัยรุนแรงและน่าจะเป็นฝ่ายก่อเหตุขึ้นก่อน แต่ลูกขุนเห็นว่าข้อต่อสู้ดังกล่าวฟังไม่ขึ้น และตัดสินว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้อง หลายเดือนต่อมา นายจำเลยยื่นคำร้องต่อศาลขอให้พิจารณาคดีใหม่โดยอ้างเหตุว่าในชั้นพิจารณา พนักงานอัยการปกปิดประวัติการกระทำผิดของผู้ตาย ซึ่งเป็นพยานหลักฐานสำคัญที่เป็นคุณแก่การต่อสู้คดีของจำเลย นายจำเลยได้แสดงหลักฐานว่าผู้ตายมีประวัติการกระทำผิดถึง 2 ครั้ง ความผิดครั้งแรกคือการทำร้ายร่างกายและพกพาอาวุธร้ายแรง ความผิดครั้งที่ 2 คือ พกพาอาวุธร้ายแรง โดยอาศัยพยานหลักฐานดังกล่าวนี้ นายจำเลยจึงเห็นว่าผู้ตายมีอุปนิสัย กุเดือดรุนแรง น่าจะเป็นฝ่ายก่อเหตุจนทำให้จำเลยต้องกระทำเพื่อป้องกันตนเอง อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่านายจำเลยไม่เคยร้องขอต่อพนักงานอัยการให้เปิดเผยพยานหลักฐานก่อนการพิจารณาคดีของศาลแต่อย่างใด

ศาลชั้นต้นสหรัฐที่พิจารณาคดีนี้จึงยกคำร้องขอพิจารณาคดีใหม่ โดยเห็นว่าพยานหลักฐานที่จำเลยนำมาอ้างขอให้พิจารณาคดีใหม่นี้ ไม่มีความสำคัญเพียงพอที่จะทำให้พนักงานอัยการ มีหน้าที่ต้องเปิดเผยให้จำเลยทราบ ถือไม่ได้ว่าพนักงานอัยการละเมิดสิทธิของจำเลยอันจะเป็นเหตุให้ขอพิจารณาคดีใหม่ได้ ศาลอุทธรณ์สหรัฐที่พากษากลับโดยวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานที่ จำเลยอ้างมีความสำคัญถึงขนาดทำให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยให้จำเลยทราบ เพราะ อาจทำให้ลูกขุนฟังข้อเท็จจริงเป็นอย่างอื่นได้ หากลูกขุนได้มีโอกาสพิจารณาพยานหลักฐานดังกล่าว ในชั้นพิจารณาคดี ศาลสูงสหรัฐที่พากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์โดยวินิจฉัยว่า ศาลอุทธรณ์ อาศัยมาตรฐานที่ไม่ถูกต้องในการพิจารณาว่าพยานหลักฐานที่จำเลยอ้างมีความสำคัญเพียงพอหรือไม่

กรณีพฤติการณ์ในคดี *United States V. Agurs* นี้ จะเห็นได้ว่าฝ่ายจำเลย ไม่เคยขอทราบข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดจากพนักงานอัยการก่อนศาลพิจารณาคดี หรือ อาจเป็นกรณีที่มีการร้องขอให้พนักงานอัยการเปิดเผยข้อเท็จจริงที่เป็นคุณแก่จำเลย แต่มิได้ระบุ โดยเฉพาะเจาะจงว่าต้องการทราบข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใด ศาลสูงสหรัฐเห็นว่า แม้ในกรณีเช่นนี้พนักงานอัยการก็ยังมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่ จำเลยในการต่อสู้คดีเสมอ หากว่าพยานหลักฐานนั้นมีความสำคัญเพียงพอให้ต้องเปิดเผย¹ อย่างไรก็ตาม ศาลสูงสหรัฐก็ได้กำหนดมาตรฐานในการพิจารณาว่าพยานหลักฐานใดมีความ สำคัญถึงขนาดที่ทำให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยไว้สูงกว่ามาตรฐานในคดี *Mooney*, *Alcorta* *Kelly* *Napue* และคดี *Brady* ดังกล่าวข้างต้น โดยวางหลักสำหรับการ วินิจฉัยว่า พยานหลักฐานนั้นต้องเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับการพิสูจน์ว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด ตามฟ้องเท่านั้น ส่วนการชี้แจงน้ำหนักว่าพยานหลักฐานนั้นจะมีความสำคัญเพียงพอให้ต้องเปิดเผย หรือไม่ ต้องนำหลักการพิจารณาคดีอาญาที่กล่าวมาแล้วว่าศาลต้องไม่พยานหลักฐานจนปราศจากข้อ สงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงมาเป็นหลักสำหรับการวินิจฉัย ดังนั้น หากปรากฏว่า พยานหลักฐานใดที่พนักงานอัยการปกปิดไว้แล้ว เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับพยานหลักฐานทั้งปวง ในคดีแล้วทำให้เกิดความสงสัยได้ตามสมควรว่าจำเลยอาจมิได้กระทำความผิดตามฟ้องแล้วก็เป็นได้ ว่าพยานหลักฐานนั้นมีความสำคัญถึงขนาดทำให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยให้จำเลยทราบ ถึงแม้ว่าจำเลยจะมิได้ร้องขอโดยเฉพาะเจาะจงให้พนักงานอัยการเปิดเผยก็ตาม โดยอาศัย มาตรฐานดังกล่าวนี้เอง ศาลสูงสหรัฐจึงวินิจฉัยว่า พยานหลักฐานที่นายจำเลยนำมาอ้าง (ประวัติการกระทำความผิดของผู้ตาย) เพื่อขอให้พิจารณาคดีใหม่² ยังไม่มีความสำคัญเพียงพอ ที่จะทำให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเปิดเผยโดยจำเลยมิได้ร้องขอไว้ก่อนการพิจารณาคดีโดยเฉพาะ เจาะจง เพราะพยานหลักฐานดังกล่าวมิได้มีผลเป็นการชักล้างพยานโจทก์ที่พิสูจน์ว่าจำเลย กระทำความผิดตามฟ้องแล้วอย่างใด และไม่ถึงขนาดที่ทำให้เกิดความสงสัยตามสมควรว่าจำเลย อาจกระทำการป้องกันตัวโดยสมควรแก่เหตุ

¹Kadish & Paulsen, Criminal Law and It's Processes, Cases and Materials, p. 1295

จากที่กล่าวมาถึงหน้าที่ของพนักงานอัยการในการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีที่เป็นคดี^๑ของผู้ต้องหาหรือจำเลยสำหรับการต่อสู้คดีตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า โดยทั่วไปแม้พนักงานอัยการจะไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานทั้งหมดอย่างไม่จำกัดให้ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบก็ตาม แต่การที่พนักงานอัยการปกปิด (suppression) ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่สำคัญและเป็นคดี^๒ของผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอ ไม่ว่าข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานนั้นจะใช้ในการพิสูจน์ความผิดหรือบริสุทธิ์ หรือในการกำหนดโทษ และไม่ว่าพนักงานอัยการจะกระทำไปโดยสุจริตหรือไม่ก็ตาม ก็ถือว่าเป็นการขัดต่อกระบวนการยุติธรรม (due process)^๑ มีข้อหนึ่งสังเกตว่า แม้พนักงานอัยการจะมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เป็นคดี^๒ของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการต่อสู้คดีเสมอโดยไม่ต้องร้องขอ แต่อย่างไรก็ตามการร้องขอให้เปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานบางอย่างโดยเฉพาะเจาะจงของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นก็อาจมีความจำเป็น เพราะหากปราศจากการร้องขอโดยเฉพาะแล้ว บางครั้งพนักงานอัยการก็ไม่สามารถทราบได้ว่าข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่จำเลย^๒ ส่วนกรณีที่ร้องขอให้เปิดเผยทั่วไปมิได้เจาะจง ศาลก็มีหน้าที่ตามว่ามีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเช่นนั้นอยู่หรือไม่ และถือว่าศาลมีดุลพินิจที่จะมีคำสั่งปฏิเสธคำร้องขอคลุมๆ (dragnet motion) ได้เช่นกัน

สำหรับกรณีที่รัฐจงใจ (deliberately) และมีเจตนาทุจริต (bad faith) ทำลาย (destroy) พยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลย ทนายเดี่ยวที่อาจเชี่ยวชาญโลกก็คือศาลต้องยกฟ้อง^๓ อย่างไรก็ตามกระตือรือร้นเป็นความประมาทเลินเล่อของอัยการ (the prosecutor's negligent) ที่ละเลยไม่เปิดเผยพยานหลักฐานที่เป็นคดี^๒แก่จำเลยนั้น มีผลเพียงให้ดำเนินการพิจารณาคดีใหม่เท่านั้น แต่หากพบว่าพยานหลักฐาน

¹ American Jurisprudence (Vol. 23), 1933, p. 720

² Ibid.

³ Ibid., p. 722

ที่เพิ่มเติมเข้ามานั้นสามารถทำให้เกิดความสงสัยขึ้นในใจของลูกขุนคนใดคนหนึ่งได้ตามสมควร และเพียงพอที่จะหลีกเลี่ยงจากการตัดสินลงโทษจำเลยแล้ว¹ การที่พนักงานอัยการเปิดเผย ไม่เปิดเผยพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยอ้างว่า หากนายผู้ต้องหาหรือจำเลยเอาใจใส่คดีดี สืบเสาะค้นหาอย่างเต็มที่ก็อาจพบพยานหลักฐานดังกล่าวได้เองเช่นนี้ ก็ไม่อาจยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัวได้² และหากรัฐมีความสงสัยใดๆ เกี่ยวกับพยานหลักฐานที่ילוกร้องขอโดยเฉพาะเจาะจงว่าอาจต้องเปิดเผยหรือไม่ รัฐจะต้องเสนอเรื่องราวต่อศาลเพื่อทำการพิจารณาเป็นการลับ และชี้ขาดว่าพยานหลักฐานที่มีอยู่นั้นเป็นคุณแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือไม่³

เป็นที่ยอมรับว่าหน้าที่ของพนักงานอัยการตามกระบวนการยุติธรรม (due process) ที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น ต้องกระทำทันทีที่ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานนั้นมีความสำคัญต่อการดำเนินคดี ซึ่งฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจร้องขอให้เปิดเผยก่อนพิจารณาได้ อย่างไรก็ตาม บ้างก็เห็นว่าถ้าได้กระทำหรือเปิดเผยในชั้นพิจารณาหรือก่อนที่พนักงานอัยการจะนำพยานหลักฐานที่เป็นผลร้ายเข้าสืบ ก็จะเป็นการเหมาะสมยิ่งกว่า⁴ และศาลคงจะบังคับให้มีการเปิดเผยอย่างกว้างขวางในชั้นพิจารณามากกว่าในชั้นก่อนการพิจารณา แต่การเปิดเผยพยานหลักฐานบางประเภท เช่น "พยานวัตถุซึ่งเป็นคุณแก่ผู้ต้องหา" นั้นอาจจะไม่มีประโยชน์มากนัก เว้นเสียแต่จะเปิดเผยก่อนพิจารณา เพื่อให้หมายจำเลยสามารถเสาะหาพยานหลักฐานมาสนับสนุนได้ ในคดี U.S. V. Gleason (ยุติแห่งศาลอุทธรณ์) ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เห็นว่าในกรณีที่พยานหลักฐานประเภทนี้ น่าจะถือว่าคำวินิจฉัยในคดี Brady ได้ให้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแก่จำเลยที่จะได้รับการเปิดเผยก่อนพิจารณา⁵

¹Ibid.

²Ibid.

³Ibid., p. 723

⁴Ibid.

⁵วิสาร พันธุณะ, "วิธีพิจารณาคดีอาญาในสหรัฐอเมริกา", กฎหมาย, หน้า 59-60

นอกจากนี้ ตามกฎหมายของรัฐบาลกลาง (federal statute) ยังบัญญัติให้บุคคลที่ถูกฟ้องในข้อหาอุกฉกรรจ์ (capital offense) มีสิทธิที่จะได้รับทราบรายชื่อของพยานบุคคลที่จะถูกนำมาให้การเป็นพยานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ความผิดตามฟ้อง ทั้งนี้โดยระบุที่อยู่ของพยานแต่ละคนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เห็นไปได้ว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยอาจถูกกำหนดโทษถึงประหารชีวิต ยังต้องนำบัญชีรายชื่อพยานมาแสดงให้เห็นฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบ¹ ขณะเดียวกัน ฝ่ายจำเลยก็มีสิทธิที่จะซักถามพยานผู้รู้เห็นเหตุการณ์ได้อย่างอิสระปราศจากการแทรกแซงของพนักงานอัยการ การที่พนักงานอัยการปฏิเสธไม่เปิดเผยที่อยู่ของพยานคนหนึ่งคนใดให้จำเลยทราบ, การแนะนำพยานมิให้ตอบข้อซักถามหรือต่อต้านฝ่ายจำเลย, การไม่ยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งศาลที่อนุญาตให้จำเลยซักถาม หรือการละเมิดข้อตกลงที่ทำไว้กับทนายจำเลยว่าจะให้อีกฝ่ายทำการซักถามพยาน เหล่านี้ล้วนเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายทั้งสิ้น² แต่พยานรัฐ (government witness) ชอบที่จะสงวนสิทธิ (retains the right) ปฏิเสธการซักถามได้ และถ้าจำเลยยื่นคำร้องขอให้เปิดเผยชื่อเสียง ลักษณะรูปพรรณของผู้ให้ข่าว (identity of an informant) ของพนักงานอัยการ ศาลก็จะชั่งน้ำหนักความสมดุลของผลประโยชน์ของรัฐ (balance the government's interest) ถูกก่อนว่าการปกปิดชื่อเสียง ลักษณะรูปพรรณของผู้ให้ข่าวเพื่อรักษาไว้ซึ่งความล่องตัวในการแจ้งข่าวสาร และให้การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะเป็นการขัดแย้งกับสิทธิของผู้ต้องหาในการเตรียมต่อสู้คดีตามกระบวนการยุติธรรมหรือไม่³ แต่ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบถึงชื่อเสียง ลักษณะรูปพรรณของผู้ให้ข่าวอยู่แล้ว หรือข่าวสารนั้นเป็นช่องชี้ให้สามารถทราบได้อยู่แล้ว ก็ไม่มีสิทธิที่จะขอให้เปิดเผยอีก และหากศาลมีคำสั่งให้เปิดเผยชื่อเสียง ลักษณะรูปพรรณของผู้ให้ข่าว แต่รัฐเลือกที่จะปฏิเสธการเปิดเผย ศาลก็อาจยกเลิกคดีนั้น หรือให้มีการพิจารณาคดีใหม่ได้⁴

¹ American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 725

² Ibid., p. 727

³ Ibid., p. 728

⁴ Ibid., p. 729

3.1.3 บทบาทของศาลในการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญา

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ตามหลักกฎหมาย Common Law ของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแต่ดั้งเดิมนั้นถือเป็นหลักการว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไม่มีสิทธิที่จะเข้าลวงรัฐหรือตรวจดูข้อเท็จจริง พยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณาได้เลย¹ และดูเหมือนว่าศาลก็ไม่อาจที่จะมีคำสั่งบังคับให้พนักงานอัยการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานแก่ผู้ต้องหาได้² ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายให้อำนาจไว้³ (in the absence of statutory authorization) แต่ต่อมาภายหลัง ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้พัฒนาหลักเกณฑ์กระบวนการพิจารณาการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณาขึ้นเป็นลำดับ เริ่มต้นโดยอาศัยคำวินิจฉัยของศาลเป็นกรณีตัวอย่างในคดีที่หนึ่งๆ เป็นบรรทัดฐานสืบต่อกันมา โดยนับว่าศาลเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่ง คือเป็นผู้มีคำสั่งบังคับให้จำเลยสามารถเข้าลวงรัฐข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการได้ อันถือว่าเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของศาลอย่างหนักแน่นที่จะมีคำสั่งเช่นนั้น แม้จะไม่มีบทบัญญัติกฎหมายให้สิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะเข้าลวงรัฐตรวจดูข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการก็ตาม⁴ ทั้งนี้โดยศาลอาศัยอำนาจดั้งเดิมที่มีอยู่ (inherent power) ในกระบวนการพิจารณาของศาลเอง เมื่อเห็นว่ากระทำไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม⁵ อย่างไรก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะมีสิทธิโดยเด็ดขาดที่จะเข้าลวงรัฐหรือบังคับเอาพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการได้ หรือมีสิทธิใดๆที่จะร้องขอหรืออ้างถึงกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณา เพื่อใช้เป็นวิธีการสำหรับการ

¹ ฎหมาย 26

² American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 712

³ Ibid., p. 712-713

⁴ Ibid., p. 714

⁵ Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1216 และดู Luder & Gilbert, Corpus Juris Secundum (Vol. 23), p. 789-799

เข้าตรวจสอบพยานหลักฐานของรัฐ โดยมุ่งหวังเพียงว่าพยานหลักฐานนั้นอาจจะช่วยเขาในการต่อสู้คดี หรือใช้เป็นแนวทางสำหรับการรวบรวมพยานหลักฐานได้ เว้นเสียแต่ว่าการพิจารณาตัดสินกระทำไปเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และมีเหตุผลที่นำมาแสดง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลโดยแท้¹ และศาลเองก็อาจปฏิเสธคำร้องของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เช่นกัน²

ตาม Federal Rules of Criminal Procedure ก่อนที่จะได้มีการแก้ไขปรับปรุงใหม่ในปี ค.ศ. 1974 นั้น ใช้ข้อความเดิมว่า "ศาลอาจมีคำสั่งให้พนักงานอัยการอนุญาตให้จำเลยเข้าตรวจดูและคัดลอก..." (the court may order the attorney for the government to permit the defendant to inspect and copy) ตามคำร้องขอของผู้ต้องหาหรือจำเลย³ ซึ่งกรณีคำร้องขอของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ขอให้ศาลมีคำสั่งตาม Rule 16 เดิมนี้ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล⁴ เป็นสำคัญว่าจะอนุญาตหรือไม่ อีกทั้งผู้ที่ทนายในศาลรัฐบาลกลางหลายศาลก็มีความเห็นว่า อำนาจดั้งเดิมของศาลที่มีอยู่ในการที่จะใช้ดุลพินิจอนุญาตให้เปิดเผยนั้น ไม่ถูกจำกัดโดย Federal Rules ดังกล่าวแต่อย่างใด⁵ และคณะกรรมการที่ปรึกษาที่เสนอให้แก้ไขปรับปรุง Rule 16 ก็ให้ข้อสังเกตว่า หลักเกณฑ์นั้นไม่ใช่สิ่งที่จะประสงค์จะจำกัดดุลพินิจของศาลในการที่จะมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อเท็จจริงอย่างกว้างขวางเพื่อความเหมาะสมในคดี⁶ และการใช้ดุลพินิจอนุญาตให้เปิดเผยของศาลในข้อนี้จะต้องระลึกลอยเส้นว่า ดุลพินิจของศาลที่มีอยู่นั้นคือกรณีว่าด้วยความจำเป็นของนโยบายอันแท้จริงอันใด ไม่ใช่เรื่องของอำนาจ⁶ เช่น อนุญาตให้เข้าตรวจดูเพื่อความจำเป็นในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา เป็นต้น ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอย่างชัดเจนที่สุดก็คือ ในเรื่องดำเนินการรับสารภาพ

¹ American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 714

² Ibid., p. 715

³ Ibid., p. 716

⁴ คดี United States V. Taylor

⁵ Yale Kamisar, Wayne R. Lefave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1216

⁶ Luder & Gilbert, Corpus Juris Secundum (Vol. 23), p. 790

(confession) หรือคำยอมรับ (admission) ของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผลร้ายต่อเขา ซึ่งอยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการ แม้จะไม่ผิดกฎเกณฑ์หรือบทบัญญัติของกฎหมาย รับรองให้สิทธิแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่จะเข้าตรวจดูก็ได้ก็ตาม ศาลก็ไม่ถูกจำกัดอำนาจที่จะสั่งให้ รัฐอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยคัดสำเนาคำให้การรับสารภาพของเขาได้ หากรัฐตั้งใจที่จะ ใช้คำให้การนั้นเป็นพยานหลักฐานในชั้นพิจารณา โดยศาลถือว่าเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ แห่งความยุติธรรม และเป็นสิ่งที่ยื่นอยู่กับคุณนิญของศาล¹ นอกจากนี้ ยังมีคำวินิจฉัยของ ศาลในคดีต่างๆอีกมากมายที่แสดงให้เห็นว่า บทบาทของศาลนั้นเน้นว่ามีความสำคัญอย่างมากใน การพัฒนาหลักเกณฑ์วิธีการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า พัฒนาการของกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น อาศัยคำวินิจฉัยของศาลในแต่ละคดีเป็นสำคัญ โดยเฉพาะคำวินิจฉัยของศาลสหรัฐต่างๆนั้นได้ชื่อ ว่าเป็นผู้นำและเป็นคำดังสำคัญในการเลื่อนไหวให้การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณา เป็นไปอย่างกว้างขวาง ยิ่งเสียดว่าศาลสหรัฐเสียอีก²

ต่อมาภายหลังเริ่มมีความคิดกันว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณานั้น ควรเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจโดยสมัครใจมากกว่า³ ซึ่งใน Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 ที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ก็ได้เปลี่ยนมาใช้ถ้อยคำว่า "รัฐจะตอง อนุญาต" (The government shall permit) อันเป็นการแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการ เปิดเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณานั้น สมควรที่จะบังคับใช้เฉพาะคู่ ความด้วยกันเอง ศาลเขายามจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ⁴ หรือเกี่ยวข้องกับน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ปัญหาที่ตามมาก็คือ เมื่อไรศาลจึงสมควรจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับและใช้คุณนิญอำนาจรับการ

¹Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1226 และดู American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 723; American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 701

²ดูหน้า 15, 32-33, 62

³American Jurisprudence (Vol. 23), 1965, p. 713

⁴American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 689

เปิดเผย ในข้อนี้เห็นกันว่า ศาลจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับคดีก็ต่อเมื่อมีการยื่นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข้อเท็จจริง (matter) ว่าอาจเปิดเผยได้หรือไม่ หรือที่เกี่ยวกับคำร้องขอเพื่อให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครอง (protective order)¹ โดย Rule 16 ได้บัญญัติให้อำนาจศาลที่จะกำหนดเวลา สถานที่ และลักษณะของการเปิดเผยและตรวจดู รวมทั้งกำหนดขอบเขตและเงื่อนไขเพื่อความเหมาะสมได้ และในกรณีที่ไม่มีเหตุผลเพียงพอไม่ว่าเวลาใด ศาลโดยหลักการหรือเมื่อมีคำร้องขอ อาจมีคำสั่งเพื่อคุ้มครอง (protective order) โดยปฏิเสธหรือจำกัด (restricted) ชักช้า (deferred) คำร้องที่ขอให้เปิดเผยหรือตรวจดูได้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปด้วยความเหมาะสม หากมีผู้ร้องขอให้ศาลคุ้มครอง ก็เป็นภาระของผู้ร้องที่จะต้องแสดงถึงความเหมาะสม และไม่ถือว่าเป็นการขัดกอสันนิษฐานหรือประโยชน์ของผู้ต้องหาในการที่จะมีทนายคอยช่วยเหลือสำหรับเตรียมคดีในชั้นพิจารณา และเหตุผลจำนวนมากที่ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองก็คือ อ้างว่าการเปิดเผยนั้นเป็นสิ่งที่เกินขอบเขต หรือการที่รัฐอ้างว่าข้อเท็จจริง (material) พยานหลักฐานนั้นคือเป็นข้อมูลเอกสิทธิ์ เช่น แพ้สำนวนสืบสวนสอบสวน หรือเอกสารที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ต่างประเทศ² อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ต้องหาหรือจำเลยร้องขอให้เปิดเผยพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคดี และมีการขอให้ศาลมีคำสั่งเพื่อคุ้มครอง (protective order) นั้น ตาม Federal Rules ได้กำหนดว่าศาลอาจในดุลความพินิจที่ขอให้ศาลมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองแสดงเหตุแห่งการขออนั้นได้ โดยทำในรูปหนังสือบอกกล่าวเพื่อให้ศาลได้ตรวจดูพิจารณาเป็นการลับ (in-camera inspection) โดยลำพังได้ ในการพิจารณาลับนี้ เป็นการให้โอกาสศาลพิจารณาคัดค้านว่า รัฐนั้นได้อ้างเอกสิทธิ์ (ที่จะไม่เปิดเผย) เป็นไปด้วยความถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งศาลจะตรวจดูโดยลำพังเพื่อจำกัดขอบเขตของการเปิดเผยพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย เช่น ในเรื่องบันทึกส่วนบุคคลของผู้เสียหาย, แพ้พนักงาน, ประวัติคนไข้ รวมทั้งแม้การสืบสวนสอบสวนภายในเกี่ยวกับการจับกุมของเจ้าหน้าที่³ เป็นต้น ในคดี Dillard v. State, 274 N.E. 2d 387 (Ind. 1971)

¹ Ibid.

² Ibid., p. 692

³ Ibid., p. 693

ศาลได้อนุญาตเป็นแนวทางสำหรับการใช้ดุลพินิจของศาลเกี่ยวกับกรณีให้เปิดเผยว่า ควร บังคับใน 3 ปัญหาดังต่อไปนี้ คือ¹

1. มีแหล่งข้อมูล (the items sought) สัมพันธ์เพียงพอให้เปิดเผย หรือไม่ อย่างเช่น กฎเกณฑ์การบังคับให้เปิดเผยที่ว่า "มีเหตุผลสมควรเฉพาะกรณี" (reasonable particularity)
2. แหล่งข้อมูล (the items sought) ให้เปิดเผยนั้น สำคัญแก่การต่อสู้คดีหรือไม่ เช่น ปรากฏว่าอาจเป็นสิ่งที่ประโยชน์ในการเตรียมอุทธรณ์คดี
3. รัฐได้แสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่สำคัญบางประการเพียงพอสำหรับการไม่เปิดเผยหรือไม่ เช่น เพื่อป้องกันการข่มขู่ขาน, เอกสิทธิ์ของผู้ให้ข่าว, ป้องกันการรบกวนพนักงานอัยการ เป็นต้น

นอกจากนี้ บทบาทของศาลในเรื่องการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณายังมีส่วนสำคัญยิ่งในการที่จะบังคับให้การเปิดเผยเป็นไปอย่างสัมฤทธิ์ผล กล่าวคือ โดยทั่วไป แม้หลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาตาม Rule 16 จะใช้บังคับเฉพาะคู่ความ โดยศาลพยายามจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับแทรกแซง แต่หากปรากฏว่าไม่ว่าเวลาใดก็ตาม คู่ความไม่ปฏิบัติตามด้วยหน้าที่และความรับผิดชอบในการเปิดเผยแล้ว รัฐบาลกลางและมลรัฐก็ไว้ใจหลักเกณฑ์อนุญาตให้ศาลมีดุลพินิจที่จะมีคำสั่งให้คู่ความฝ่ายที่ไม่ปฏิบัติตามนั้นเปิดเผยหรืออนุญาตให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง เข้าตรวจดูพยานหลักฐานได้ หรือให้เลื่อนการเปิดเผยออกไป หรือนำพยานหลักฐานที่ไม่เปิดเผยนั้นมาอ้างเป็นพยาน รวมทั้งอาจมีคำสั่งใดๆเพื่อความเหมาะสมตามควรแก่กรณีได้² หาก

¹Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1220

²American Jurisprudence (Vol. 23), 1983, p. 693

มีการอ้างว่าพยานหลักฐานที่ขอให้เปิดเผยนั้นสูญหาย ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเปิดเผยได้ เช่นนี้ ศาลก็มีอำนาจที่จะพิจารณาว่าพยานหลักฐานนั้นได้สูญหายหรือถูกทำลายโดยเจตนาทุจริตหรือจงใจหรือไม่ หากกระทำไปโดยเจตนาทุจริต ศาลก็อาจใช้ดุลพินิจในการกำหนดมาตรการบังคับที่กล่าวมาแล้วได้ เว้นแต่รัฐสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าไม่มีอคติที่จะให้เกิดผลต่อผู้ต้องหา¹ แต่กรณีที่ความไม่ปฏิบัติตามคำร้องขอที่ให้เปิดเผย นอกจากศาลจะมีดุลพินิจที่จะมีคำสั่งให้ดูความเปิดเผยหรืออนุญาตให้ดูความอีกฝ่ายหนึ่ง เข้าตรวจดูแล้ว ศาลยังอาจนำหลักการลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลมาลงโทษดูความที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำร้องขอที่ให้เปิดเผย หรือห้ามใช้ข้อเท็จจริง, พยานหลักฐานที่ไม่เปิดเผยนั้นมาเป็นพยาน หรือให้เลื่อนการพิจารณาคดีออกไปเพื่อให้โอกาสแก่ฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลยทบทวนข้อเท็จจริง, เรื่องราวต่างๆ รวมทั้งพยานหลักฐาน หรือศาลอาจใช้ดุลพินิจที่จะยกเลิกคดีหรือมีคำสั่งให้พิจารณาคดีใหม่ได้ เว้นเสียแต่กรณีที่พยานหลักฐานอื่นที่สามารถแสดงพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้อยู่แล้ว²

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทบาทของศาลสหรัฐอเมริกา นับว่ามีความสำคัญยิ่งประการหนึ่งในการพิทักษ์หลักเกณฑ์ และทำให้กระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมก่อนพิจารณามีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ ซึ่งนอกเหนือจากกรณีดังกล่าวนี้แล้ว ยังจะเห็นได้ชัดเจนในกรณีที่ศาลสูงสหรัฐได้วินิจฉัยว่าหลักเกณฑ์กำหนดหน้าที่ของพนักงานอัยการตามรัฐธรรมนูญ ที่จะต้องเปิดเผยหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวมาแล้ว เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงภาระและบทบาทอันยิ่งใหญ่ของ ศาลสหรัฐอเมริกา ในทางที่เป็นการเลือกหนทางการนำเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาชญากรรมก่อนพิจารณามาใช้ให้แพร่หลายกว้างขวางยิ่งขึ้น

¹ Ibid.

² Ibid., p. 695

3.1.4 ข้อเสนอแนะตาม A.B.A. Standard Discovery and Procedure Before Trial

ถึงแม้ว่า Federal Rules of Criminal Procedure, Rule 16 จะกำหนดหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาทิ้งของมลรัฐและผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ และศาลสูงจะได้วางหลักเกณฑ์กำหนดเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการตามรัฐธรรมนูญที่จะต้องแจ้งหรือเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เป็นคุณแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยเสมอโดยไม่ต้องร้องขอตั้งกล่าวมาแล้ว แต่ทั้ง Rule 16 และคำวินิจฉัยของศาลสูงสหรัฐเองก็ยังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น ไม่ได้กำหนดถึงหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้อย่างแน่ชัด และรายละเอียดข้อเท็จจริงที่กำหนดไว้ว่าจะต้องเปิดเผยนั้นก็ยังไม่แน่ชัดครอบคลุมกว้างขวางเพียงพอ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติตามหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะเปิดเผยนั้นก็มิได้กำหนดไว้ และหลักเกณฑ์ของมลรัฐต่างๆที่ยึดถือปฏิบัติก็ยังลัดกันกันอยู่ บางก็กำหนดหลักเกณฑ์ในการเปิดเผยเป็นไปอย่างจำกัด บางก็ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของศาลที่จะสั่งให้อัยการเปิดเผยเฉพาะบันทึกคำให้การของจำเลยที่ใช้การต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือพยานเอกสาร การตรวจสอบร่างกาย แต่ไม่อนุญาตสำหรับข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานอื่น หรือบางก็กำหนดว่าศาลจะไม่อนุญาตเว้นเสียแต่จำเลยจะได้แสดงเหตุผลพิเศษอย่างเพียงพอ¹ เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดความแตกต่างในการปฏิบัติอย่างมาก ดังนั้น ในระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมา หลายมลรัฐเริ่มที่จะเปลี่ยนแปลงกำหนดหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาทิ้งให้แน่ชัดและเป็นไปอย่างกว้างขวางเสรี (liberal discovery) ยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยยึดหลักเกณฑ์ของเนติบัณฑิตยสภาอเมริกาเป็นแนวทาง กล่าวคือ ใน A.B.A. Standard Discovery and Procedure Before Trial ได้กำหนดในเรื่องนี้ไว้พอที่จะสรุปได้ดังนี้

ก. กรณีหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย²

ข้อ 1. พนักงานอัยการจะต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงและข่าวสาร

¹Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal Procedure, p. 1216-1217

²Ibid., p. 1217-1219

(Material and information) ซึ่งอยู่ในความครอบครองควบคุมของคนที่ต้องหาหรือจำเลย หรือทนายของเขา ดังต่อไปนี้

1.1 ชื่อและที่อยู่ของบุคคลซึ่งพนักงานอัยการเจตนา (intends) จะเรียกมาเป็นพยานในการไต่สวนหรือในชั้นพิจารณาคดี รวมทั้งข้อเขียนหรือบันทึกคำกล่าว (statements) ของพยานที่เกี่ยวข้องนั้นด้วย

1.2 ข้อเขียนหรือบันทึกคำกล่าวและเนื้อหาใจความคำพูดของผู้ต้องหา (accused) หรือจำเลยร่วม (codefendant) ในกรณีที่เป็นจำเลยร่วมกันในการพิจารณาคดีนั้น

1.3 บันทึกของคณะลูกขุนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับคำให้การ (testimony) ของผู้ต้องหาและคำให้การของบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพนักงานอัยการเจตนาเรียกมาเป็นพยานในการไต่สวนหรือในชั้นพิจารณาคดี

1.4 รายงานหรือคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญ (experts) ซึ่งได้กระทำขึ้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับคดีนั้น รวมทั้งผลของการตรวจสอบสภาพร่างกายหรือจิตใจ และการตรวจสอบ ทดลองทางวิทยาศาสตร์ หรือการเปรียบเทียบ

1.5 หนังสือ (books), รายงาน (papers), เอกสาร (documents), ภาพถ่าย (photographs) หรือวัตถุสิ่งของ (tangible objects) ซึ่งพนักงานอัยการเจตนาที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการไต่สวนหรือพิจารณาคดี หรือซึ่งได้มาจากหรือเป็นของผู้ต้องหา

1.6 บันทึกการลงโทษทางอาญาครั้งก่อนของบุคคลซึ่งพนักงานอัยการเจตนาที่จะเรียกมาเป็นพยานในการไต่สวนหรือพิจารณาคดี

ข้อ 2. พนักงานอัยการจะต้องแจ้งแก่ทนายจำเลยว่าตนมีสำเนานับที่คำให้การของคณะลูกขุนใหญ่ที่เกี่ยวข้องในคดีนี้หรือไม่ รวมทั้งต้องแจ้งด้วยว่าตนมีบันทึกสำเนาของพยานหลักฐานหรือหลักฐานของ เขาที่ได้มาโดยเครื่องจับ (electronic surveillance) หรือเครื่องดักฟัง (wiretapping) หรือไม่

ข้อ 3. พนักงานอัยการจะต้องแสดงให้เห็นนายจำเลยทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองควบคุมของคนที่ต้องหา ซึ่งจะเป็ประโยชน์แก่ผู้ต้องหาในการต่อสู้เพื่อให้

พ้นจากความรับผิดชอบ หรือจะทำให้ผู้ต่องานนั้นต้องรับโทษน้อยลง

ข้อ 4. หน้าที่ของพนักงานอัยการดังที่กล่าวมานี้ (ข้อ 1-3) รวมไปถึงข้อเท็จจริงและข้อหาที่อยู่ในความครอบครองควบคุมของสมาชิกที่ร่วมงานกับพนักงานอัยการ และบุคคลอื่นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสืบสวนสอบสวน หรือกำหนดลักษณะของคดี และไม่ว่าบุคคลนั้นจะร้องรายงานตามระเบียบหรืออ้างว่าเป็นคดีเฉพาะที่ต้องรายงานต่อหน่วยงานหรือไม่ก็ตาม

ข้อ 5. ในการปฏิบัติตามหน้าที่ของพนักงานอัยการดังกล่าวนั้น

5.1 พนักงานอัยการควรจักต้องปฏิบัติตามหน้าที่ในทันทีทันใด หลังจากที่ได้แจ้งข้อหาต่อผู้ต่องาน

5.2 พนักงานอัยการอาจปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าวนี้โดยความตกลงกันระหว่างพนักงานอัยการกับนายจำเลยก็ได้ หรือโดยวิธีดังนี้

5.2.1 โดยการบอกกล่าว (notifying) นายจำเลย ว่าข้อเท็จจริงและข้อหาที่มีอยู่นั้น อาจตรวจสอบ, คัดถ่ายสำเนาและถ่ายภาพได้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งโดยเฉพาะ ตามเวลาที่เหมาะสม

5.2.2 กำหนดเวลาใดเวลาหนึ่งโดยเฉพาะที่เหมาะสม สะดวก หรืออื่นๆ ในการจัดให้มีการตรวจ, คัดถ่ายสำเนาและถ่ายภาพข้อเท็จจริงและข้อหาเหล่านั้น

ข้อ 6. กรณีที่นายจำเลยร้องขอ พนักงานอัยการจักต้องเปิดเผยและอนุญาตให้นายจำเลยเข้าตรวจดู, ทดสอบ, คัดถ่ายสำเนาและถ่ายภาพสิ่งของและข้อหาที่เกี่ยวข้องในคดีที่เกี่ยวข้องกับ

6.1 รายละเอียด (specified) ของการค้นและจับกุม

6.2 รายละเอียด (specified) ของการใดก็ตามซึ่งคำกล่าว (statements) จากผู้ต่องาน

6.3 ความสัมพันธ์ของบุคคลโดยเฉพาะเจาะจงกับเจ้าหน้าที่ดำเนินคดี

ข้อ 7. กรณีที่นายจำเลยร้องขอและได้ระบุข้อเท็จจริงหรือข้อหาที่ต้องการทราบมาเพียงพอ และหากข้อเท็จจริงหรือข้อหาอยู่ในความครอบครองควบคุมของพนักงานอัยการหรือของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการจักต้องพยายามชวนเขาโดยสุจริต (good faith) ให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือข้อหาเหล่านั้น แต่หากไม่สำเร็จและข้อเท็จจริงข้อหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นอยู่ในเขตอำนาจศาล ศาลอาจออกหมายเรียกหรือมีคำสั่งให้

นำเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือข่าวสารนั้นต่อทนายจำเลยได้

ข้อ 8. กรณีที่คำร้องขอให้เปิดเผยนั้นมีเหตุผลสมควรและแสดงให้เห็นว่า ข้อเท็จจริงหรือข่าวสารนั้นจำเป็นสำหรับศาลเตรียมตัวในการต่อสู้คดี ให้อยู่ในดุลพินิจของศาล ที่อาจให้เปิดเผยข้อเท็จจริงหรือข่าวสารที่เกี่ยวข้องตามข้อ 1, 6, 7 ต่อทนายจำเลย และ ศาลมีอำนาจที่จะปฏิเสธไม่ให้เปิดเผยข้อเท็จจริงหรือข่าวสารดังกล่าวนั้น (ข้อ 1, 6, 7) ได้ หากพบว่ามีเหตุผลที่จะเสี่ยงต่ออันตรายทางร่างกายของบุคคล หรือการข่มขู่ ทัศนคติบน ให้คำ ตอบแทน หรือเป็นการกลั่นแกล้งหรือชักชวนโดยไม่ว่าจำเป็น อันเป็นผลมาจากการเปิดเผยนั้น มีน้ำหนักของอันตรายเหนือกว่าประโยชน์ที่ทนายจำเลยจะได้รับจากการเปิดเผย

ข้อ 9. ข้อเท็จจริงหรือข่าวสารต่อไปนี้ที่อยู่ในข่ายที่จะไม่เปิดเผย

9.1 ผลของการดำเนินงาน (work product) อันได้จากการค้นคว้าวิจัยทางกฎหมาย หรือบันทึก จดหมายโต้ตอบ ราชงานหรือบันทึกความจำ (memo- randa) ซึ่งในเนื้อหาเหล่านั้นมีความเห็นเกี่ยวกับทฤษฎี (theories) หรือบทสรุปของนัก งานอัยการหรือสมาชิกเจ้าหน้าที่ของพนักงานอัยการเกี่ยวกับการไต่สวน

9.2 ลักษณะ รูปพรรณของผู้ให้ข่าว (Informants) ในกรณีที่ ลักษณะ รูปพรรณของเขานั้นถือเป็นความลับในการไต่สวน และการไม่เปิดเผยดังกล่าวนี้ไม่ เป็นการละเมิดต่อสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด แต่กรณีนี้ไม่รวมถึงลักษณะรูป พรรณของพยานที่จะมาให้การเป็นพยานในการไต่สวนหรือพิจารณาคดีด้วย (ต้องเปิดเผย)

9.3 กรณีที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ (National Security) ซึ่งหากเปิดเผยแล้วจะเป็นอันตรายต่อความมั่นคงแห่งชาติ และการไม่เปิดเผยนี้ก็ไม่เป็นการ ละเมิดต่อสิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด แต่กรณีนี้ไม่รวมถึงพยานบุคคลหรือข้อเท็จ จจริงที่จะใช้อ้างอิงในการไต่สวนหรือพิจารณาคดีด้วย

ใน A. B. A. Standard Discovery and Procedure Before Trial²¹ นี้ นอกจากจะกำหนดข้อเท็จจริงหรือข่าวสารและหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะต้องเปิดเผยไว้แล้ว ยังได้กำหนดถึงกรณีที่ฝ่ายผู้ต้องหาต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือข่าวสารบางประการต่อพนักงานอัยการ ไว้เช่นกัน ซึ่งอาจจะสรุปได้ดังนี้²¹

²¹Ibid., p. 1219

ข้อ 1. แม้กระบวนวิธีพิจารณาของศาลและบทบัญญัติรัฐธรรมนูญจะจำกัดไว้
เจ้าหน้าที่ศาล (judicial officer) ก็อาจให้ผู้ต้องหากระทำดังต่อไปนี้

- 1.1 ให้ปรากฏตัวในการชี้ตัว (line up)
- 1.2 ให้ผู้กลับพยานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในการชี้ตัวนั้น
- 1.3 ให้พิมพ์ลายนิ้วมือ
- 1.4 ให้วางท่าทางสำหรับการถ่ายรูปที่ไม่เป็นการจัดฉากใหม่
- 1.5 ให้ทดลองสวมเสื้อผ้า (clothing)
- 1.6 อนุญาตให้เก็บตัวอย่างวัตถุสิ่งของในเสื้อมือของเขา
- 1.7 อนุญาตให้เก็บตัวอย่างเลือด เส้นผมและสิ่งของหรือวัตถุอื่น
ในร่างกายของเขา ซึ่งไม่เป็นการขัดต่อเหตุผลอันสมควร
- 1.8 ให้เขียนหนังสือด้วยลายมือ เพื่อเป็นตัวอย่าง
- 1.9 ขอมรับในเหตุผลอันสมควรในการให้ตรวจร่างกายหรือทาง

แพทย์

ในกรณีดังกล่าวนี้ พนักงานอัยการจักต้องแสดงให้ผู้ต้องหาและนายของเขาทราบถึง
วัตถุประสงค์ รวมทั้งเวลาและสถานที่อันสมควรในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น และการ
ดำเนินการดังกล่าวนี้อาจถือเป็นเงื่อนไขในการที่จะมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวก็ได้

ข้อ 2. ภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ศาลอาจมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานอัยการ
เข้าตรวจดูและคัดถ่ายหรือถ่ายภาพรายงาน หรือคำกล่าวของผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับคดี
นั้นเป็นการเฉพาะ รวมทั้งผลของการตรวจสภาพร่างกายหรือจิตใจ และการตรวจสอบทดลอง
ทางวิทยาศาสตร์ หรือการเปรียบเทียบ

ข้อ 3. ภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ศาลอาจมีคำสั่งว่าพนักงานอัยการ
ชอบที่จะได้รับแจ้งถึงลักษณะของข้อต่อสู้บางประการ (nature of any defense) ซึ่งหมาย
จำเลยตั้งใจที่จะใช้ในชั้นพิจารณา รวมทั้งชื่อและที่อยู่ของบุคคลซึ่งหมายจำเลยตั้งใจจะเรียกมา
เป็นพยานเพื่อสนับสนุนข้อต่อสู้

นอกจากนี้ ใน A.B.A. Standard Discovery and Procedure Before Trial
ยังได้วางหลักเกณฑ์วิธีการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือข่าวสารไว้ดังนี้¹

¹Ibid., p. 1219-1220

ข้อ 1. ภายใต้นับถ่วงของข้อเท็จจริงที่จะไม่เปิดเผยและคำสั่งศาลเพื่อคุ้มครอง (protective orders) หน่วยงานของคู่ความหรือพนักงานอัยการจำต้องไม่แนะนำให้ผู้ใดซึ่งรู้ข้อเท็จจริงหรือข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้น ละเว้นจากการเปิดเผยในทางที่เป็นปฏิปักษ์ต่ออีกฝ่ายหนึ่ง และจะไม่เข้าไปขัดขวางการสืบสวนสอบสวนทางคดีของฝ่ายนั้นด้วย

ข้อ 2. กรณีฝ่ายที่จำต้องเปิดเผยได้รับข้อเท็จจริงหรือข่าวสารเพิ่มเติม ซึ่งข้อเท็จจริงหรือข่าวสารนี้อยู่ในข่ายที่ต้องเปิดเผยด้วย ฝ่ายนั้นก็จะต้องบอกกล่าว (notify) ให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบถึงความมีอยู่ของข้อเท็จจริงหรือข่าวสารที่เพิ่มเติมนั้นโดยไม่ชักช้า และถ้าข้อเท็จจริงหรือข่าวสารนี้มีเพิ่มขึ้นในระหว่างพิจารณา ศาลจะบอกกล่าวให้กระทำเช่นนั้นก็ได้

ข้อ 3. ข้อเท็จจริงที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการตามกฎหมายเกณฑ์ นี้ ก็จะถือว่าเป็นกรณียกเว้นและใช้เฉพาะสำหรับวัตถุประสงค์ในการดำเนินคดีของรัฐนั้น ศาลอาจกำหนดกรณีและเงื่อนไขอื่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเหล่านี้ได้

ข้อ 4. กรณีที่ได้แสดงผลไม่ว่าเวลาใดก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยหรือยับยั้งข้อเท็จจริงหรือข่าวสารก็ได้ในกรณีที่เห็นว่าเหมาะสม แม้ว่าข้อเท็จจริงหรือข่าวสารทั้งหมดนั้น ฝ่ายหนึ่งมีสิทธิที่จะล่วงรู้ในเวลาที่เขาได้รับอนุญาต เพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อเท็จจริงหรือข่าวสารนั้นก็ตาม

ข้อ 5. กรณีที่ข้อเท็จจริงหรือข่าวสารซึ่งสามารถเปิดเผยได้ตามกฎหมายเกณฑ์นี้ แต่คู่ความฝ่ายหนึ่งไม่อาจเปิดเผยได้ รวมทั้งข้อเท็จจริงหรือข่าวสารที่ควรจะเปิดเผยเช่นเดียวกับกฎหมายนี้ แต่หากการละเว้นไม่ให้เปิดเผยกับการให้เปิดเผยนั้นมีความสมดุลย์ (balance) กัน ก็ไม่ควรให้เปิดเผยทั้งหมด ข้อเท็จจริงซึ่งศาลสั่งมิให้เปิดเผยนี้จะถูกปกปิดและบันทึกเก็บไว้ในสำนวนของศาล เพื่อศาลอุทธรณ์จะสามารถตรวจดูได้กรณีที่มีการอุทธรณ์

ข้อ 6. กรณีที่มีคำร้องของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ศาลอาจอนุญาตให้แสดงผลเพื่อปฏิเสธหรือให้การเปิดเผยนั้นกระทำโดยวิธีลับ (in-camera) ได้ การบันทึกวิธีการดังกล่าวนี้ให้กระทำโดยวิธีเช่นเดียวกัน ถ้าหากศาลอนุญาตให้กระทำโดยวิธีลับ บันทึกทั้งหมดที่ได้แสดงในการดำเนินการนี้จะถูกปกปิดและเก็บรวมไว้ในสำนวนของศาล เพื่อศาลอุทธรณ์จะสามารถตรวจดูได้ในกรณีที่มีการอุทธรณ์

ข้อ 7. ไม่ว่าเวลาใดในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณา เมื่อศาลพบว่าคู่ความฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของการเปิดเผยหรือคำสั่งที่ออกโดยศาล กรณีดังกล่าวนี้ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความฝ่ายนั้นเปิดเผยข้อเท็จจริงและข่าวสารที่ไม่เคยเปิดเผยมาก่อนได้ หรือ

อนุญาตให้เลื่อนการพิจารณาคดี หรืออาจมีคำสั่งอื่นใดที่เหมาะสมตามควรแก่กรณี และกรณีที่
ทนาย (counsel) ฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาเปิดคดีหรือคำสั่งของศาลเพื่อวัตถุประสงค์ในการเปิด
พยาน ศาลอาจลงโทษ (sanctions) ทนาย (counsel) ได้ตามความเหมาะสม

ผู้พิพากษา Alfred P. Murrah ซึ่งเป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ A.B.A. -
Standard นี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงพื้นฐานที่แตกต่างจาก Federal Rule 16 ว่า วัตถุประสงค์
ของกฎเกณฑ์ A.B.A. Standard ได้เปลี่ยนแปลงสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญ กล่าวคือได้กำหนด
ไว้อย่างชัดเจนว่าจะมีอะไรบ้างที่จะต้องเปิดเผย และกำหนดไว้แบบจะครอบคลุมทุกสิ่งและสามารถ
นำไปใช้กับทุกกรณีด้วยความมั่นใจ ขณะเดียวกันก็กำหนดข้อยกเว้นเฉพาะกรณีได้อย่างเด่นชัด
และสามารถแน่ใจได้ว่าใช้ได้กับคดีเฉพาะที่หลายๆฝ่ายต้องการ¹ เช่น มีการใช้ถ้อยคำที่แตก
ต่างกัน กล่าวคือใน Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 (ข้อ 1)
ใช้คำว่า "...the government shall permit the defendant to inspect and
copy or photograph : any relevant written or recorded statements made
by the defendant..." แต่ใน A.B.A. Standard ใช้ถ้อยคำว่า " any
written or recorded statements and the substance of any oral statements
made by the accused or made by a codefendant if the trial is to be a
joint one..." ซึ่งมีความหมายกว้างกว่า Rule 16² ทั้งใน Rule 16 (ข้อ 1) ก็
อนุญาตให้เปิดเผยได้เฉพาะกรณีที่ข้อเขียนหรือบันทึกคำกล่าวนั้นเกี่ยวข้องกับประเด็น (relevant)
เท่านั้น แต่ใน A.B.A. Standard ไม่ได้จำกัดไว้ หลายๆรัฐบ้างก็ใช้ถ้อยคำรวมๆ
รวมไปถึงการเปิดเผยคำกล่าวของจำเลยด้วย เช่น มสรัฐ Wisconsin ใช้คำว่า
"concerning the alleged crime", MeR. Crime P 16(c) ใช้คำว่า "material
to preparation"³

¹ Ibid., p. 1217

² Yale Kamisar, Wayne R. Lafave, Jerold H. Israel, Modern Criminal
Procedure, p. 1227

³ Ibid., p. 1228

กรณีคำกล่าวของบุคคลอื่นที่มีผู้ต้องหาหรือจำเลย ใน A.B.A. Standard ก็บัญญัติไว้ชัดเจนว่าพนักงานอัยการจะต้องเปิดเผย "...relevant testimony of person whom the prosecuting attorney intends to call as witnesses at the hearing or trial..." และมลรัฐอื่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ยึดถือตามแนว A.B.A. Standard นี้ก็ใช้ถ้อยคำกฎหมายในทำนองเดียวกัน เป็นการแสดงให้เห็นอย่างแน่ชัด เช่น มลรัฐอิลลินอย ใช้คำว่า "statements of person whom the state intends to call as witnesses" หรือใน Fla F Crim P 3. 220 ใช้คำว่า "all persons known to the prosecutor to have information which may be relevant to the offense charged and to any defense with respect thereto"¹ แต่ใน Federal Rules of Criminal Procedure Rule 16 ไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้อย่างแน่ชัดแต่อย่างใด

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา ในระยะเริ่มแรกที่ยึดถือตามกฎหมาย common Law ของประเทศอังกฤษนั้น อาจกล่าวได้ว่าไม่มีการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยก่อนพิจารณาคดี² จากนั้นการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดีได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยอาศัยบทบาทของศาลมลรัฐที่วินิจฉัยคดีเป็นบรรทัดฐานคดีที่สืบต่อกันมา มีการยกเหตุผลสนับสนุนให้มีการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดีสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยมากมาย ขณะเดียวกันก็ยังมีฝ่ายที่มีความเห็นคัดค้านดังกล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตามก็เห็นกันว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดียังเป็นหลักการที่สำคัญในอันที่จะ

¹ Ibid., p. 1234

² Rollin M. Perkins & Ronald N. Boyce, Criminal Law and Procedure: Cases and Materials, Fifth Edition, Mineola, New York, The Foundation Press, Inc., 1977, p. 970

เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งมักจะอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบรัฐในเรื่องของการเตรียมตัวต่อสู้คดี หลักการต่างๆเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณา มาถึงปัจจุบันเริ่มจะมีความเด่นชัดขึ้น มีบทบัญญัติรับรองเป็นเสมือนสิทธิ (as a matter of right) ของผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ใน Federal Rules of Criminal Procedure หรือในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมลรัฐต่างๆ โดยเฉพาะในมลรัฐ California นั้น แทบจะกล่าวได้เลยว่า เป็นมลรัฐที่นำนมลรัฐอื่นๆทั้งหมดในเรื่องของการรับรองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่จะเข้าตรวจดูยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการก่อนพิจารณา¹ และศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้วินิจฉัยคดีแสดงให้เห็นอันเป็นการยืนยันถึงความสำคัญของหลักการนี้ ดังได้กล่าวมาแล้ว

3.2 การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาในประเทศอังกฤษ

ในประเทศอังกฤษนั้น สืบเนื่องจากชื่กระบวนคดีอาญาที่เรียกว่า "ระบบกล่าวหา" (Accusatorial System)² และมีหลักกฎหมาย Common Law เป็นบรรทัดฐานปฏิบัติกันมานานหลายศตวรรษ โดยที่แนวความคิดสาระสำคัญของกฎหมาย Common Law ตั้งแต่เริ่มนั้น เป็นศูนย์รวมของการแข่งขัน เกมสกีฬาต่างๆ ความเป็นนักกีฬาที่ได้มีขาเข้าไปในสายเลือดของชาวอังกฤษโดยไม่รู้ตัว และสิ่งนี้เองได้ก่อให้เกิดลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งคือ ส่งผลให้บุคคลเกิดความรู้สึกรักความเป็นธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่เห็นแก่ตัว อันเป็นคุณลักษณะของผู้ต่อสู้อย่างแท้จริง การต่อสู้คดีดำเนินไปอย่างเสมอภาคและเสมอภาค สันนิษฐานในเรื่องความบริสุทธิ์ของบุคคล รวมทั้งสิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง

¹ Rollin M. Perkins and Ronald N. Boyce, Criminal Law and Procedure : Cases and Materials, p. 971

² ฎีกา 24-26

ตลอดจนหลักเกณฑ์พิเศษอื่น ๆ ล้วนเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงผลของความเป็นนักกฎหมายกล่าวนี้¹
 ทั่วตนเอง เมื่อกล่าวถึงการอนุญาตให้เปิดเผยข้อเท็จจริงก่อนพิจารณาในคดีอาญาแล้วจึง
 ดูเหมือนว่าชาวอังกฤษจะไม่ใส่ใจนัก เพราะเห็นว่าการอนุญาตให้เปิดเผยข้อเท็จจริงก่อน
 พิจารณาในคดีอาญาเป็นสิ่งที่ขัดกับภูมิหลัง (background) ของหลักกฎหมาย Common Law
 และการดำเนินคดีอาญาในระบบกล่าวหา² ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่มักจะปรากฏให้เห็นเด่นชัดในการ
 ดำเนินคดีอาญาของประเทศอังกฤษก็คือ การสร้างความประหลาดใจให้ปรากฏแก่ผู้ความฝ่าย
 ตรงข้าม ทั่วข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ผู้ความฝ่ายตรงข้ามนั้นไม่อาจคาดคิดมาก่อน³
 ประกอบกับการดำเนินคดีอาญาในประเทศอังกฤษที่มีลักษณะเป็นการต่อสู้คดีกันอย่างเท่าเทียมกัน
 เฉกเช่นเกมสกีซาเน่ เป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการโน้มน้าวให้นโยบายของกฎหมาย
 Common Law ดำเนินไปในรูปแบบที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ ถือว่าการเปิด
 เผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในที่สุดต่อผู้รบล่วงหน้านั้น เป็นสิ่งที่ปฏิบัติต่อสัญญา
 ของความเป็นนักกีฬาอย่างอื่น⁴ ซึ่งที่กล่าวมานี้จะเห็นได้จาก ในคดี Rex V. Purnell
 1748 ศาลอาญา (King's Bench) ได้ปฏิเสธคำร้องขอของพนักงานอัยการเพื่อทำการตรวจ
 สอบสถานะ (statutes) และเอกสารสำคัญ (archives) ของ Oxford University
 ซึ่งจำเลยร่วมคนหนึ่งเป็นรองอธิการบดี (Vice-Chancellor) โดยกล่าวว่า ศาลต่างเห็น

¹ John H. Wigmore, Anglo-American System of Evidence in Trials at Common Law (Vol. 6), Third Edition, (Little, Brown and Company, 1940), p. 374

² Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 12

³ Wigmore, Anglo-American System of Evidence in Trials at Common Law (Vol. 6), p. 372

⁴ Ibid., p. 374

ฟ้องต่อกันว่าไม่สามารถจะอนุญาตได้ เพราะเป็นหลักการอย่างหนึ่งของการพิจารณาคดีอาญา การบังคับให้จำเลยเปิดเผยพยานหลักฐานย่อมเป็นโทษแก่จำเลย¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1792 ในคดี King V. Holland ศาลอังกฤษซึ่งแสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดีเป็นสิ่งที่เป็นการร้ายอย่างมาก เมื่อจำเลยในคดีนี้ได้รับรองขออนุญาตต่อศาลเพื่อนำการตรวจสอบรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการ ซึ่งทำการสอบสวนเขาในฐานะที่เป็นพนักงานของ The East India Company ซึ่ง Lord Kenyon ได้แสดงความคิดเห็นคัดค้านกรณีนี้โดยกล่าวว่า "ข้าพเจ้าขอแสดงความคิดเห็นให้ปรากฏอย่างชัดเจนที่สุดว่า เราไม่ควรอนุญาตต่อคำร้องขอเช่นนี้ เพราะไม่มีหลักหรือแนวบรรทัดฐานมารองรับแต่อย่างใด และถ้าเราอนุญาตไปก็จะเป็นการกลับหลัก (subvert) หรือลบล้างระบบกฎหมายอาญาทั้งหมดทีเดียว"²

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้ ตามหลักกฎหมาย Common Law ของประเทศอังกฤษแต่ดั้งเดิมนั้น จึงไม่มีกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญา³ และการไม่ได้อยู่ซึ่งกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงนี้ได้ดำเนินไปอย่างมีนัยลง กล่าวคือ ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ใดๆ เกี่ยวกับพยานหลักฐานว่าจะไม่รับฟังพยานบุคคลซึ่งชื่อของเขามิได้ถูกเปิดเผยในบัญชีชื่อนานหรือจำเลยทราบ และไม่มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการพิจารณาคดี ความเบื้องต้นในการอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้มาซึ่งบัญชีรายชื่อ (list) ของพยานหลักฐานก่อนพิจารณาคดี

¹Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 12

²Ibid., p. 11-12

³Hill, Rossen and Sogg, Smith's Review, Legal Gem Series, Criminal Procedure, p. 42 และดู Wigmore, Anglo-american System of Evidence in Trials at Common Law (Vol. 6), p. 390

อย่างไร¹ ผลที่คิดสามเท่าก็คือ โดยทั่วไปตามหลักกฎหมาย Common Law จึงไม่ยอมรับหลักเกณฑ์ที่เรียกร้องให้มีการบอกกล่าวล่วงหน้า (notice) แก่คู่ความฝ่ายตรงข้ามเกี่ยวกับพยานหลักฐานที่คู่ความตั้งใจจะอ้างในชั้นพิจารณา หรือให้ยอมรับเอากระบวนการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงบางประการ² ด้วยความคิดที่ยังคงเชื่อกันว่า แม้จะได้ทราบข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานล่วงหน้าก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อันใด เพราะถึงอย่างไรก็ไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความจริงนั้นๆ ได้³

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงในเรื่องกระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาในประเทศอังกฤษนั้นก็ปรากฏให้เห็นอยู่บ้าง แต่ก็เป็นที่ไปอย่างจำกัดยิ่ง⁴ และส่วนใหญ่ก็เป็นที่ไปในรูปแบบของข้อยกเว้นหลักเกณฑ์ของหลักกฎหมาย Common Law อาทิเช่น กรณีที่ตำรวจจะนำบุคคลใดเข้าในการเป็นพยาน โดยที่บุคคลนั้นไม่ได้ให้การในการไต่สวนชั้นต้น เช่นนี้โจทก์จะต้องแจ้งให้จำเลยทราบโดยละเอียดว่าพยานชื่อใด และจะนำให้การอย่างไร เพื่อจำเลยจะได้มีโอกาสเตรียมตัวเพื่อซักค้าน (cross-examination) ถ้าไม่ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า จำเลยก็อาจซักค้านไม่ให้นำเข้าสืบได้ หลักนี้ใช้บังคับกับพยานเอกสารด้วย⁵

¹Wigmore, Anglo-American System of Evidence in Trials at Common Law (Vol. 6), Third Edition, (Little, Brown and Company, 1940), p. 391

²Ibid., p. 378

³Ibid., p. 373

⁴Ibid., p. 378

⁵อุทกิส แชนโกสติก, "การดำเนินคดีอาญาในประเทศอังกฤษ", วารสารเนายความ, ปีที่ 2 เล่ม 4 (มกราคม 2502), หน้า 50 และดู Wigmore, Anglo-American System of Evidence in Trials at Common Law (Vol. 6), p. 390

นอกจากนี้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะได้รับอนุญาตให้เข้าตรวจสอบหรือคัดสำเนาบันทึกคำให้การของพยานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง (deposition) และในชั้นพิจารณาได้ หรือมีฉันทินยอมให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยฟังเสียก่อน¹ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงในรูปที่ บัญญัติเป็นกฎหมายก็มีบ้างเหมือนกัน กล่าวคือ ในปี 1695 รัฐสภาอังกฤษได้ออกกฎหมายที่เป็นข้อยกเว้นไว้ว่า ในคดีกบฏ (treason) โจทก์จักต้องส่งสำเนาคำฟ้อง (indictment) ให้แก่จำเลยล่วงหน้า 5 วันก่อนพิจารณาคดี และต่อมาในปี 1708 ก็ได้ขยายความคุ้มครองนี้ไป ถึงคดี misprision of treason ด้วย ซึ่งกรณีนี้จักต้องส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยล่วงหน้า 10 วันก่อนพิจารณา ที่สำคัญก็คือ จำเลยในคดีดังกล่าวนี้สามารถที่จะเข้าล่วงรู้ถึงรายชื่อของพยาน (list of witnesses) ซึ่งจะมาให้การเป็นพยานรัฐในชั้นพิจารณาได้ด้วย²

เหตุผลสำคัญที่ทำให้ประเทศอังกฤษยึดมั่นในหลักกฎหมาย Common Law ดังเดิม และไม่ใคร่ที่จะยอมรับเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาชญากรรมไว้ ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า ในการดำเนินคดีอาชญากรรมนั้น พยานหลักฐานที่ความมุ่งหมายจะนำมาพิสูจน์ต่อศาลได้ถูกสมมุติฐานไว้ว่าเป็นความจริง และเห็นกันว่าความจริงนั้นย่อมไม่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ ทั้งนี้ แม้ว่าคุณภาพฝ่ายตรงข้ามจะต้องประหลาดใจ (surprise) เมื่อได้พบความจริงถูกเปิดเผยออกมา หรือข้อเท็จจริงซึ่งเขาไม่เคยรู้มาก่อนนั้นเป็นผลร้ายต่อตัวเขา เพียงเท่านี้ย่อมไม่ถือว่าฝ่ายตรงข้ามได้ได้รับความเสียหายและไม่ได้รับความเป็นธรรมแต่อย่างใด ความประหลาดใจนี้ไม่อาจนำมาเป็นมูลโต้แย้งบทพื้นฐานของความยุติธรรมได้ เว้นเสียแต่จะได้ละทิ้งสมมุติฐานที่ว่า "พยาน

¹Wigmore, Anglo-American System of Evidence in Trials at Common Law (Vol. 6), p. 391

²Jerry E. Norton, "Discovery in the Criminal Process", The Journal of Criminal Law, Criminology and Police Science (Vol. 61), p. 12

หลักฐานที่ทำให้ประหลาดใจ (surprise evidence) นั้นเป็นความจริง¹ เสียก่อน¹ ซึ่ง จะเห็นได้ว่าความเปลี่ยนแปลงในเรื่องการยอมรับเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญา มาใช้ในประเศอังกฤษนี้ แตกต่างไปจากประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมาก เพราะใน ประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ทั้งๆที่ได้รับอิทธิพลและแนวความคิดทางหลักกฎหมาย Common Law อย่างมาก แต่ก็มี การเปลี่ยนแปลง พัฒนา วางหลักเกณฑ์ของการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญา ให้เป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นเป็นลำดับดังกล่าวนั้นแล้ว

3.3 การเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law

ในเบื้องต้น จำเป็นต้องศึกษาถึงการดำเนินคดีอาญาในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ที่แตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญาในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้ระบบ กฎหมาย Common Law เสียก่อน เพราะลักษณะที่แตกต่างกันของระบบการดำเนินคดีอาญา ทั้งสองระบบนี้ จะเป็นสิ่งที่กำหนดไปถึงความแตกต่างของการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยาน-หลักฐานในการดำเนินคดีอาญาของแต่ละระบบ

ในการดำเนินคดีอาญา แต่เดิมนานาประเทศใช้ระบบใดส่วน ซึ่งตามระบบนี้ไม่มีการแยก "หน้าที่สอบสวนไต่สวน" และ "หน้าที่พิจารณาคดี" ออกจากกันให้องค์กรที่ต่างหากจากกันเป็นผู้ทำหน้าที่ทั้งสองนี้ หากแต่มี "ผู้ไต่สวน" (ศาลหรือผู้พิพากษา) เป็นผู้ดำเนินการเองทั้งตั้งแต่เริ่มคดี คือตั้งแต่ว่ามีการกระทำความผิดอาญา จนกระทั่งตัดสินคดีอาญานั้นในที่สุด ลักษณะของการดำเนินคดีอาญาระบบนี้จึงไม่มีโจทก์และจำเลย หาก

¹Wigmore, Anglo-American System of Evidence in Trials at Common Law (Vol. 6), p. 372 ในคดี Bain V. R. Co.,(1850) ศาลอังกฤษ วินิจฉัยว่า มูลเหตุที่ดูความชกกันอ้างเป็นเพียงความประหลาดใจที่ไม่ได้รับการบอกกล่าวล่วงหน้า เกี่ยวกับบันทึกหลักฐาน หากใช้อ้างว่ามีหลักฐานดังกล่าวไม่ว่าจะ ชัยโง่โง่แต่อย่างใด เพียง ความประหลาดใจจึงไม่สามารถนำมาเป็นมูลโต้แย้งได้

แต่มี "ผู้ใดส่วน" (ซึ่งเป็นทั้งใจภักดีและผู้ตัดสินในคนๆ เดียวกัน) และ "ผู้ถูกใดส่วน" ซึ่งฐานะ
 ของผู้ถูกใดส่วนมีสภาพเป็นเพียงวัตถุแห่งการชักพอกในคดีเท่านั้น แต่ไม่มีสิทธิอะไรเลย
 สภาพของผู้ถูกใดส่วนจึงเป็น "กรรมในคดี" ไม่มีโอกาสเพียงพอที่จะแก้ขอหา หรือต่อสู้คดีได้
 ยิ่งกว่านั้น ยังเป็นเหตุให้เกิดวิธีการก่นหาความจริงโดยการทรมานร่างกายของผู้ถูกใดส่วนให้
 กล่าวคำสัตย์ ในประเทศภาคพื้นยุโรป วิธีการนี้ได้เริ่มขึ้นในวงการศาสนา ก่อน แล้วต่อ
 มาใช้ถูกนำมาใช้ในการดำเนินคดีอาญาของรัฐด้วย และวิธีการนี้ได้ทวีความรุนแรงขึ้นถึงขีดสุด
 เมื่อมีการล่าแม่มดเกิดขึ้น ¹

สืบเนื่องจากการดำเนินคดีตามระบบใดส่วนนี้มีข้อบกพร่องสำคัญ กล่าวคือ การ
 ให้อำนาจสอบสวนฟ้องร้องและอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีรวมอยู่ที่องค์กรเดียวกันนั้น ทำให้ขาด
 ความเป็นกลางจากผู้ใดส่วนใดขาด เพราะผู้ใดส่วนมีอำนาจมากเกินไป มักมีอคติ ความ
 ลำเอียง และมีความรู้สึกว่าคุณเป็นองค์กรที่ตนน่าประมาท และการที่ผู้ถูกใดส่วนมีสภาพ
 เป็นเพียงวัตถุแห่งการชักพอก ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกใดส่วน เพราะเขาไม่มี
 โอกาสเพียงพอที่จะแก้ขอหาหรือต่อสู้คดี ทั้งยังนำไปสู่วิธีการก่นหาความจริงโดยการทรมาน
 ร่างกายของผู้ถูกใดส่วนดังกล่าวมาแล้ว

ฉะนั้น เพื่อขจัดข้อบกพร่องของการดำเนินคดีอาญาระบบใดส่วน จึงได้มีการแยก
 "หน้าที่ในการสอบสวนฟ้องร้อง" และ "หน้าที่พิจารณาพิพากษาคดี" ออกจากกัน ในองค์กรใน
 การดำเนินคดีอาญาที่ต่างหากจากกันเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยให้ศาลหรือผู้พิพากษาเป็น
 ผู้รับผิดชอบเฉพาะการพิจารณาพิพากษาคดี ส่วนการสอบสวนฟ้องร้อง ก็ให้องค์กรที่จัดตั้งขึ้น
 ใหม่เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้เรียกว่า "อัยการ" และเจ้าหน้าที่
 ของรัฐทำหน้าที่ก็คือเจ้าพนักงานที่เรียกว่า "พนักงานอัยการ" พร้อมกันนั้นก็ให้สิทธิต่างๆแก่
 ผู้ถูกกล่าวหา เพื่อให้มีโอกาสแก้ขอหาและต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ เป็นผลให้ผู้ถูกกล่าวหาเห็น
 สภาพการเป็นวัตถุแห่งการชักพอก และกลายเป็น "ประธานในคดี" ซึ่งระบบการดำเนินคดี

¹ คณิต ฌ นตร, "อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา", นิติศาสตร์ ปีที่ 9 (กันยายน-
 พฤศจิกายน 2520), หน้า 134

อาชญาที่แยกหน้าที่สองส่วนห้องร้องและหน้าที่พิจารณาพิพากษาคือออกจากกัน และให้สิทธิต่างๆ แก่ผู้ถูกกล่าวหา กับทั้งยกฐานะของผู้ถูกกล่าวหาขึ้นเป็นประธานในคดีนั้น เรียกว่า "การดำเนินคดีอาชญาระบบกล่าวหา" ซึ่งเป็นระบบการดำเนินคดีอาชญาสมัยใหม่ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในปัจจุบัน แต่ก็มี ความเข้าใจกันว่า ในปัจจุบัน การดำเนินคดีอาชญาในภาคพื้นยุโรปใช้ระบบใดส่วน ส่วนของแองโกล-อเมริกันนั้นใช้ระบบกล่าวหา ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวนี้ยังคงคลเคลื่อนอยู่บ้าง เพราะความจริงในปัจจุบัน ภาคพื้นยุโรปและแองโกล-อเมริกันก็ใช้ระบบกล่าวหา จะแตกต่างกันก็แต่เรื่องบทบาทของผู้พิพากษา กล่าวคือ ผู้พิพากษาในประเทศภาคพื้นยุโรปนี้มีบทบาทในการค้นหาความจริงมากกว่าของแองโกล-อเมริกัน¹ ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวนี้ เห็นกันว่ามีลักษณะที่เป็นการผสมผสานการดำเนินคดีอาชญาแบบใดส่วนกับระบบกล่าวหาเข้าด้วยกัน² และประเทศฝรั่งเศสภายหลังจากการปฏิวัติใหญ่ นับเป็นประเทศแรกที่ใช้ระบบผสมผสานนี้ ในปี ค.ศ. 1808 หลังจากนั้นประเทศอื่นในยุโรปก็ได้เจริญรอยตาม³ เช่น ในกฎหมายวิธีพิจารณาของออสเตรีย ค.ศ. 1873 และกฎหมายวิธีพิจารณาเยอรมัน ค.ศ. 1877⁴ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าประหลาดใจที่เห็นอย่างชัดเจนที่สุดของกรดำเนินคดีอาชญาในประเทศ

¹ สตีฟ ฌ. มอร์, "ปัญหาการวิจัยคุณลักษณะของพนักงานอัยการ", วารสารอัยการ, ปีที่ 5 (กันยายน 2525), หน้า 32

² กุลพล พลวัน, "ลักษณะทั่วไปของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา (4)", วารสารอัยการ, ปีที่ 4 (พฤศจิกายน 2524), หน้า 50

ชาวเล็ค โสภณวัต, "กฎหมายลักษณะพยานของไทยเป็นระบบกล่าวหาจริงหรือ", กฎหมาย, ปีที่ 28 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2521), หน้า 39-40 และดู Jan Stepan, "บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาของทวีปยุโรป", แปลโดย ประธาน วัฒนาวาณิชย์, นิติศาสตร์, (ฉบับพิเศษ 2519), หน้า 149-150

³ ชาวเล็ค โสภณวัต, "กฎหมายลักษณะพยานของไทยเป็นระบบกล่าวหาจริงหรือ", กฎหมาย, หน้า 40

⁴ Jan Stepan, "บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาของทวีปยุโรป", แปลโดย ประธาน วัฒนาวาณิชย์, นิติศาสตร์, หน้า 150

ภาคพื้นยุโรปก็คือ ไม่มีลักษณะของการต่อสู้ระหว่างคู่ความสองฝ่ายอย่างเช่นการดำเนินคดีอาญาในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา หากแต่ศาลคดี อัยการคดี หรือแม้แต่นายคดี ต่างมีหน้าที่ค้นหาความจริงในคดีอาญาทั้งสิ้น ผู้เกี่ยวข้องในคดีอาญาทุกฝ่าย หรือองค์กรในการดำเนินคดีอาญามององค์กรจะต้องรวมเมื่อกันในการค้นหาความจริงอย่างจริงจัง โดยยึดหลักเกณฑ์เพียงว่าจะใช้วิธีการที่ทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยตกเป็น "กรรมในคดี" ไม่ได้เท่านั้น¹ อัยการและตำรวจมีหน้าที่ค้นหาความจริงแท้ของเรื่องหรือความจริงในเนื้อหา โดยไม่ผูกมัดกับคำร้องสำคัญของคู่ใดทั้งสิ้น และโดยเฉพาะในเยอรมันนั้นถึงกับมีการกล่าวกันว่า "อัยการเยอรมันเป็นเจ้าหน้าที่ยุติธรรมที่มีความเป็นสภาวะวิสัยที่สุดในโลก"² ในการพิจารณาคดีศาลหรือผู้พิพากษาก็มีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่หน้าที่โดยตรงในการพิจารณาเพื่อค้นหาความจริงด้วยวิธีการใดส่วนตั้งแต่เริ่มต้นการพิจารณาคดี ด้วยการสืบพยานของผู้พิพากษาเรื่อยไปจนหมดข้อความที่พยานจะให้การแล้ว จึงจะอนุญาตให้ทนายและอัยการถามพยานเรื่องผู้ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม และโดยปกติแล้วทนายจะไม่มีโอกาสถามเพิ่ม เพราะส่วนมากศาลจะซักถามพยานจนทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีเกือบทั้งหมดแล้ว บทบาทของทนายและอัยการในการซักถามพยานตามกระบวนการพิจารณาจึงอยู่ในฐานะเป็นเพียงผู้ร่วมการพิจารณาคดี³ (Passive Role at trial) เท่านั้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินคดีอาญาในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law นั้น ใช้วิธีการดำเนินคดีตามหลักการค้นหาความจริง (Truth Theory)⁴

¹ คณิต ฌ นลร, "วิธีพิจารณาคดีอาญาไทย : หลักกฎหมายกับทางปฏิบัติที่ไม่ตรงกัน", นิติสารสาร, หน้า 4

² คณิต ฌ นลร, เรื่องเดียวกัน, หน้า 7

³ John H. Langbein, Comparative Criminal Procedure Germany, p. 64

⁴ Ibid., p. 58

โดยถือว่าผู้เสียหายในคดีอาญาทุกฝ่ายมีหน้าที่ค้นหาความจริงในคดีอาญาทั้งสิ้น ซึ่งแตกต่างจาก การดำเนินคดีอาญาในระบบกฎหมาย Common Law เช่นประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาที่ใช้ วิธีการดำเนินคดีอาญาตามหลักการต่อสู้ (Fight Theory) ซึ่งผู้ความมีหน้าที่นำเสนอ พยานหลักฐานและซักค้านพยานเพื่อพิสูจน์ความจริง โดยศาลวางตัวเป็นกลางคอยควบคุมการ ดำเนินคดี ¹

จากหลักการค้นหาความจริงโดยถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้เสียหายในคดีอาญาทุกฝ่าย ไม่ ว่าจะจะเป็นศาลหรือผู้พิพากษาคดี อัยการคดี ทนายคดี ต่างมีหน้าที่ค้นหาความจริงในคดีอาญาตาม ระบบกฎหมาย Civil Law นี้เอง เป็นผลให้ประเทศในภาคพื้นยุโรป ในส่วนที่เป็นการจัด ทำสำนวนการสอบสวนและการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคำให้การของผู้ต้องหา หรือจำเลย ความคิดเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ เอกสารและรายงานต่างๆเกี่ยวกับคดี ประวัติ อาชญากรรมและเอกสารต่างๆของฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลย ในชั้นนี้ หลังจากการสอบสวน เสร็จสิ้นแล้ว ทนายผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิที่จะขออุทธรณ์การสอบสวนและพยานหลักฐานต่างๆ ของอัยการทั้งหมด ²

ในประเทศเยอรมัน โดยที่ระบบการดำเนินคดีอาญาเน้นให้ศาลเป็นผู้ค้นหาความจริง จึงมีผลเป็นการจำกัดบทบาทในการซักค้านพยานของทนายและอัยการลงให้อยู่ในฐานะ เป็นผู้ร่วมใน การพิจารณาคดีเท่านั้น ทำให้บทบาทของทนายมีเพียงเป็นผู้ที่คอยปกป้องสิทธิของผู้ต้องหาหรือ จำเลยตามกฎหมายในการดำเนินคดีอาญา ให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ดัง นั้น ทนายในเยอรมันจึงมีสิทธิในการตรวจสอบสำนวนหรือพยานหลักฐานต่างๆที่ใช้ในการดำเนิน คดีอาญาตามมาตรา 147 ซึ่งให้สิทธิแก่ทนายที่จะทำการตรวจพยานหลักฐานจากสำนวนคดีก่อน

¹ดูหน้า 24-25

² Jan Stepan, "บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของทวีปยุโรป", แปลโดย ประธาน จึงทวารดิษฐ์, นิติศาสตร์, หน้า 154

ยื่นฟ้องต่อศาล ทั้งนี้เพื่อความแน่นอนว่าพยานหลักฐานใดในจำนวนคำฟ้อง เป็นหลักฐานที่ถูกต้อง¹ เสมือนเป็นการตรวจความถูกต้องของพยานอีกชั้นหนึ่งนั่นเอง และในประเทศยุโรปตะวันตก (ยกเว้นฝรั่งเศส) การขอลูกำนวนการสอบสวนก่อนเสร็จสิ้นการสอบสวน จะกระทำได้อีกโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่หรืออัยการ ซึ่งจะอนุญาตหรือไม่ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่²

ในส่วนของการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานก่อนพิจารณาในประเทศเยอรมัน นอกจากนายความจะมีสิทธิเข้าตรวจสอบพยานหลักฐานจากสำนวนคดีก่อนยื่นฟ้องต่อศาลได้แล้ว ในชั้นฟ้องคดีต่อศาล คำฟ้องในคดีอาญาของเยอรมันยังจะต้องมีการเปิดเผยข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในคดีให้สมบูรณ์ กล่าวคือ จะต้องมีการแสดงถึงข้อเท็จจริงอันเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับตัวจำเลย นับแต่กำเนิด ที่อยู่อาศัย อาชีพการงาน การสมรส ตลอดจนสัญชาติของผู้กระทำผิดโดยละเอียด และแสดงถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดของจำเลย ในลักษณะตามลำดับเหตุการณ์ โดยแสดงถึงวันเวลาและสถานที่ที่เกิดการกระทำผิด รายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำผิดของจำเลย ตลอดจนบุคคล สิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด³ นอกจากนี้ ในคำฟ้องคดีอาญาของเยอรมันจะมีการกล่าวถึงพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องในคดีด้วย กล่าวคือ ในคำฟ้องนั้นจะมีการเปิดเผยอย่างสมบูรณ์ถึงคดีที่กล่าวหาว่าตลอดจนพยานหลักฐานทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นพยานหลักฐานที่อัยการจะต้องทำการสอบถามในชั้นพิจารณา หรือพยานหลักฐานอื่นที่อัยการได้ทำการสอบถามแล้ว จะปรากฏอยู่ในรายชื่อของพยานหลักฐานในคำฟ้องด้วยทั้งสิ้น นอกจากนี้ คำฟ้องในคดีอาญาของเยอรมันจะต้องปรากฏถึงผลการสอบสวน (Ermittlungsergebnis) เว้นแต่ในกรณีที่มีการกล่าวหาต่อผู้พิพากษาคนเดียว อาจ

¹Article 147 The German Code of Criminal Procedure

²Jan Stepan, "บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของทวีปยุโรป", แปลโดย ประจวบ วัฒนาวาณิชย์, นิติศาสตร์, หน้า 154

³พงษ์รัตน์ เกรือกลิ่น, ข้อเท็จจริงทางกับฟ้องในคดีอาญาของไทย, (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528), หน้า 35

ไม่ต้องมีก็ได้ ในข้อที่กล่าวมานั้นนับได้ว่าเป็นข้อที่แตกต่างประการสำคัญจากคำฟ้องคดีอาญาในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะมีการเปิดเผยในส่วนน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้¹ กล่าวคือ ในคำฟ้องคดีอาญาของอังกฤษและสหรัฐอเมริกานั้นกล่าวโดยสรุปว่า โดยเนื้อหาของคำฟ้องจะปรากฏศาลที่พิจารณาคดี คดีระหว่างโจทก์และจำเลย เวลาและสถานที่กระทำความผิด ความผิดที่แยกเป็นกระทงความผิด โดยในแต่ละกระทงความผิดจะปรากฏถึงข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญของความผิดที่กล่าวหา ซึ่งจะกล่าวในลักษณะที่สั้นเท่าที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงอันเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็น รายละเอียดเกี่ยวกับตัวจำเลยหรือผู้เสียหาย ทรัพย์สินหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่ในความคิดนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกล่าวถึงเท่านั้น²

มีข้อเท็จจริงที่กล่าวถึงว่า ในประเทศสังคมนิยม การอนุญาตให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยและทนายตรวจดูสำนวนการสอบสวน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่แสดงว่าการสอบสวนได้เสร็จสิ้นแล้ว ถ้าพิจารณาในแง่ที่ว่า การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนมีความสำคัญ การเปิดเผยผลการสอบสวนให้แก่ทนายผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบในตอนนั้นจึงดูค่อนข้างจะล่าช้า ในคดีที่ยุ่งยากซับซ้อนซึ่งอาจมีเอกสารเป็นร้อยๆ หน้าหรือพันหน้า เวลาเตรียมการของทนายจึงอาจสั้นมากและบางครั้งก็อาจประสบกับพยานหลักฐานที่ไม่คาดหมายในระหว่างพิจารณาคดี ดังนั้น ทนายผู้ต้องหาหรือจำเลยในประเทศยุโรป ถ้าได้ใช้เวลาและการปฏิบัติงานในคดีของตนตามความเหมาะสมแล้ว ก็จะสามารถเริ่มต้นต่อสู้คดีได้ โดยรู้สำนวนการสอบสวนของอัยการทั้งหมด แถลงครั้งสำนวนการสอบสวนและแม้ในคดีที่หนักมาก และโดยทั่วไปแทบจะไม่มีเอกสารหรือข้อต่อสู้ของทนายฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลย³

¹ John H. Langbein, Comparative Criminal Procedure Germany, p. 10

² พงษ์รัตน์ เจริญรัตน์, ข้อเท็จจริงทางกฎหมายในคดีอาญาของไทย, หน้า 23-34

³ Jan Stepan, "บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของทวีปยุโรป", แปลโดย ประธาน วัฒนเวทิตชัย, นิติศาสตร์, หน้า 154

ในประเทศญี่ปุ่น การดำเนินคดีอาญาใช้ระบบ Civil Law โดยยึดถือวิธีพิจารณาคดีอาญาตามแบบของฝรั่งเศสและเยอรมันเป็นหลัก ถึงแม้จะได้รับอิทธิพลของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญาของ Anglo-American บางพอสมควร แต่ก็ไม่ถึงกับเปลี่ยนหลักการกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญาที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน¹ การดำเนินคดีอาญาของญี่ปุ่นเริ่มโดยการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการฟ้องร้องคดี แต่ไม่มีบทบาทในการพิจารณา² เพราะผู้พิพากษาเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี อัยการและทนายความเป็นผู้เข้าร่วมการพิจารณาคดี การดำเนินคดีอาญาเริ่มต้นโดยการกล่าวหาตามคำฟ้องของพนักงานอัยการ และพิจารณาคดีหาความจริงในคดีโดยการไต่สวนของศาล

ในการดำเนินคดีอาญาของญี่ปุ่น ถือว่าการที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดก็ควรจะมีการดำเนินคดีอาญาอย่างถูกต้องตามกระบวนการยุติธรรม และหากปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดก็ไม่ควรได้รับโทษเกินสมควร ฉะนั้น ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาจึงมีสิทธิในการป้องกันตัวตามสมควร การให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งไม่มีความรู้ด้านกฎหมายต่อสู้คดีโดยตนเอง ย่อมเป็นการป้องกันตัวที่ไม่เพียงพอ จึงต้องมีทนายความเป็นผู้แทนในการดำเนินคดีอาญา เพื่อคอยควบคุมการดำเนินคดีอาญาตามขั้นตอนของกฎหมาย³

¹ Atsushi Nagashima, "The Accused and Society : The Administration of criminal justice in Japan", Law in Japan; The Legal Order in a Changing Society, Assisted by B.J. George, Jr. (Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts, 1963), p. 297

² Dando Shigemitsu, The Japanese Law of Criminal Procedure, trans, B.J. (South Hackensack : Fred B. Rothma Co., 1965), p. 14

³ Ibid., p. 104

ในส่วนของการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณานั้น ใน Code of Criminal Procedure ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่คู่ความทั้งสองฝ่าย (both parties) สามารถที่จะได้รับข่าวสารที่จำเป็นสำหรับการเตรียมคดีได้ โดยบัญญัติไว้ใน Article 299 ว่าพนักงานอัยการและผู้ต้องหาหรือพยานความแต่ละฝ่ายจักต้องแจ้งให้คู่ความฝ่ายตรงข้ามทราบล่วงหน้าถึงชื่อและที่อยู่ของผู้ที่จะมาเป็นพยานถ้าหากมีได้ารร้องขอ ถ้าเอกสารหรือวัตถุพยาน (real evidence) จะถูกนำเสนอก่อนศาลในชั้นพิจารณา คู่ความฝ่ายนั้นจักต้องให้โอกาสแก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเข้าตรวจดูล่วงหน้าได้ นอกจากนี้ ใน The Criminal Procedure Regulations Article 178-3 ยังกำหนดระยะเวลาของการเปิดเผยดังกล่าวนี้ไว้ว่า จะต้องกระทำอย่างน้อย 5 วัน (3 วัน ใน Summary Court) ก่อนวันแรกของการพิจารณาคดีโดยเปิดเผย ถ้าคู่ความฝ่ายตรงข้ามไม่ยกขึ้นคัดค้าน¹ โดยบทบัญญัติดังกล่าวนี้ไม่เป็นการบังคับพนักงานอัยการให้เปิดเผยพยานหลักฐานทั้งหมดที่อยู่ในความครอบครองของเขา แต่เป็นการให้คู่ความแต่ละฝ่ายมีอิสระที่จะเข้าถึงพยานหลักฐานซึ่งคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตั้งใจเสนออ้างอิงสนับสนุนคดีของเขาในชั้นพิจารณาของศาล² อย่างไรก็ตามหน้าที่ของพนักงานอัยการผู้ในคดีความบทบัญญัติดังกล่าวนี้เบี่ยงไปอย่างเคร่งครัด และบางครั้งก็ปฏิเสธไม่เปิดเผยพยานหลักฐานก่อนพยานความโดยปราศจากขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยอ้างว่าพยานหลักฐานสูญหายหรืออาจมีการข่มขู่ผู้ที่จะมาเป็นพยาน รวมทั้งให้พยานเปิดความเท็จหรือไม่ให้การไม่ว่ากรณีใดๆ กรณีคดีนี้มีความซับซ้อนในเรื่องพยานหลักฐาน และพนักงานอัยการต้องการที่จะใช้เทคนิคพิเศษ (special tactics) ในการนำและโต้เถียงเรื่องพยานหลักฐานเพื่อชักจูงการพิจารณาคดีของศาล เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งหน้าที่ของพนักงานอัยการที่ไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน

¹ Atsushi Nagashima, "The Accused and Society : The Administration of criminal justice in Japan", Law in Japan; The Legal Order in a Changing Society, Assited by B.J. George, Jr., p. 307

² Ibid.

ต่อหน้าผู้ต้องหาหรือจำเลยในกรณีเช่นนี้ ได้ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากนักกฎหมายและ
 ผู้ปฏิบัติอย่างมาก ในปี ค.ศ. 1953 The Japanese Federated Attorney
 Association ก็ได้ร้องขอให้ศาลสูงและกระทรวงยุติธรรมออกกฎหมายหรือประกาศคำสั่งซึ่ง
 อนุญาตให้ทนายผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิเสรีภาพที่จะเข้าถึง (right of free access to)
 เอกสารและวัตถุพยาน (real evidence) ทั้งหมดที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัย-
 การได้¹

ในปี ค.ศ. 1959 Osaka District Court ได้มีคำสั่งก่อนพิจารณา ให้
 พนักงานอัยการเปิดเผยพยานหลักฐานทั้งหมด (all the evidence) ซึ่งอยู่ในความครอบ-
 ครองให้ทนายผู้ต้องหาหรือจำเลยทราบ พนักงานอัยการได้คัดค้านคำสั่งดังกล่าวไปถึงศาลสูง
 ว่า District Court ใช้อำนาจทางฝ่ายตุลาการ (judicial power) ในการออก
 คำสั่งดังกล่าวนั้นเกินขอบเขต ศาลสูง (The Supreme Court) ของญี่ปุ่นตัดสินว่าคำสั่ง
 ของศาลล่างดังกล่าวเป็นโมฆะ โดยให้เหตุผลว่าเป็นการขัดต่อ Article 299 และ
 178-3 เพราะบทบัญญัติดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับเจตนาพยานหลักฐานที่ผู้ความได้กำหนดและตั้งใจ
 ที่จะเสนอในชั้นพิจารณาของศาลเท่านั้น และไม่เป็นการกำหนดหน้าที่บางประการของผู้ความ
 ให้ต้องเปิดเผยพยานหลักฐานทั้งหมดที่อยู่ในความครอบครองของตน กล่าวคือ ไม่เป็นการ
 ให้อำนาจศาลที่จะออกคำสั่งให้เปิดเผยเช่นนั้นได้นั่นเอง² คำวินิจฉัยของศาลสูงนี้ ก่อให้
 เกิดการโต้เถียงกันระหว่างพนักงานอัยการ กับทนายผู้ต้องหาหรือจำเลยบ้างพอสมควร และ
 มีการเรียกร้องให้ทนายความ นักกฎหมาย และศาลให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายใหม่
 เพื่อให้ทนายผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถเข้าถึงพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของอัยการ
 ได้ทั้งหมด แต่ก็ได้รับการคัดค้านจากฝ่ายอัยการอย่างแข็งขัน³ ข้อโต้เถียงนี้ยังคงมีอยู่
 จวบจนปัจจุบัน

¹Ibid., p. 308-309

²Ibid., p. 309

³Ibid.

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ก็ให้ความสำคัญกับเรื่องการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณาเช่นกัน โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการเปิดเผยข้อเท็จจริงไว้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน แต่โดยที่ในทางปฏิบัติ ศาลสูงญี่ปุ่นได้ตีความบทกฎหมายดังกล่าวในอย่างเคร่งครัด ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณาในเยอรมันแล้ว น่าจะแตกต่างกันพอสมควรแต่ก็ไม่มากนัก

จากที่ได้ศึกษาดังกล่าวถึงการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณาในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีลักษณะแตกต่างไปจากกระบวนการพิจารณาของอังกฤษ-สหรัฐอเมริกาอย่างเห็นได้ชัด¹ กล่าวคือในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาที่ยึดถือการดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหาเท่านั้น มีหลักการค้นหาความจริงในคดีอาญาโดยใช้วิธีการดำเนินคดีตามหลักการต่อสู้คดี (Fight Theory) ซึ่งมีการนำพยานหลักฐานมาสืบแก้กลางในการพิจารณาคดี โดยผู้พิพากษาจะตั้งตัวเป็นกลางคอยควบคุมในแต่ละฝ่ายดำเนินการต่อสู้คดีตามขั้นตอนของกฎหมาย ซึ่งอาจกล่าวไว้ที่เดียวว่า อัยการนั้นพยายามดำเนินการต่อสู้คดีเพื่อชี้ให้ศาลเห็นถึงการกระทำผิดของจำเลย และทนายจำเลยก็จะเป็นผู้แทนของจำเลยในการต่อสู้คดีเพื่อพิสูจน์ให้ศาลเห็นถึงความบริสุทธิ์ของจำเลย² และผลของการใช้วิธีการดำเนินคดีตามหลักการต่อสู้คดีโดยต่างฝ่ายต่างมุ่งผลชนะสูงสุดของตนเอง ทำให้ในขั้นเตรียมคดี (preparations for trial) ของอังกฤษและสหรัฐอเมริกาแต่เดิม ไม่มีหลักเกณฑ์วิธีการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในขั้นก่อนการพิจารณา³ จำเลยหรือทนายจำเลยไม่มีสิทธิใดๆที่จะเข้าทำการตรวจ

¹Jan Stepan, "บทเรียนจากกฎหมายวิธีการพิจารณาคดีอาญาของทวีปยุโรป", แปลโดย ประธาน วัฒนาวณิชย์, นิติศาสตร์, หน้า 154

²Paul B. Weston and Kenneth M. Wells, The Administration of Justice, Third Edition, (Englewood Cliffs : Prentice-Hall, Inc., 1977), p. 225

³หน้า 26, 90-93

ข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานจากสำนวนคดีก่อนยื่นฟ้องต่อศาลได้ โดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ นั้นอาจกล่าวได้ว่า แทบไม่มีหลักเกณฑ์วิธีการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานให้จำเลยหรือ ทนายจำเลยทราบก่อนการพิจารณาในคดีอาญาเลย จะมีบ้างก็เป็นข้อยกเว้นเท่านั้นและก็น้อยมาก¹ ดังนั้น สิ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอในการพิจารณาคดีของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ก็คือ บางครั้งบางกรณีความอาจประสลับข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ไม่คาดหมาย และก่อให้เกิด "ความประหลาดใจ" (surprise) แก่ผู้ความดีในระหว่างพิจารณาคดีอาญาได้² หรือ บางครั้งพนักงานอัยการที่มุ่งในผลประโยชน์สูงสุดของคดี กลับเป็นผู้ปกปิดข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐาน เสียเอง โดยไม่เปิดเผยหรือแจ้งให้จำเลยหรือทนายจำเลยทราบก่อนการพิจารณา หรืออย่างน้อยที่สุดก็ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากนี้ ในประเทศ สหรัฐอเมริกาก็ได้พัฒนาหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้แตกต่างไปจากประเทศอังกฤษเป็นอันมาก กล่าวคือ เริ่มมองเห็นถึงความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในกระบวนการพิจารณาคดีอาญาถึงกล่าว ด้วยเหตุผลที่ว่า การเปิดโอกาสให้มีการต่อสู้คดีอย่างเท่าเทียมกันของคู่ความตามระบบกล่าวหา นั้น ความเท่าเทียมกันคงเป็นเพียงภาพในทางทฤษฎีเท่านั้น ภาพของการดำเนินคดีอาญาใน ทางปฏิบัติกลับเป็นการต่อสู้คดีอย่างไม่เท่าเทียมกันระหว่างรัฐซึ่งมีกลไกในการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานมากมาย แตกต่างกับผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งมักจะเป็นคนยากจนและด้อยการศึกษา ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างคู่ความแก่เป็นผู้ต้องหาฝ่ายหนึ่ง กับอัยการ ซึ่งเป็นผู้รักษาผลประโยชน์ของสังคมฝ่ายหนึ่ง จึงมีการนำเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริง หรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณา (Discovery in Criminal Process) มาใช้ โดยศาลเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ได้วินิจฉัยในคดีต่างๆ เป็นบรรทัดฐานสืบต่อกันมา และถึงกับบัญญัติ เป็นหลักเกณฑ์การเปิดเผยไว้เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งในระดับรัฐบาลกลางและมลรัฐ และสิ่งที่ เห็นได้ค่อนข้างเด่นชัดที่สุดก็ดังที่ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้วินิจฉัยวางบรรทัดฐานคดีไว้ว่า เป็นหน้าที่ ของพนักงานอัยการตามกฎหมายที่จะต้องเปิดเผยหรือแจ้งข้อเท็จจริง พยานหลักฐานที่เป็นคุณค่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยในการต่อสู้คดีเสมอ ดังกล่าวมาแล้ว

¹ หน้า 93

² หน้า 31

จากที่กล่าวถึงการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณาคดีทั้งในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Common Law และ Civil Law ทั้งหมดดังกล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนมีความคิดเห็นส่วนตัวว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากการศึกษาและการนำเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณามาใช้ ซึ่งเริ่มต้นโดยอาศัยบรรทัดฐานคำวินิจฉัยของศาล จวบจนได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรทั้งในระดับรัฐบาลกลางและมลรัฐนั้น สิ่งที่ได้ให้เห็นประการหนึ่งก็คือ เป็นการเริ่มที่จะยอมรับเอาหลักวิธีการใดส่วนกันหาความจริงดังที่ประเทศในระบบกฎหมาย Civil Law เช่น ฝรั่งเศส เยอรมัน หรือญี่ปุ่นยึดถือและปฏิบัติอยู่มาก ทั้งนี้คงจะเห็นได้จากเหตุผลและวัตถุประสงค์ของหลักการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณาดังกล่าวกันว่า เพื่อสนับสนุนให้มีการนำข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่ดีที่สุดมาแสดง อันเป็นการลดโอกาสของความผิดพลาดของพยานหลักฐานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และเป็นการลดบทบาทของกฎหมายในการดำเนินคดีที่ถือว่าเป็นการต่อสู้คดีในชั้นล่าง¹ โดยเหตุผลและวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้เอง จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นหลักการวิธีใดส่วนกันหาความจริงที่ใช้กันในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law เสียมากกว่า และสิ่งหนึ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนทั้งในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศที่ใช้ระบบกฎหมาย Civil Law อาทิ เยอรมันและญี่ปุ่น ก็คือ การมีกฎหมายที่บัญญัติหลักเกณฑ์กระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานในคดีอาญาก่อนพิจารณาดังกล่าวไว้เหมือนกันอย่างชัดเจน อันเป็นสิ่งที่น่าจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า การค้นหาความจริงในคดีอาญามีแนวโน้มที่จะหันไปใช้หลักการวิธีใดส่วนกันหาความจริงมากยิ่งขึ้น ยิ่งกว่าที่จะใช้หลักการค้นหาความจริงโดยวิธีการต่อสู้คดีสำหรับประเทศไทย ตามกฎหมายวิธีพิจารณาคดีอาญา ในทางวิชาการและในทางปฏิบัติได้นำหลักการค้นหาความจริงทั้งของระบบกฎหมาย Common Law และ Civil Law มาใช้ก่อให้เกิดปัญหาน่าคิดว่าประเทศไทยเราสมควรจะมีเรื่อนำเอากระบวนการเปิดเผยข้อเท็จจริงในคดีอาญาก่อนพิจารณาดังกล่าวมาข้างต้นมาใช้หรือไม่ ซึ่งจะได้อธิบายในรายละเอียดต่อไปในบทที่ 4

¹ ฎีกา 13-15